

Apstiprināta ar LPR AP 2021.gada lēmumu Nr.

Latgales plānošanas reģiona Attīstības programma 2021.-2027.gadam

Stratēģiskā daļa
Redakcija 2.0

PASŪTĪTĀJS:

Latgales plānošanas reģions

Reģ. Nr. 90002181025

Adrese: Atbrīvošanas aleja 95, Rēzekne, LV 4601

Tālr. 65428111, fakss 65421211, e-pasts latgale@lpr.gov.lv

Daugavpils

Saturs

1. IEVADS	3
2. STRATĒGISKĀ DAĻA.....	4
2.1. LATGALES ILGTERMIŅA MĒRĶI	4
2.2. LATGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.-2027. MĒRĶI	4
2.3. LATGALES STRATĒGIJAS 2030 STRATĒGISKIE VIRZIENI UN LATGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.-2027. PRIORITĀTES	5
2.4. LATGALES PLĀNOŠANAS REĢIONA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IEGULDĪJUMS LATVIJAS MĒRĶU SASNIEGŠANĀ	6
2.5. ESPON REKOMENDĀCIJAS PROGRAMMAS IZVEIDEI.....	13
3. STRATĒGISKIE VIRZIENI UN PRIORITĀTES	15
3.1. STRATĒGISKAIS VIRZIENS PRASMES.....	15
3.1.1. <i>Prioritāte Ekselence</i>	15
3.1.2. <i>Prioritāte Arods un mūžizglītība</i>	23
3.2. STRATĒGISKAIS VIRZIENS: SAVIENOJUMI	31
3.2.1. <i>Prioritāte Maģistrāles</i>	31
3.2.2. <i>Prioritāte Ceļi</i>	39
3.2.3. <i>Prioritāte IT</i>	43
3.2.4. <i>Prioritāte Mobilitāte</i>	48
3.3. STRATĒGISKAIS VIRZIENS: GUDRA PĀRVALDĪBA.....	54
3.3.1. <i>Prioritāte Idejas</i>	54
3.3.2. <i>Prioritāte Pašvaldības</i>	57
3.3.3. <i>Prioritāte Vide un klimats</i>	79
3.3.4. <i>Prioritāte Pakalpojumi</i>	87
3.4. STRATĒGISKAIS VIRZIENS: EFEKTĪVI UZŅĒMUMI	96
3.4.1. <i>Prioritāte Iesācēji</i>	96
3.4.2. <i>Prioritāte Alpinisti</i>	98
3.4.3. <i>Prioritāte Čempioni</i>	100
3.4.4. <i>Prioritāte Investori</i>	102
3.4.5. <i>Prioritāte Sirdis</i>	104
SAĪSINĀJUMU SARAKSTS	107

1. Ievads

1. Latgales plānošanas reģiona Attīstības programma 2021.-2027.gadam (turpmāk tekstā – Programma) ir Latgales reģiona vidēja termiņa plānošanas dokuments, kas ir pakārtots Latgales Stratēģijai 2030. Tā izvirza vidējā termiņa mērķus; definē rīcībspējīgu vidi prioritāšu un apakšprioritāšu ieviešanai; nosaka izpildāmos uzdevumus (rīcības), kārtību, resursus un ieviešanā iesaistīto Latgales reģiona institūciju un uzņēmumu lomas; iezīmē attīstības finansējuma avotus.
2. Attīstības programma balstīta Latgales reģiona vajadzībās un sadarbībā starp publisko, privāto un nevalstisko sektoru.
3. Ņemot vērā reģiona ekonomisko atpalcību, statistikas aprēķinus un ekspertu viedokli, nākotnes prognoze Latgalē rāda negatīvu ainu: cilvēkkapitāla zaudēšanu, sociālos izaicinājumus, novājinātu privāto sektoru. Tādēļ Programma ir instruments Latgales stratēģijas 2030 ieviešanai, realizējot izvēlētas prioritātes, kas mobilizē Latgales resursus, izmanto vietējos dabas apstākļus un Eiropas Savienības (ES) pierobežu, lai mazinātu negatīvās tendences, sekotu un iekļautos Latvijas un ES attīstības procesos.
4. Prioritāšu un apakšprioritāšu veidošanā izmantota horizontālā pieeja – dažādu nozaru, sektoru un teritoriju Partneri reģionā strādā kopā vienu mērķu sasniegšanai.
5. Prioritāšu un apakšprioritāšu apraksts veidots pēc šādas struktūras:
 - a. **Mērķis.** Mērķis raksturo vēlamu situāciju.
 - b. **Pamatojums.** Apakšprioritātes pamatojumu veido esošo resursu, problēmu izvērtējums un situācijas prognoze nākotnē, balstoties uz pasaules tendencēm, un priekšnoteikumi Latgales iespēju izmantošanai.
 - c. **Līdzšinējās darbības.** Līdzšinējās darbības raksturo reģionā esošos resursus, esošos Darītājus un viņu pieredzi, kas liecina, ka darbību ieviešanai ir reāls pamats.
 - d. **Ieviesēji** – juridiskās personas, kurām ir tiesības sagatavot un iesniegt projektus un saņemt finansējumu to realizācijai.
 - e. **Sadarbības partneri** - juridiskās un fiziskās personas, kuras piedalās projekta realizācijā, līdzfinansējot, līdzdarbojoties un iegūstot no sadarbības un projekta īstenošanas.
 - f. **Ieguvumi** – tieši un netiešie ieguvumi, ko radīs projektu ieviešana attiecīgajā apakšprioritātē.
 - g. **Telpiskā piesaiste** – pašvaldības, kurās paredzēts programmu realizēt.
 - h. **Atbalstāmie pasākumi** –atbalstāmās (finansējamās) aktivitātes un projekti.
 - i. **Finansējuma priekšlikumi** – finansējuma avoti.
 - j. **Novērtēšana** – rādītāji, kas ļauj uzraudzīt un novērtēt apakšprioritātes mērķu sasniegšanu.

2. Stratēģiskā daļa

2.1. Latgales ilgtermiņa mērķi

6. Reģiona ilgtermiņa mērķis ir definēts **Latgales stratēģijā 2030**. Tās vispārējais mērķis ir panākt straujāku reģiona **ekonomisko attīstību**, lai palielinātu **cilvēku ienākumus**, saglabātu un vairotu Latgales **bagātīgo potenciālu** un padarītu Latgali par **pievilcīgu dzīves vidi** arī nākamajām paaudzēm.
7. **Latgales stratēģija 2030** arī izvirza trīs specifiskus mērķus, kas ir papildināti ar konkrētām sasniedzamām vērtībām:
 - a. Mazināt negatīvos demogrāfiskos un migrācijas procesus un saglabāt vismaz **300 000 iedzīvotāju** skaitu reģionā;
 - b. Palielināt **privātā sektora īpatsvaru** pievienotās vērtības radīšanā reģionā **līdz 82%**;
 - c. Paaugstināt iedzīvotāju **ienākumus reģionā**, sasniedzot **60% no ES** vidējās bruto darba samaksas līmeņa.
8. Pašlaik trīs specifiskie mērķi nav sasniegti pilnībā, kaut arī Stratēģijas darbības periods jau ir vidū:
 - a. **Iedzīvotāju skaits Latgalē** ir 255 968¹, kas ir zemāks nekā tas bija Stratēģijas izstrādes laikā – tendencei konstanti attīstoties pretējā virzienā no nospraustā mērķa un esot vairāk nekā 2 reizes nelabvēlīgākai nekā Latvijā caurmērā²;
 - b. **Privātā sektora devums** pievienotās vērtības radīšanā Latgalē ir 73%³, kas ir neliels pieaugums salīdzinājumā ar sākotnējo pozīciju, joprojām nesasniedzot mērķi;
 - c. Latgales iedzīvotāju **vidējā bruto darba samaksa** pieauga līdz 751 EUR⁴, izaugsmes tempam esot līdzīgam ar Latvijas vidējo un sasniedzot 32,6%⁵ no ES27 vidējās samaksas, bet joprojām atpaliekot no ES vidējās samaksas mērķa 60%.
9. Latgales stratēģija 2030 izvirzīja specifiskos mērķus, pamatojoties uz apņemšanos stimulēt privāto uzņēmējdarbību un veicināt reģiona labklājību, veidojot jaunas darbavietas un kāpinot ražīgumu, nevis rēķinoties ar valsts lomas pieaugumu reģionā: jauniešiem, bezdarbniekiem un publiskajā sektorā nodarbinātiem ir jāsniedz iespēja strādāt tautsaimniecības privātajā sektorā caur tehnoloģiski izcilu privāto investīciju piesaisti reģionam.

2.2. Latgales plānošanas reģiona attīstības programmas 2021.-2027. mērķi

10. Ievērojot līdz šim sasniegto reģiona attīstībā un pakārtojoties Latgales stratēģijas 2030 ilgtermiņa mērķiem un stratēģiskiem virzieniem, Latgales attīstības programma 2021.-2027. izvirza šādus **specifiskos mērķus**:
 - a. Veicinot reģiona pievilcību, samazināt negatīvās demogrāfiskās tendences ietekmi uz reģionu, noturot **iedzīvotāju skaitu 220 000 līmenī**;
 - b. Attīstot darbaspēku un investējot uzņēmumos, veicināt reģiona tautsaimniecības visu nozaru ražīgumu, sasniedzot **40% no ES vidējā IKP uz vienu iedzīvotāju**;
 - c. Ieviešot inovatīvas un klimata neitrālas tehnoloģijas, samazināt reģiona elektroenerģijas patēriņu IKP vienības radīšanai, tai sasniedzot **90 kWh uz 1 000 EUR IKP**.

¹ 2020.gada sākumā, CSP

² Iedzīvotāju skaita samazinājums Latgalē vidēji gadā 2010.-2020.gada periodā - 2,3%, Latvijā vidēji - 1,05%, CSP

³ Indikatīvs rādītājs, jo veidots no nozaru IKP proporcijas (aptverot NACE A-D, F-N, R-T), kur neliela daļa var būt privātuzņēmumu saražotā pievienotā vērtība (piem., veselības aprūpe ir valsts sektora pakalpojums, bet pastāv arī privātie veselības aprūpes pakalpojumi sniedzēji), 2017.gadā, CSP

⁴ 2019.gadā, CSP

⁵ <https://www.reinisfischer.com/average-monthly-salary-european-union-2020>

2.3. Latgales stratēģijas 2030 stratēģiskie virzieni un Latgales plānošanas reģiona attīstības programmas 2021.-2027. prioritātes

11. Latgales stratēģija 2030 nosaka četrus **stratēģiskos virzienus**:
 - a. Prasmes;
 - b. Savienojumi;
 - c. Gudra pārvaldība;
 - d. Efektīvi uzņēmumi.
12. Vidējā termiņā Latgales attīstības programmas 2021.-2027. ietvaros četrus stratēģiskajos virzienos tiek realizētas atbilstošas prioritātes, kopskaitā četrpadsmit.
13. **Stratēģiskajā virzienā Prasmes** tiks īstenotas divas prioritātes:
 - a. **Prioritāte Ekselence** sniegs atbalstu reģiona augstskolām: Daugavpils Universitātei, Rēzeknes Tehnoloģijas Akadēmijai un Malnavas koledžai; kā arī veicinās citu augstskolu filiāļu un programmu attīstību Latgalē.
 - b. **Prioritāte Arods un mūžizglītība** atbalstīs reģiona profesionālās izglītības iestādes, attīstīs reģionālo profesionālās orientācijas mehānismu, veicinās mūžizglītības principa iedzīvināšanu augstskolās un profesionālās izglītības iestādēs, kā arī uzlabos sadarbību ar NVA un tās sniegto atbalstu reģiona darbaspēkam.
14. **Stratēģiskais virziens Savienojumi** virzīs četras prioritātes:
 - a. **Prioritātes Maģistrāles** ietvaros tiks sniegts atbalsts reģiona galveno autoceļu rekonstrukcijai, dzelzeļa elektrifikācijai un attīstībai, ES ārējās robežas šķērsošanas uzlabošanai un atvieglošanai, kā arī Daugavpils lidostas attīstībai.
 - b. **Prioritāte Ceļi** sniegs atbalstu savienojumu uzlabojumiem starp attīstības centriem, veicinās attīstības centru pieejamību no pagastiem un attālākām apdzīvotām vietām, kā arī atbalstīs attīstības centru mobilitātes infrastruktūras uzlabojumus.
 - c. **IT prioritātes ietvaros** tiks atbalstīta IKT pēdējās jūdzes infrastruktūras izbūve un izmantošana e-pakalpojumos un uzņēmējdarbībā, kas attīstīs un stiprinās publisko interneta pieejas punktu tīklu reģionā, kā arī nodrošinās datorprasmju un tehnoloģiju prasmju attīstību visos iedzīvotāju slāņos, digitālo prasmju attīstību visos līmeņos.
 - d. **Prioritāte Mobilitāte** atbalstīs publiskā transporta pārvaldības uzlabojumus, publiskā transporta mezglu pilnveidi, gudrās mobilitātes iedzīvināšanu reģionā un mikromobilitātes projektus reģiona pilsētās un apkārt tām.
15. **Stratēģiskā virziena Gudra pārvaldība** ietvaros darbosies četras prioritātes:
 - a. **Prioritāte Idejas** veicinās Latgales SEZ darbību, kā arī veidos un attīstīs Latgales investīciju komandu un tās ieviesto un pielietoto Latgales attīstības IT sistēmu.
 - b. **Prioritāte Pašvaldības** sniegs atbalstu katras pilsētas un katra novada attīstībai vissvarīgāko investīciju un attīstības projektu īstenošanai, mājokļu pieejamībai
 - c. **Prioritāte Vide un klimats** veicinās siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un energoefektivitāti uzņēmumos, publiskajās ēkās un privātajos, t.sk. daudzdzīvokļu mājokļos, risinās ūdenssaimniecības un notekūdeņu, kā arī atkritumu apsaimniekošanas vides un efektivitātes problēmas, veicinās saudzīgu dabas resursu izmantošanu un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanu, atbalstīs mazo mikroģenerācijas infrastruktūru, kas uzņem vēja un saules baterijām saražoto enerģiju.
 - d. **Prioritāte Pakalpojumi** attīstīs KAC un IT balstītos valsts un pašvaldību pakalpojumus, padarīs sociālos pakalpojumus un veselības aprūpi kvalitatīvi uzlabotu un pieejamāku reģiona iedzīvotājiem, veicinās tūrisma, kultūras un sporta attīstību. Šajā prioritātē paredzētas aktivitātes jauniešiem un sociāli iekļaujošai sabiedrībai.
16. **Efektīvo uzņēmumu stratēģiskajā virzienā** prioritātes ir veidotas atbilstoši uzņēmumu četriem izaugsmes līmeņiem:

- a. **Prioritāte Iesācēji** sniegs plaša spektra atbalstu uzņēmējdarbības iesācējiem: popularizēs uzņēmējdarbību, apmācīs iesācējus biznesa pamatos, sniegs konsultāciju un inkubācijas pakalpojumus, nodrošinās sākuma kapitālu un piedāvās izaugsmes investīcijas.
- b. **Prioritātes Alpīnisti** ietvaros uzņēmēji, kas grib paaugstināt sava uzņēmuma ražīgumu un pakāpties augšup pa vērtības ķēdi, varēs saņemt biznesa vadības, mārketinga un tehnoloģiju konsultācijas, kā arī līdzfinansējumu un aizdevumus jaunu tehnoloģiju ieviešanai ražošanā.
- c. **Prioritāte Čempioni** ir domāta reģiona jau esošo spēcīgāko uzņēmumu personalizētam atbalstam, ko nodrošinās Latgales investīciju komanda, palīdzot uzņēmumam identificēt un saņemt tam piemērotu tehnoloģiju, darbaspēka, infrastruktūras un cita veida atbalstu.
- d. **Prioritāte Investori** dos zaļo gaismu ārvalstu un Latvijas investoriem, kas ir ieinteresēti veidot ražošanu Latgalē, piesaistot Latgales investīciju komandu visu ar jaunas ražošanas atvēršanu saistīto jautājumu risināšanai un atbalsta saņemšanai.
- e. **Prioritāte Sirdis** sniegs atbalstu sociālo uzņēmumu darbībai un attīstībai reģionā, sniedzot atbalstu riskam pakļauto grupu pārstāvju uzņēmībai un nodarbinātībai.

2.4. Latgales plānošanas reģiona Attīstības programmas ieguldījums Latvijas mērķu sasniegšanā

17. Latgales stratēģija 2030 un Latgales attīstības programma 2021.- 2027 iekļaujas Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030 vīzijā, īpaši šādās tās daļās:

- a. „Latvija, mūsu mājas – zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā”;
- b. „Nācijas stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās”.

18. Latgales stratēģija 2030 stratēģiskie virzieni un Latgales attīstības programma 2027 prioritātes atbalsta Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030 prioritāšu, attīstības virzienu un mērķu sasniegšanu.

1. tabula. Latgales programmas atbilstība LIAS 2030 prioritātēm, attīstības virzieniem un mērķiem

LIAS 2030			Latgales stratēģija 2030. virzieni	Latgales programmas prioritātes
Prioritāte	Attīstības virziens	Mērķis		
Ieguldījumi cilvēkkapitālā	Cilvēkkapitāla bāzes vērtība un produktivitāte	Saglabāt Latvijas cilvēkkapitāla bāzes vērtību un kāpināt tā ražīgumu līdz ES vidējam līmenim, attīstot prasmes, kas sekmē jaunradi, elastību un līdzdalību darba tirgū	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.1. Maģistrāles 2.3. IT 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 4.1. Iesācēji 4.2. Alpīnisti 4.5. Sirdis
	Iespēju vienlīdzība un vidusslāņa veidošanās	Pieaugot IKP, samazināt sociālo un ienākumu nevienlīdzību – veicināt sociālo iekļaušanos, mazināt nabadzības riskus un sekmēt sociāli un ekonomiski stabila vidusslāņa veidošanos sabiedrībā	1. Prasmes 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi 4.1. Iesācēji 4.2. Alpīnisti 4.5. Sirdis

LIAS 2030			Latgales stratēģija 2030. virzieni	Latgales programmas prioritātes
Prioritāte	Attīstības virziens	Mērķis		
Paradigmas maiņa izglītībā	Kvalitatīva un pieejama izglītība mūža garumā	Izveidot vienu no labākajām izglītības sistēmām ES un kļūt par vienu no līderēm pieaugušo izglītības pieejamības un izmantošanas ziņā	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.1. Maģistrāles 2.3. IT 3.2. Pašvaldības 4.5. Sirdis
Kultūras telpas attīstība	Kultūras telpas saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana	Saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi	1. Prasmes 3. Gudra pārvaldība	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības
			1. Prasmes 2. Savienojumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.1. Maģistrāles 2.3. IT
Inovatīva un ekoefektīva ekonomika	Masveida jaunrade un inovācija	Kļūt par vienu no ES līderiem inovatīvu un eksportējošu uzņēmumu izplatības ziņā	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 2.1. Maģistrāles 2.3. IT 3.1. Idejas 3.3. Vide un klimats 4.1. Iesācēji 4.2. Alpīnisti 4.3. Čempioni
	Atjaunojama un droša enerģija	Nodrošināt valsts enerģētisko neatkarību, palielinot energoresursu pašnodrošinājumu un integrējoties ES enerģijas tīklos	1. Prasmes 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 2.1. Maģistrāles 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 4.2. Alpīnisti 4.3. Čempioni
Daba kā nākotnes kapitāls	Dabas vērtību un pakalpojumu ilgtspējīga izmantošana	Būt ES līderi dabas kapitāla saglabāšanā, palielināšanā un ilgtspējīgā izmantošanā	1. Prasmes 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 4.1. Iesācēji 4.2. Alpīnisti 4.5. Sirdis
Telpiskās attīstības perspektīva	Sasniedzamības uzlabošana	Radīt līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus visiem iedzīvotājiem neatkarīgi no dzīves vietas, sekmējot uzņēmējdarbību reģionos, attīstot kvalitatīvu transporta un komunikāciju infrastruktūru un publiskos pakalpojumus	2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība	2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 2.3. IT 2.4. Mobilitāte 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 3.4. Pakalpojumi
	Apdzīvojumus	Stiprināt Latvijas un tās reģionu starptautisko konkurētspēju, palielinot Rīgas kā Ziemeļeiropas metropoles un citu valsts lielāko pilsētu starptautisko lomu	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība	1.1. Ekselence 2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi

LIAS 2030			Latgales stratēģija 2030. virzieni	Latgales programmas prioritātes
Prioritāte	Attīstības virziens	Mērķis		
	Nacionālo interešu telpas	Saglabāt Latvijas savdabību - daudzveidīgo dabas un kultūras mantojumu, tipiskās un unikālās ainavas	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.3. IT 2.4. Mobilitāte 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 4.1. Iesācēji 4.5. Sirdis

19. Latgales vispārīgie mērķi un stratēģiskie virzieni iekļaujas Latvijas vidējā termiņa attīstības mērķos, kuri definēti **Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027.gadam (NAP)**. NAP definē četrus stratēģiskos mērķus – vienlīdzīgas iespējas, produktivitāte un ienākumi, sociālā uzticēšanās un reģionālā attīstība – tiem pakārtojot sešas prioritātes un attiecīgos rīcības virzienus.

2. tabula. Latgales programmas atbilstība „NAP2027” prioritātēm un rīcības virzieniem

NAP2027			Latgales stratēģija 2030. virzieni	Latgales programmas prioritātes
Prioritātes	Rīcības virziens	Mērķis		
Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki	Uz cilvēku centrēta veselības aprūpe	Vienlīdzīgi pieejami kvalitatīvi veselības pakalpojumi	2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība	2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi
	Psiholoģiskā un emocionālā labklājība	Psiholoģiskās un emocionālās labklājības veicināšana cilvēku atbalstam krīzes situācijās, individuālā potenciāla attīstībai un deviantas uzvedības veidošanās risku mazināšanai, nostiprinot veselību kā vērtību	3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi 4.5. Sirdis
	Stipras ģimenes paaudzēs	Ģimenes kā vērtības stiprināšana sabiedrībā, pilnveidojot atbalsta sistēmu ģimenēm un pamatvajadzību kvalitatīvu nodrošinājumu. Vienlīdzīgas iespējas bērniem neatkarīgi no ģimenes sociālā stāvokļa	3. Gudra pārvaldība	3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi
	Sociālā iekļaušana	Sociālais atbalsts ir individualizēts, uz cilvēku orientēts, un tas tiek piedāvāts katram, kam tas ir vai varētu būt visvairāk vajadzīgs	3. Gudra pārvaldība	3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi
Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei	Zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai	Zinātnes izcilība sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai	1. Prasmes 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 4.1. Iesācēji 4.2. Alpīnisti 4.3. Čempioni
	Kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība	Izglītības kvalitāte uzņēmējdarbībā un dzīvē izmantojamu zināšanu un prasmju ieguvei ikvienam	1. Prasmes 2. Savienojumi 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.1. Maģistrāles

		valsts iedzīvotājam		2.3. IT 3.1. Idejas 4.2. Alpinisti 4.3. Čempioni
Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība	Produktivitāte, inovācija un eksports	Uzņēmumu izaugsme un konkurētspēja ir balstīta spējā uz zinātnes bāzes radīt un pārdot pieprasītus, zināšanu ietilpīgus produktus un pakalpojumus, iekļaujoties arvien augstākas pievienotās vērtības globālajā ķēdē. Viedā specializācija, inovācija, tehnoloģiju attīstība un modernizācija, kā arī mērķtiecīgi ieguldījumi cilvēkkapitālā ir pamats produktivitātes kāpumam	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.3. IT 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 4.1. Iesācēji 4.2. Alpinisti 4.3. Čempioni 4.5. Sirdis
	Darbs un ienākumi	Iespējas Latvijas iedzīvotājiem ar aktīvu līdzdalību iekļaujot darba tirgū strādāt atbilstoši savām spējām mūsdienīgās augstas kvalitātes darba vietās un adekvāti iesaistīties sociālās aizsardzības sistēmā. Ar darba vides kvalitātē balstītu darba dzīves ilguma pieaugumu celt ienākumus indivīda līmenī un tautsaimniecībā kopumā. Ar ienākumu pieaugumu un finanšu pratības celšanu motivēt iedzīvotājus zinoši pārvaldīt savus finanšu aktīvus (t. sk. samazinot parādu slogu un attīstot produktīvu uzkrāšanu). Veicot iepriekš minēto, sekmēt katra Latvijas iedzīvotāja labklājību	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 2.3. IT 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 4.1. Iesācēji 4.2. Alpinisti 4.3. Čempioni 4.4. Investori
	Kapitāls un uzņēmējdarbības vide	Tādas tiesiskās, administratīvās un finanšu vides veidošana, kura veicina konkurētspējīgas uzņēmējdarbības attīstību visā Latvijas teritorijā. Pienācīgi apzinot un efektīvi izmantojot nacionālo resursu un iespēju potenciālu, nodrošināt ārvalstu kapitāla ieplūšanu un izvietojumu Latvijas tautsaimniecībā, kā arī iedrošināt iekšzemes kapitāla lielāku piesaisti uzņēmējdarbības attīstībā.	1. Prasmes 2. Savienojumi 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 2.3. IT 4.1. Iesācēji 4.2. Alpinisti 4.3. Čempioni 4.4. Investori 4.5. Sirdis
Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība	Daba un vide – “Zaļais kurss”	Oglekļa mazietilpīga, resursu efektīva un klimatnoturīga attīstība, lai Latvija sasniegtu klimata, enerģētikas, gaisa piesārņojuma samazināšanas,	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.3. IT 2.4. Mobilitāte

		<p>ūdeņu stāvokļa uzlabošanās un atkritumu apsaimniekošanas nacionālos mērķus un nodrošinātu vides kvalitātes saglabāšanu un uzlabošanu un īstenotu drošas un kvalitatīvas, tai skaitā bioloģiskas pārtikas apriti, kā arī dabas resursu ilgtspējīgu izmantošanu. Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana, kas balstīta zinātniskajos pētījumos, līdzsvarojot ekoloģiskās, ekonomiskās un sociālās intereses.</p> <p>Īstenota vides, ilgtspējīgas dabas resursu apsaimniekošanas un enerģētikas politika, kas balstīta uz taisnīgumu un savstarpējo uzticēšanos, sabiedrības atbalstu dabas un klimata aizsardzības pasākumiem, nosakot skaidrus un atklātus valsts un iedzīvotāju sadarbības modeļus un iesaistīšanos lēmumu pieņemšanā.</p>	uzņēmumi	<p>3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 4.1. Iesācēji 4.4. Investori 4.5. Sirdis</p>
	Tehnoloģiskā vide un pakalpojumi	<p>Integrēta, ilgtspējīga transporta sistēma, kas sniedz kvalitatīvas cilvēku un kravu mobilitātes iespējas visā valsts teritorijā, nodrošina gan vietējo sasniedzamību, izmantojot dzelzceļu kā sabiedriskā transporta mugurkaulu, gan arī starptautisko savienojamību, pilnībā iekļaujoties ES pamattīklā (Rail Baltica) un nodrošinot pamattīkla un visaptverošā tīkla sasaisti. Eiropas Savienības savienojamības mērķiem atbilstoša platjoslas elektronisko sakaru infrastruktūra.</p> <p>Digitalizējot transformēta publiskā pārvalde, racionāli pārvaldīta organizatoriskā un tehnoloģiskā ekosistēma, kas ir iekšēji integrēta un ārēji atvērta kopīgas vērtības radīšanai, inovācijām un lietotāji orientētai pieejai publisko pakalpojumu sniegšanā fiziskajā un digitālajā vidē.</p> <p>Pieejami, inovatīvi un energoefektīvi risinājumi</p>	2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība	<p>2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 2.3. IT 2.4. Mobilitāte 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 3.4. Pakalpojumi</p>

		energoapgādē, panākot lielāku pašnodrošinājumu un izkliedēto enerģijas ražošanu.		
	Līdzsvarota reģionālā attīstība	Reģionu potenciāla attīstība un ekonomisko atšķirību mazināšana, stiprinot to iekšējo un ārējo konkurētspēju, kā arī nodrošinot teritoriju specifiskai atbilstošus risinājumus apdzīvojuma un dzīves vides attīstībai.	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.2. Ceļi 2.3. IT 2.4. Mobilitāte 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 4.1. Iesācēji 4.2. Alpinisti 4.5. Sirdis
	Mājoklis	Latvijā visām mājtsaimniecībām ir pieejami mājokļi. Esošais dzīvojamais fonds līdz 2050. gadam atbilst augstiem energoefektivitātes, būvniecības, drošības un labiekārtotības standartiem. Tiesiskais regulējums veicina privātos un publiskos ieguldījumus dzīvojamā fonda izveidei	2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība	2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 2.3. IT 2.4. Mobilitāte 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 3.4. Pakalpojumi
Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei	Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs	Kultūras un fizisko aktivitāšu pieejamība visiem, paaugstinot Latvijas sabiedrības dzīves kvalitāti	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 3.2. Pašvaldības 3.3. Vide un klimats 3.4. Pakalpojumi 4.5. Sirdis
	Kultūras un sporta devums ilgtspējīgai sabiedrībai	Kultūra un sports veicina Latvijas ekonomikas un sociālo izaugsmi, veidojot radošu un ilgtspējīgu Latvijas sabiedrību	2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība 4. Efektīvi uzņēmumi	2.2. Ceļi 2.4. Mobilitāte 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi 4.1. Iesācēji 4.5. Sirdis
Vienota, droša un atvērta sabiedrība	Saliedētība	Pieaug piederības sajūta Latvijas sabiedrībai, latviskai un eiropiskai kultūrtelpai. Saziņa un sadarbība starp dažādām iedzīvotāju grupām manāmi palielinājusies, mazinot spriedzi un nepamatotus aizspriedumus. Cilvēki gādā viens par otru, aktīvi veido un piedalās sabiedriskajās aktivitātēs, kā arī saredz sabiedrības daudzveidību kā vērtīgu resursu un spēju savstarpēji saprasties un cienīt vienu	1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība	1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 2.3. IT 2.4. Mobilitāte 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi

		<p>otru.</p> <p>Iedzīvotāji vairāk lieto latviešu valodu, gūst izpratni par sabiedrību demokrātiskā Latvijas informatīvajā telpā un vērtē informācijas kvalitāti. Tādējādi palielinās gatavība sniegt atbalstu līdzcilvēkiem un vairojas sabiedriskais labums</p>		
	Tiesiskums un pārvaldība	<p>Iedzīvotāji mijiedarbībā ar publiskām institūcijām veido labāku sabiedrību un pārvaldību, īsteno savas tiesiskās intereses. Publiskā pārvaldība visos varas atzaros kļuvusi profesionālāka – tā ir atvērtāka, mūsdienīgāka un labāk un ātrāk sasniedz rezultātus. Ikviens jūt, ka valsts strādā iedzīvotāju labā, tā vairojot apmierinātību ar pakalpojumiem un uzticēšanos valsts pārvaldei un tiesībsardzības sistēmai. Pakalpojumi ir personificēti, un politika līdzsvaro sabiedrības intereses. To nodrošina digitalizācijas laikmeta sniegtās iespējas un starpnozaru koordinēta rīcība</p>	<p>1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība</p>	<p>1.1. Ekselence 2.3. IT 3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi</p>
	Drošība	<p>Cilvēki paļaujas uz valsts dienestiem, kas aizsargā tiesības un drošību, pieaug to cilvēku skaits, kas zina, kā novērst riskus un rīkoties apdraudējuma situācijās, sadarbojoties ar atbildīgajiem valsts dienestiem un palīdzot cits citam. Valsts uztur drošu vidi, tostarp informatīvo vidi, un veido izpratni par apdraudējuma riskiem, to novēršanas un mazināšanas iespējām, stiprinot iedzīvotāju pārliecību un zināšanas. Sabiedrisko drošību nodrošina un tiesībsardzību īsteno profesionāls un mūsdienu sabiedrības prasībām atbilstošs personāls. Valsts aizsardzība ir visaptveroša un balstās uz iedzīvotāju un valsts institūciju savstarpējo uzticēšanos un partnerību, kā arī visas sabiedrības gatavību pārvarēt jebkādu apdraudējumu. Latvijā ir radīta droša iekšējā vide iedzīvotājiem un uzņēmējiem.</p>	<p>1. Prasmes 2. Savienojumi 3. Gudra pārvaldība</p>	<p>1.1. Ekselence 1.2. Arods un mūžizglītība 2.1. Maģistrāles 2.2. Ceļi 2.3. IT 2.4. Mobilitāte 3.1. Idejas 3.2. Pašvaldības 3.4. Pakalpojumi</p>

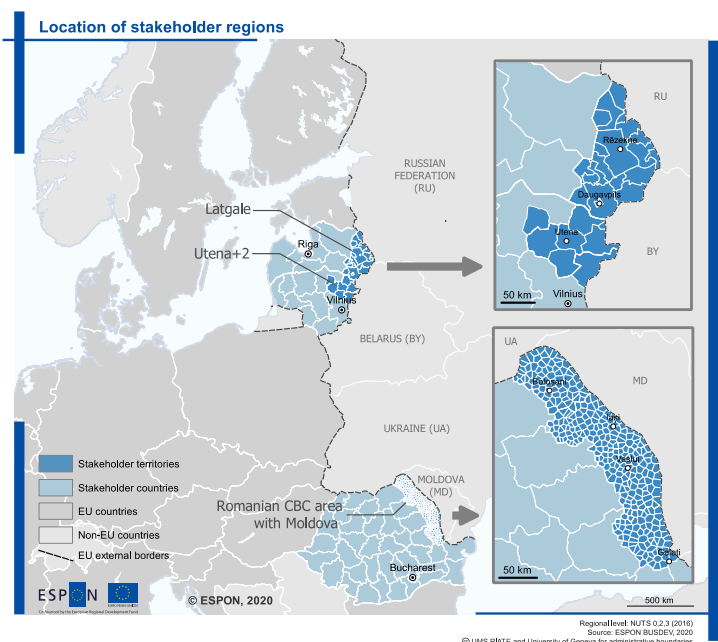
20. Visas Latgales attīstības programmas prioritātes, apakšprioritātes un projekti var tikt finansēti no dažādiem avotiem: ESIF darbības programmas 2021.-2027.g., Taisnīgās pārkārtošanas fonda programmas, Atjaunošanās un noturības plāna, Lauku attīstības plāna līdzekļiem, valsts budžeta un citiem finanšu avotiem. Latgales attīstības programmas saturs netiek pielāgots kāda finanšu instrumenta atbalsta jomām vai kritērijiem, bet gan atspoguļo Latgales reģiona attīstības vajadzību un izaugsmes iespēju apkopojumu, kam tiks piemeklēts visatbilstošākais finansējums.

2.5.ESPON rekomendācijas programmas izveidei

Pamatojoties uz Latgales reģiona iniciatīvu, ESPON organizēja pētījumu “Uzņēmējdarbības attīstības iespējas ES ārējā pierobežā”, ko veica starptautisks konsorcijs uzņēmuma „Spatial Foresight” vadībā laikā no 2019. gada decembra līdz 2021. gada februārim⁶.

Pētījuma trīs pilotreģioni bija Latgale Latvijā, Lietuvas pašvaldības pierobežā ar Baltkrieviju un Rumānijas pašvaldības pierobežā ar Moldovu. Pētījums daļēji vai pilnībā sedza piecus no 16 NUTS2 reģioniem pie ES austrumu ārējās robežas.

1.attēls: ESPON pētījuma teritoriju atrašanās vietas Avots: ESPON

Pētījuma ietvaros tika izvirzītas divas vadošās hipotēzes, kas tika apstiprinātas, balstoties uz trīs pilotreģionu datu analīzi. Tās ir šādas:

1. Atrašanās pie ES ārējās robežas negatīvi ietekmē reģiona attīstību un uzņēmējdarbības attīstības iespējas;
2. Uz reģiona spēcīgajām pusēm vērstās teritoriāli mērķētās politikas iniciatīvas ir efektīvākas nekā nacionālās nozaru politikas.

Tautsaimniecības attīstības pasākumi bija visveiksmīgākie, ja tie:

1. Risina atpalcības iemeslus nevis simptomus,
2. Izvirza ilgtermiņa mērķus nevis īstermiņa ieguvumus,
3. Balstās uz reģionu vajadzībām un stiprajām pusēm.

⁶ https://lpr.gov.lv/lv/regionalie_projekti/bus-business-development-opportunities-on-external-eu-borders/#.YNqGi9UzaUk

Tādējādi, lai pārvarētu ārējās robežas uzliktos ierobežojumus, ir nepieciešama jauna stratēģiskā vīzija, kas liktu pamatu teritoriāli mērķētas politikas formulēšanai mērķa reģionos, piemēram, Latgalē. Šie secinājumi arī norāda, ka ES ārējās pierobežas reģionu attīstību jāvada pašiem reģioniem, jo stratēģiskai pieejai ir jābūt balstītai uz reģiona specifiku, ņemot vērā ārējās robežas noteiktos ekonomiskās attīstības ierobežojumus.

Šī pieeja, veidojot ārējās robežas reģioniem speciāli veidotas programmas, lielā mērā balstās uz ES Teritoriālo Darba Kārtību 2030, kas tika apstiprināta 2020.gada 1.decembrī. Tā iekļauj sevī gan Taisnīgās Eiropas, gan Zaļās Eiropas principus un uzver Eiropas reģionu daudzveidību un nepieciešamību daudz-līmeņu pārvaldības ietvaros formulēt un īstenot teritoriāli mērķētas politikas, koordinējot nozaru politikas caur reģiona vajadzībām un stiprajām pusēm pierobežas teritoriju attīstībai. Tas savukārt prasa stiprus reģiona un vietējā līmeņa politikas veidotājus, kas ir apveltīti ar administratīvajiem un finanšu resursiem, kā arī politikas veidošanas kompetenci subsidiaritātes principa īstenošanai reģiona attīstības plānošanā un ieviešanā.

3. Stratēģiskie virzieni un prioritātes

3.1.Stratēģiskais virziens PRASMES

3.1.1. Prioritāte Ekselence

3.1.1.1. Daugavpils Universitāte

1. **Mērķis:** Attīstīt zinātnisko darbību, integrējot zinātniskos pētījumus studiju procesā un sekmējot tehnoloģiju pārnesei un inovāciju attīstību.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latvijas Viedās specializācijas stratēģijas mērķis ir palielināt inovācijas kapacitāti, kā arī veidot inovācijas sistēmu, t.sk. reģionālā līmenī, kas veicina un atbalsta tehnoloģisko progresu tautsaimniecībā.
 - b. Daugavpils Universitāte (DU) ir nozīmīgs zinātnes, studiju un inovāciju centrs Latvijā, kas piesaista akadēmisko personālu, jauniešus un visus tos, kuriem svarīga virzība uz zināšanām. Šobrīd DU turpina attīstīt savu zinātnisko izcilību mainīgajā un arvien prasīgākajā pasaules zinātnes vidē.
 - c. DU studiju programmas nodrošina pietiekamas pamatprasmes un zināšanas, lai jau pēc pirmā līmeņa studiju absolvēšanas būtu iespējams atrast vietu darba tirgū, dibināt (inovāciju pārnesei uzņēmumus vai iesaistīties zinātnisko pētījumu veikšanā.
 - d. Ir izveidota un pastāvīgi tiek uzlabota zinātnes infrastruktūra, lai īstenotu ekonomikas attīstības tendencēm atbilstošus zinātniskos pētījumus, prototipu izstrādi un pētījumu komercializāciju.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Pateicoties iepriekšējo periodu ES fondu investīcijām, DU ir attīstīta infrastruktūras bāze, kas nodrošina gan atbilstošu vidi, gan tehnoloģisko nodrošinājumu augstākā līmeņa pētījumu veikšanai. Investīcijas nodrošina zinātnisko grupu un jauno zinātnieku attīstības iespējas, starptautisko atpazīstamību, iesaisti starptautiskajos konsorcijs un tīkļos, kā arī esošās infrastruktūras un cilvēkresursu ilgtspēju.
 - b. DU 2014.-2020. gada ES fondu plānošanas perioda ietvaros ir veikusi ieguldījumus mācību aprīkojuma un iekārtu iegādei, īstenojot projektu 8.1.1. specifiskā atbalsta mērķa "Palielināt modernizēto STEM, t.sk., medicīnas un radošās industrijas, studiju programmu skaitu" ietvaros. Aprīkojuma iegāde dos iespēju diversificēt pētījumus industrijas vajadzībām un sasniegt zinātnes izcilību prioritārajās attīstības jomās. Infrastruktūra ir nepieciešama, lai nodrošinātu starptautisko sadarbību ar ārvalstu zinātniskām institūcijām un kompānijām, veiktu industriālos, nozares un zinātniskos pētījumus, t.sk. komerciāliem nolūkiem. Stratēģija paredz attīstīt nepieciešamo infrastruktūru iegādājoties jaunu aprīkojumu arī turpmāk, lai īstenotu tehnoloģiju pārnesei kontaktpunkta darbību.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Daugavpils Universitāte
 - b. Daugavpils pilsētas pašvaldība
 - c. Komersanti
 - d. LPR administrācija
 - e. Sociālie partneri
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. Dažādu nozaru uzņēmumi
 - c. Augstākās izglītība iestādes
 - d. Kompetenču centri

- e. Augšdaugavas novads
- f. LPR administrācija

6. Ieguvumi:

- a. Studiju attīstība ciešā mijiedarbībā ar zinātnes attīstību un tirgus pieprasījumu
- b. Jaunu tehnoloģisko produktu izstrāde
- c. Studējošo novatoriskās un uz uzņēmējdarbību vērstas domāšanas attīstība, rosinot dibināt savus „*spin-off*” uzņēmumus

7. Telpiskā piesaiste:

- a. Latgales plānošanas reģiona teritorija
- b. Citas pašvaldības, kurās darbojas uzņēmumi, kuri komercializē pētījuma rezultātus

8. Uzdevumi:

- a. Reģionam vajadzīgo speciālistu sagatavošana
- b. Mācību programmu un moduļu pilnveidošana
- c. Sadarbības ar darba devējiem uzlabošana
- d. Industrijas pasūtīto pētījumu veikšana
- e. Tirgus orientēto starpdisciplināro pētījumu veikšana
- f. Nozares rūpnieciskie pētījumi un eksperimentālās izstrādes
- g. Akadēmiskā personāla mobilitāte, iesaistoties dažādās mobilitātes programmās/ projektos
- h. Prototipu izstrāde

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Valsts pētniecības programma
- c. Apvārsnis Eiropa
- d. Citi ārvalstu un pārrobežu sadarbību veicinoši finanšu instrumenti

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Pieaudzis iesniegto patentu skaits

3.1.1.2. Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija

1. **Mērķis:** Atbalstīt darbības, kas paaugstina iedzīvotāju, uzņēmumu un pārvaldes zināšanas un praktiskās iemaņas, lai celtu Latgales reģiona ekonomisko konkurētspēju, nodarbinātību un uzņēmību.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. RTA kā augstākās izglītības iestāde nodrošina izglītota un radoša cilvēka izaugsmi. RTA fakultātes, zinātniskais institūts, pētnieciskie centri un sadarbības iestādes veicina zinātnes un pētniecības attīstību. Pieaugot strādājošo ar augstāko izglītību skaitam, kopumā uzlabojas darbaspēka kvalitāte un profesionalitāte. Rēzeknes pilsētā un Latgales reģionā RTA darbības laikā ir palielinājies speciālistu ar augstāko izglītību skaits, ir palielinājies reģistrēto uzņēmumu skaits, kā arī piesaistīto ES struktūrfondu, atbalsta programmu finansēto projektu skaits.
 - b. RTA ir reģiona izaugsmes resurss un iespēja, kas mazina Latgales un pārējās Latvijas reģionālās atšķirības, sagatavojot kvalificētus speciālistus reģionālajam darba tirgum, radot izglītības iestādes absolventiem iespējas uzsākt uzņēmējdarbību vai pašnodarbinātību.
 - c. RTA īpašu nozīmi piešķir tautsaimniecībai nozīmīgu izglītības programmu attīstībai inženierzinātnēs.
 - d. Saskaņā ar Latvijas Viedās specializācijas stratēģiju ir jāattīsta arī pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības programmas STEM jomās, kā arī pētniecību un inovācijas. RTA piedāvātajās studiju programmās ir integrējis STEM starpdisciplināro principu, tiek veidoti arī STEM metodiskie kabineti vidusskolās, lai vidusskolas skolotāji varētu saņemt konsultācijas starpdisciplināro principu ieviešanai inženierzinātņu priekšmetu apgūvē.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. RTA laikā no 2016. gada līdz 2019. gadam īstenoja Erasmus KA2 Stratēģiskās partnerības projektu "Innovative methods for implementing interdisciplinarity in career counseling / Jaunas starpdisciplināras metodes izveide karjeras konsultēšanā" sadarbībā ar Vītauta Dižā universitāti Lietuvā un Tallinas Tehnoloģiju universitāti Igaunijā. Viens no būtiskajiem secinājumiem ir nepieciešamība pēc vidusskolas skolotāju sagatavošanas starpdisciplināras pieejas karjeras izglītībā īstenošanai STEM jomā - dizains, tehnoloģijas un ekonomika. Piedāvātais projekts paredz skolotāju profesionālās pilnveides programmas "Starpdisciplināritāte karjeras izglītībā vidusskolā" izstrādi un īstenošanu visās Latgales pašvaldībās, vismaz vienā vidusskolā katrā pašvaldībā.
 - b. Nodarbinātības valsts aģentūra jau vairākus gadus visā Latvijā īsteno darbinieku mobilitātes programmu. 2020.gada dati rāda, ka 38% no programmā iesaistītajiem dalībniekiem ir Latgales reģiona iedzīvotāji. Programma savu atbalstu sniedz 4 mēnešus, lai cilvēks adaptētos jaunajai situācijai, taču, iespējams, ir gana īss laiks, lai motivētu cilvēkus turpināt darba attiecības tālāk no mājām, bez transporta un dzīvesvietas kompensācijām.
4. **Ieviesēji:**
 - a. RTA
 - b. Rēzeknes pilsētas dome
 - c. Komersanti
 - d. LPR administrācija
 - e. Sociālie partneri
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR novadu un valstspilsētu pašvaldības
 - b. SIA "Rēzeknes satiksme"

- c. Komersanti
- d. LPR administrācija
- e. Sociālie partneri

6. Ieguvumi:

- a. Izstrādāta un ieviesta skolotāju profesionālās izglītības programma Latgales novada un pašvaldību skolās
- b. Īstenota skolotāju zināšanu pilnveides programma un to apguvuši vidusskolas skolotāji, klašu audzinātāji un administrācijas pārstāvji, kā arī iesaistīti vismaz 2000 skolēni
- c. Veikts sniegto pakalpojumu pieejamības un kvalitātes novērtējuma pētījums
- d. Izstrādāts Latgales reģiona mobilitātes programmas dalībnieku profils
- e. Izstrādāti Latgales reģiona mobilitātes programmas nākotnes attīstības scenāriji

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Starpdisciplinārās profesionālās pilnveides programmas (STEM jomā) izstrāde un ieviešana Latgales reģiona vidusskolās
- b. Atbalsts STEM vajadzībām nepieciešamajam aprīkojumam un tehnoloģijām, kā arī IT skolvadības un mācību procesa risinājumiem, lai nodrošinātu mācību līdzekļu un aprīkojuma atbilstību pilnveidotā mācību satura īstenošanas vajadzībām
- c. Pētījumi par Latgales reģiona darbaspēka mobilitāti, sniegto pakalpojumu pieejamību un kvalitāti
- d. Citi pielietojamie pētījumi
- e. Latgales reģiona mobilitātes programmas izstrāde

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Pašvaldību finansējums
- c. Valsts programmas

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Profesionālo kvalifikāciju ieguvušo iedzīvotāju īpatsvara pieaugums (%)

3.1.1.3. Malnavas koledža

1. **Mērķis:** Veicināt augstas kvalitātes zināšanu un prasmju apguvi nepieciešamajās nozarēs, nodrošinot koledžas absolventu konkurētspēju mainīgajos sociālekonomiskajos apstākļos un sekmējot Latgales reģiona attīstību.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Izglītības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam paredz īstenot augstākās izglītības pārstrukturizēšanas pasākumus, kas vērsti uz studējošo un sagatavoto speciālistu skaita proporcijas maiņu atbilstoši darba tirgus vidēja termiņa un ilgtermiņa prognozēm, palielinot darba devēju lomu un motivāciju kvalitatīvas prakses nodrošināšanā un sniedzot atbalstu 1.līmeņa profesionālās augstākās izglītības (koledžu) piedāvājuma palielināšanai un programmu īstenošanai nepieciešamās infrastruktūras modernizēšanai.
 - b. Malnavas koledžas darbība pilnībā atbilst arī Latvijas Viedās specializācijas stratēģijai, kura paredz izglītības modernizāciju ar mērķi sekmēt tautsaimniecības transformāciju uz augstāku pievienoto vērtību, sekmējot izaugsmi gan tradicionālajās tautsaimniecības nozarēs, gan nozarēs ar nozīmīgu horizontālu ietekmi. Latvijas Viedās specializācijas stratēģijā noteiktajiem mērķiem, izaugsmes prioritātēm un viedās specializācijas jomām Malnavas koledžā atbilst 2 Studiju programmas: Autotransports un Uzņēmējdarbība lauksaimniecībā.
 - c. Visas studiju un izglītības programmas ir nepieciešamas Latgales reģionam. Tās ir saskaņotas ar nozaru ekspertu padomēm (NEP), Latgales plānošanas reģiona attīstības padomi, novadu pašvaldībām un uzņēmumiem. Koledžas studiju programmas ir izstrādātas sadarbībā ar Rīgas tehnisko koledžu un Latvijas Lauksaimniecības universitāti.
 - d. Pateicoties kvalitatīvām profesionālās un augstākās izglītības programmām, Malnavas koledža ir kļuvusi par lauksaimnieciskās izglītības centru Latgalē.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. 2017.-2018.gadā īstenots projekts Lauksaimniecības studiju virziena mācību materiālās bāzes nostiprināšanai "Darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" specifiskā atbalsta mērķa 8.1.4. "Uzlabot pirmā līmeņa profesionālās augstākās izglītības STEM, tajā skaitā medicīnas un radošās industrijas, studiju mācību vidi koledžās" ietvaros.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Malnavas koledža
 - b. Citas reģiona koledžas
 - c. LPR novadu pašvaldības
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Uzņēmumi lauksaimniecības un autotransporta jomā
 - b. Citas koledžas, augstskolas un universitātes
 - c. Ludzas novada pašvaldība
6. **Ieguvumi:**
 - a. Palielinās studējošo skaits un motivācija iegūt izglītību STEM jomā
 - b. Palielinās Latgales reģiona konkurētspēja
 - c. Samazinās jauniešu aizplūšana no reģiona
7. **Telpiskā piesaiste** Latgales plānošanas reģiona teritorija un blakus novadi.
8. **Uzdevumi:**
 - a. Pētījumi studiju programmu un mācību procesa uzlabošanai
 - b. Studiju programmu attīstība
 - c. Pieredzes apmaiņa un sadarbība gan vietējā mērogā, gan starptautiski

9. **Finansējuma avoti:**

- a. Valsts finansējums
- b. ES fondi

10. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Grādu vai kvalifikāciju ieguvušo skaits

3.1.1.4. Augstskolu filiāļu un programmu attīstība Latgalē

1. **Mērķis:** Sadarbībā ar augstskolām veidot un uzturēt to filiāļu tīklu, pielāgot studiju programmas Latgales reģiona vajadzībām, sagatavojot konkurētspējīgu kvalificētu darbaspēku ar prasmēm un motivāciju veidot un vadīt uzņēmumus.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Demogrāfisko, migrācijas un saimnieciskās dzīves izmaiņu rezultātā iedzīvotāju skaits, sevišķi lauku nomalēs, samazinās. Samazinās arī bērnu skaits skolās, un daudzas no tām ir slēgtas. Slēdzot skolu, kuras ir pildījušas arī vietējās sabiedriskās dzīves centra lomu un lielākoties ir arī galvenais apdzīvotās vietas pastāvēšanas centrs laukos, sākas neatgriezeniski demogrāfiski, sociāli un ekonomiski procesi. To sekas nelabvēlīgi izpaužas vietējo iedzīvotāju demogrāfiskajā un kvalitatīvajā sastāvā.
 - b. Ienākumu meklējumos aizbrauc ģimenes ar bērniem; laukos paliek dzīvot gadus vecie cilvēki un ģimenes ar kompleksām sociālām problēmām. Apkaimē samazinās potenciālo darba ņēmēju un darba devēju skaits. Pašvaldībām šādas vietas nākotnes scenārijs ir saistīts ar sociālā atbalsta pasākumiem un tālākā nākotnē – ar teritorijas iztukšošanu.
 - c. Kvalificētu darbinieku trūkums ir viens no būtiskākajiem šķēršļiem ražošanas attīstībā. Ekonomikas attīstība prasa jaunas zināšanas, pastāvīgu mācīšanos, kvalifikācijas paaugstināšanu jeb mūža izglītību, lai iekļautos ekonomiskajos procesos, darba tirgū, kā arī spētu veidot darba vietas laukos.
 - d. Lai sniegtu jaunas zināšanas, izmantojot mūsdienu dzīves ritmam piemērotas metodes, ir nepieciešams piesaistīt augsti kvalificētus pasniedzējus no citām augstskolām un universitātēm Latvijā. Pielietojot attālinātās teorētiskās mācību metodes (apvienotas ar klātienē semināriem) ar moduļu pieeju, ir iespēja pilnvērtīgi izmantot augsti kvalificētu mācību spēku kapacitāti.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Latgales plānošanas reģiona pašvaldībās šobrīd ir atvērtas vairāku augstskolu filiāles, kas īsteno reģiona tautsaimniecībai un ekonomiskai attīstībai būtiskas studiju programmas:
 - b. Rīgas Tehniskās universitātes Daugavpils filiāle nodrošina bakalaura studiju programmas automātikas, datortehnikas, informācijas tehnoloģiju, datorsistēmu un elektronikas jomās, būvniecības, dzelzceļa transporta, inženiertehnikas, mehānikas, mašīnbūves un aparātu būvniecības jomā.
 - c. Transporta un sakaru institūta Latgales filiāle Daugavpilī nodrošina transporta un biznesa loģistikas, kā arī dabaszinātņu bakalaura programmas.
 - d. Papildus šīm reģiona izaugsmei nozīmīgām inženierzinātņu studiju programmām, Latgales reģionā vairākas augstskolas nodrošina arī uzņēmējdarbības un finanšu vadības, sociālās un veselības aprūpes, kultūras un mākslas bakalaura un profesionālās studiju programmas (Ekonomikas un kultūras augstskola, Latvijas Mākslas akadēmija, Latvijas Universitātes P.Stradiņa Medicīnas koledža, Rīgas aeronavigācijas institūts, Valsts policijas koledža un citas).
 - e. Šobrīd augstskolas un profesionālās izglītības iestādes – RTA, DU, Malnavas koledža, attīsta sadarbību ar nozaru profesionālajām organizācijām, Latgales reģiona pašvaldībām un komersantiem, lai izstrādātu jaunas vai pielāgotu esošās programmas faktiskām tirgus vajadzībām. Rezultātā absolventiem ir daudz plašākas iespējas tikt atbilstošās prakses vietās un iegūt praktiskās zināšanas.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. Augstākās izglītības iestādes
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Izglītības un zinātnes ministrija
 - b. VARAM

- c. Zemkopības ministrija
- d. Augstākās izglītības iestādes
- e. LPR pašvaldības
- f. Komersanti

6. **Ieguvumi:**

- a. Lauku apdzīvotības saglabāšana
- b. Samazinās iedzīvotāju aizbraukšana un saglabājas jauniešu īpatsvars lauku iedzīvotāju sastāvā
- c. Pieaug vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāte un pašvērtības sajūta, ticība saviem spēkiem
- d. Inteliģences un zināšanu saglabāšana
- e. Pieaug uzņēmējdarbības iniciatīvas teritorijā
- f. Nostiprinās ekonomiskā drošība

7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. **Uzdevumi:**

- a. Studiju programmu izstrāde un ieviešana
- b. Nozaru pētījumi par darba tirgus aktuālo un nākotnes pieprasījumu Latgales reģionā

9. **Finansējuma avoti:**

- a. Valsts un pašvaldību finansējums
- b. ES fondi

10. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Iedzīvotāju skaits, jo īpaši jauniešu īpatsvara, nesamazināšanās

3.1.2. Prioritāte Arods un mūžizglītība

3.1.2.1. Profesionālās izglītības iestādes

1. **Mērķis:** Izveidot kvalitatīvu, pieejamu un iekļaujošu izglītības vidi, lai sekmētu Latgales reģiona produktivitāti, nodarbinātību un uzņēmību.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Viens no Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027. gadam ietvertajiem mērķiem ir zinoša, iekļaujoša un radoša sabiedrība efektīvā, inovatīvā un ražīgā tautsaimniecībā. Šī mērķa ietvaros ir noteikti rīcības virzieni, kas raksturo profesionālās izglītības un koledžu attīstības perspektīvu - zinātne sabiedrības attīstībai, tautsaimniecības izaugsmei un drošībai; kvalitatīva, pieejama, iekļaujoša izglītība; izglītības kvalitāte un izglītības sistēmas efektīva pārvaldība; izglītība ekonomikas izaugsmei; pieaugušo izglītība; iekļaujoša izglītības vide. Tieši iekļaujoša izglītības vide, t.sk. infrastruktūra, nodrošinās visu sabiedrības grupu (arī cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem) vienlīdzīgu pieeju izglītībai un profesijas ieguvei.
 - b. Viens no uzdevumiem, kas minēts Latvijas Nacionālajā attīstības plānā 2021.– 2027. gadam ir profesionālās izglītības iestāžu un koledžu prestiža celšana un pieejamības palielināšana, īstenojot karjeras izglītības atbalsta un stratēģiskās komunikācijas pasākumus sadarbībā ar nozarēm. Arvien vairāk tiek runāts par izglītības digitalizāciju, kas ietver sevī arī informācijas par izglītības iespējām pieejamību digitālā formā.
 - c. Izglītības attīstības pamatnostādņu projekts 2021. – 2027.gadam īpašu lomu piešķir profesionālās izglītības iestāžu kā nozaru izcilības un inovāciju centru nostiprināšanai, tādēļ svarīgs ir profesionālās izglītības iestāžu nodrošinājums ar mūsdienīgas un kvalitatīvas izglītības īstenošanai nepieciešamajiem resursiem, mācību vidi un infrastruktūru.
 - d. Kultūrpolitikas pamatnostādņu 2021.-2027.gadam projektā tiek izcelta radošo industriju attīstība, kuru darbības rezultāts balstās individuālā vai kolektīvā radošā darbībā, radot produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību, izmantojot intelektuālo īpašumu, kurām raksturīga funkcionalitāte, inovācija un potenciāls jaunu darbavietu radīšanai un sabiedrības labbūtībai. Tādēļ ir svarīgi attīstīt profesionālās kultūrizglītības programmas un infrastruktūru attiecīgās profesionālās izglītības iestādēs, kas nodrošina radošo industriju speciālistu sagatavošanu.
 - e.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Īstenojot virkni ES fondu līdzfinansētu projektu, Latgales plānošanas reģiona profesionālās izglītības iestādes un koledžas ir izstrādājušas un pilnveidojušas studiju programmas, uzlabojušas un modernizējušas mācību vidi un infrastruktūru.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR profesionālās izglītības iestādes un koledžas
 - b. Citu reģionu profesionālās izglītības iestāžu filiāles LPR
 - c. LPR administrācija
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Reģiona ražošanas uzņēmumi;
 - b. Pašvaldību iestādes
 - c. Pašvaldības
 - d. Citi sadarbības partneri
6. **Ieguvumi:**
 - a. Izglītības pieejamība cilvēkiem ar invaliditāti

- b. Mūsdienīgas apmācību metodes, t.sk. attālinātas mācību iespējas
- c. Jauno tehnoloģiju izmantošana praktisko nodarbību nodrošināšanā
- d. Lauku apdzīvotības saglabāšana
- e. Samazinās iedzīvotāju aizbraukšana, un saglabājas jauniešu īpatsvars lauku iedzīvotāju sastāvā
- f. Pieaug vietējo iedzīvotāju dzīves kvalitāte un pašvērtības sajūta, ticība saviem spēkiem
- g. Nostiprinās sociālā un ekonomiskā drošība
- h. Radošo industriju attīstība reģionā, radot produktus un pakalpojumus ar augstu pievienoto vērtību.

7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. **Uzdevumi:**

- a. Infrastruktūras attīstība, t.sk. ēku atjaunošana, uzlabošana, pielāgošana, iekštelpu un inženierkomunikāciju atjaunošana, teritoriju labiekārtošana, kā arī ugunsdrošības un videonovērošanas sistēmu izveide, veidojot drošu un ērtu vidi audzēkņiem un mācībspēkiem.
- b. Aprīkojuma, mēbeļu, iekārtu un tehnoloģiju mācību procesa nodrošināšanai iegāde
- c. Digitālu mācību programmu izveide un īstenošana
- d. Informācijas par profesionālās izglītības iestādēm un koledžām digitalizācija
- e. Profesionālās kultūrizglītības programmu attīstīšana, izglītojot nākamās kultūras un radošo industriju profesionāļus

9. **Finansējuma avoti:**

- a. ES fondi
- b. Valsts finansējums
- c. Pašvaldību finansējums

10. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Profesionālo kvalifikāciju ieguvušo iedzīvotāju īpatsvara pieaugums (%)

3.1.2.2. Reģionālais proforientācijas mehānisms

1. **Mērķis:** Attīstīt elastīgu un ilgtspējīgu mūžizglītības sistēmu, sadarbojoties dažāda līmeņa formālās izglītības iestādēm, kā arī neformālās izglītības institūcijām.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Izglītošanās mūža garumā ir kļuvusi par nepieciešamību. Tāpēc karjeras iespēju izpēte, plānošana un vadīšana ir aktuāla visiem — gan jauniešiem, gan pieaugušajiem. Mērķtiecīgi karjeras izglītības pasākumi ir nepieciešami jau pamatskolā, tiem jāturpinās vidusskolā, profesionālās izglītības iestādē, pēc tam arī augstskolā. Šie pasākumi ir jāīsteno kā integrēta un pēctecīga karjeras izglītības programma, papildinot to ar neformālo izglītību, ko piedāvā NVO sektors, pašvaldības, NVA un privātie pakalpojumu sniedzēji kursu, semināru u.tml. veidā.
 - b. Ir svarīgi, lai jaunieši pēc iespējas agrāk saņemtu mērķtiecīgi strukturētu informāciju un padomus. Lai sabiedrība un jauniešu apzinātos sava reģiona iespējas un stiprās puses, attīstības iespējas un atbilstoši izdarītu izvēli izglītības un karjeras virzienam. Reģiona konkurētspējai ir būtiski sniegt atbalstu profesionālās orientācijas maiņai gadījumos, kad iegūtā izglītība, prasmes un zināšanas vairs neatbilst šodienas tirgum.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Šobrīd tiek piedāvāti dažādi kursi un mācību programmas, balstītas uz konkrētā brīža pieprasījumu bez mērķtiecīgas izpētes, lai sekmētu apzināta lēmuma pieņemšanu par apgūšanai nepieciešamo zināšanu un prasmju kopumu.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Profesionālās izglītības un augstākās izglītības iestādes
 - b. Citas izglītības iestādes
 - c. LPR novadu pašvaldības
 - d. LPR
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Pašvaldības
 - b. Pašvaldību kapitālsabiedrības
 - c. Komersanti
 - d. Profesionālās izglītības iestādes, koledžas, tehnikumi
 - e. NVO
6. **Ieguvumi:**
 - a. Apzināta lēmuma izdarīšana, izvēloties iegūstamo izglītību un izglītības pakāpi
 - b. Mērķtiecīga un reģiona ekonomiskajai izaugsmei nozīmīga darbaspēka pieejamība
 - c. Latgales plānošanas reģiona izglītības iestāžu mūžizglītības programmu specializācija
 - d. Tirgus vajadzībām un studējošo spējām atbilstoša karjeras vadība
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Latgales plānošanas reģiona profesionālās orientācijas programmas un ieviešanas posmu izstrāde
 - b. Konsultāciju centru izveide novadu pašvaldībās un pagastos
 - c. Infrastruktūras attīstība, t.sk. aprīkojuma un tehnoloģiju iegāde
 - d. Mācību programmu izstrāde, nodrošinot savstarpēju papildinātību un nepārklāšanos, kā arī tādu profesiju popularizēšana, kas dotu reģiona izglītības iestādēm iespēju pozicionēties kā stipriem klimatneitrālas, viedas un ilgtspējīgas transporta sistēmas veidotājiem
 - e. Digitālu mācību materiālu un izglītības platformu izstrāde

9. **Finansējuma avoti:** ES fondi, valsts finansējums

10. **Novērtēšanas rādītāji:**

a. Ieviesti nodarbināto apmācības pasākumi (apguvušo cilvēku skaits)

3.1.2.3. Mūžizglītība augstskolās un profesionālās izglītības iestādēs

1. **Mērķis:** Atbalsts mācīšanās un kvalifikācijas paaugstināšanas procesam, lai reģiona darbaspēks atbilstu tirgus prasībām un pasaules ekonomikas tendencēm.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Pēdējo gadu laikā strauji mainās darba tirgus pieprasījums, kas atsaucas uz nepārtrauktu darbaspēka attīstību un jaunu prasmju apguvi. Tādēļ pieaug pieprasījums pēc kvalitatīviem un efektīviem mūžizglītības pakalpojumiem, kas tieši veic profesionālās izaugsmes funkciju dažādām mērķauditorijām, dažādās nozarēs, jo īpaši saistībā ar Latgales reģionālo attīstību, vietējā darba tirgus, uzņēmējdarbības un pakalpojumu vajadzības.
 - b. Nepārprotami pieaug augstāko izglītības iestāžu un profesionālo izglītības iestāžu loma, kas arvien aktīvāk īsteno mūžizglītības pakalpojumus gan klātienē apmācībā, gan arī tālmācībā.
 - c. Mūžizglītības programmu īstenošanai ir nepieciešams pielāgots izglītības programmu saturs un izglītības metodes dažāda līmeņa izglītības iegūšanai (elastīga mācību piedāvājuma attīstība, tostarp modulārā izglītība, e-vidē un darba vidē balstītas mācības, mūžizglītības kompetenču apguve; personu profilēšana). Mūžizglītības attīstība var arī veicināt darbaspēka pieejamību pagarinot darba dzīves ilgumu reģiona senioriem, sniedzot tiem jaunas iemaņas un prasmes, ļaujot pielāgoties jaunām darba tirgus prasībām un meklēt nodarbi, kas atbilstu izvēlētai noslodzei un interesēm.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Līdz šim īstenotie projekti mūžizglītības jomas attīstībai ir bijuši ar fragmentāru raksturu, tomēr ir ieviesti daži būtiski procesa posmi - ir izveidota Mūžizglītības padome, kas veicina dažādu partneru sadarbību, veikta mūžizglītības koordinātoru, karjeras konsultantu apmācība, ir izveidoti atsevišķi karjeras un konsultāciju centri.
 - b. Šobrīd Mūžizglītības centrs ir izveidots Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijā, arī DU piedāvā dažādas tālākizglītības iespējas.
 - c. Tomēr Latgales reģiona ekonomiskās izaugsmes un nepārtrauktas nodarbinātības nodrošināšanai, pielāgojoties darba tirgus pieprasījumam, ir nepieciešams izveidotu vienotu reģiona mūžizglītības centru, kas sistēmiski īsteno pētījumus un uz darba tirgus attīstības tendencēm balstītu pieaugušo profesionālo pilnveidi atbilstoši reģiona attīstības vajadzībām.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Profesionālās un augstākās izglītības iestādes
 - b. Citas izglītības iestādes
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Ražošanas uzņēmumi
 - b. Pašvaldību kapitālsabiedrības
 - c. LPR
6. **Ieguvumi:**
 - a. Kvalificēts un reģiona specializācijai atbilstošs darbaspēks
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Mūžizglītības centra izveidošana
 - b. Mūžizglītības programmu izstrāde, pielāgojot to apguvi gan klātienē, gan tālmācībā
 - c. Infrastruktūras attīstība, ja nepieciešams

9. **Finansējuma avoti:**

- a. Pārrobežu sadarbības programmas
- b. ES fondi
- c. Pašvaldības un valsts līdzfinansējums

10. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Apmācīti darbinieki atbilstoši vietējā darba tirgus vajadzībām, vietējo uzņēmēju vajadzībām (cilvēku skaits)

3.1.2.4. NVA sniegtais atbalsts

1. **Mērķis:** Atbalsts pieaugušajiem tautsaimniecības attīstībai nepieciešamo zināšanu un prasmju apguvei un novērtēšanai.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Daudzi darba ņēmēji, ilgus gadus strādājot kādā noteiktajā profesijā un praktiskajā darbā iegūstot profesionālās zināšanas un prasmes, ir kļuvuši par sava aroda meistariem, bet viņiem nav atbilstošas profesionālās kvalifikācijas apliecības. Darbu zaudējot, kvalifikāciju apliecinoša dokumenta neesamība kļūst par nopietnu šķērslī jauna darba meklējumos.
 - b. Lai darba vidē apmācīti speciālisti būtu konkurētspējīgāki darba tirgū un, darbu zaudējot, pēc iespējas ātrāk varētu atrast jaunu darbu savā profesijā, ir nepieciešams izveidot pastāvīgu atbalsta mehānismu ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanai.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. 2018.gadā Nodarbinātības valsts aģentūra uzsāka Eiropas Sociālā fonda (ESF) projekta „Atbalsts bezdarbnieku izglītībai” pasākumu „Atbalsts profesionālās kompetences novērtēšanai” īstenošanu, kompensējot izdevumus, kas saistīti ar profesionālās orientācijas kvalifikācijas eksāmenu kārtošanu.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Nodarbinātības valsts aģentūra
 - b. Komersanti
 - c. LPR novadu un valstspilsētu pašvaldības
 - d. Pašvaldību kapitālsabiedrības
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Organizācijas, kuras tiesīgas nodrošināt profesionālās kvalifikācijas kursus un mācības
 - b. NVO, kas spēj nodrošināt atbilstošas prakses vietas
 - c. Profesionālās un augstākās izglītības iestādes
 - d. Nodarbinātības valsts aģentūra
 - e. Izglītības kvalitātes valsts dienests
 - f. LPR novadu un valstspilsētu pašvaldības
6. **Ieguvumi:**
 - a. Nodarbinātības veicināšana
 - b. Karjeras vadības uzlabojumi
 - c. Atstumtības riska mazināšana
 - d. Darbaspēka kvalitātes uz skaita pieaugums
 - e. Darbaspēka mobilitātes uzlabošana
 - f. Moduļu pieejas izglītībā veicināšana un popularizēšana
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Atbalsts uzņēmumu izaugsmes vajadzībās balstītai, mērķorientētai pieaugušo izglītībai, nodrošinot nozares uzņēmumu pasūtītas darbinieku mācības uzņēmumu darba ražīguma un produktivitātes veicināšanai un stratēģiskai uzņēmumu cilvēkresursu attīstībai un plānošanai
 - b. Attīstīt sistēmisku darba devēju ieguldījumu nodarbināto prasmju attīstībā ātrai un efektīvai darbaspēka pielāgošanai darba tirgus attīstības vajadzībām

- c. Izveidot atbalsta mehānismu ārpus formālās izglītības sistēmas apgūtās profesionālās kompetences novērtēšanai

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Valsts finansējums
- c. Privātais finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Palielinās uzņēmumu mērķorientēti īstenotu kvalifikācijas apmācību skaits (cilvēku skaits)

3.2.Stratēģiskais virziens: SAVIENOJUMI

3.2.1. Prioritāte Maģistrāles

3.2.1.1. Galvenie autoceļi

1. **Mērķis:** Veicināt ilgtspējīgu mobilitāti valsts un reģiona līmenī.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Transporta koridoru infrastruktūras uzlabošana ir būtiska reģiona ekonomisko aktivitāšu saglabāšanai un to palielināšanai nākotnē. No Transporta attīstības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam projekta attiecībā uz LPR izriet mērķis - Latgales stratēģiskā izvietojuma efektīvāka izmantošana galveno preču plūsmā starp Krieviju un Latvijas ostām un pakalpojumu attīstības stimulēšanu, sekmējot kombinēto transporta terminālu, kravu sadales un loģistikas centru attīstību transporta mezglos.
 - b. Kvalitatīvs, drošs un gudri savienots autoceļu tīkls sniedz iespēju ērtāk un drošāk pārvietoties iedzīvotājiem, uzlabojot to mobilitāti un pakalpojumu pieejamību, kā arī sekmē komercdarbības attīstību, īpaši lauku teritorijās darbojošies uzņēmumi var ātrāk piekļūt TEN-T autoceļu tīklam.
 - c. Latgale ir ne tikai Latvijas Austrumu robeža, bet arī ES ārējā robeža un preču un pakalpojumu eksports, starptautiskā tirdzniecība ir nozīmīgs pamats ceļu infrastruktūras attīstībai. Latgales teritoriju šķērsojošas ātrgaitas automaģistrāļu veidošana Krievijas robeža – Rēzekne – Daugavpils – Lietuvas robeža, Jēkabpils – Daugavpils – Baltkrievijas robeža, Jēkabpils – Rēzekne, kas ļaus Latgales teritoriju šķērsot daudz īsākā laika posmā, samazinot “attālumu laikā” no dažādām vietām Latgalē.
 - d. Veicināt attīstības centru uzņēmējdarbības attīstību un ērtus savienojumus, ietverot uzlabotu piekļuvi TEN-T tīklā esošajam valsts autoceļu tīklam, veidojot tranzītatiksmi ērtu un drošu maršrutu.
3. **Līdzšinējās darbības:**

Valsts autoceļu programmas ietvaros rekonstruētie ceļi, ceļu posmi:

 - a. A13 Krievijas robeža (Grebņeva) – Rēzekne – Daugavpils – Lietuvas robeža (Medumi) posmu 113.12 – 134.70 km (paaugstinot segas nestspēju), 144.70 – 156.40 un tiltu pār Toročīnu un Pakrāci (paaugstinot segas nestspēju) un 156.40 – 163.05 km pārbūve.
 - b. A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza – Krievijas robeža (Terehova) posmu 54.60 – 72.78 km un tiltu pār Kaževu, Malmuti un Maltu pārbūve (paaugstinot segas nestspēju), 106.00 – 114.34 km un tilta pār Rēzeknes upi pārbūve (paaugstinot segas nestspēju) un 114.34 – 125.14 un tilta pār Garbarupi upi pārbūve (paaugstinot segas nestspēju).
 - c. 2020.gadā veikta autoceļa A6 posma pārbūve, saglabājot nesošās balstu un laidumu konstrukcijas pārvadam pār dzelzceļu uz pie Daugavpils (232,18. km), 2018.gadā virsmas apstrāde 9 km garā posmā no Piedrujas līdz robežai, veikta izlīdzinošā frēzēšana, iesēdumu remonts un virsmas apstrāde, kā arī barjeru nomaiņa un horizontālā marķējuma uzklāšana, kā arī izbūvēts rotācijas aplis autoceļa Stropi-Krauja (P65) krustojumā ar Daugavpils šoseju (A6) pie Kraujas.
4. **Ieviesēji:**
 - a. VAS Latvijas Valsts ceļi
 - b. LPR novadu pašvaldību domes
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR novadu un valstspilsētu pašvaldības
 - b. LPR administrācija

6. Ieguvumi:

- a. Komfortabli un droši braukšanas apstākļi
- b. Pārbūvētie autoceļi nodrošinās trūkstošo sasaistes posmu ar TEN-T tīklu
- c. Samazināsies ceļa uzturēšanas izmaksas, uzlabosies satiksmes drošība
- d. Uzlabosies iedzīvotāju mobilitāte
- e. Samazināsies apkārtējās vides piesārņojums un CO2 izmešu daudzums
- f. Satiksmes drošības uzlabojumi
- g. Pieaugs vietējo un ārvalstu autoceļotāju skaits

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Atbalstīta vai iniciēta autoceļu pārbūve un ceļu seguma atjaunošana, t.sk. autoceļu posmos, kas ir attīstības centru tranzītielas
- b. Atbalstīta vai iniciēta autoceļu pārbūve un ceļu seguma atjaunošana autoceļu posmos, kas ir attīstības centru pilsētu ielas un kas sekmē komercdarbības attīstību un nodrošina piekļuvi TEN-T autoceļu tīklam
- c. Atbalstīta vai iniciēta valsts galveno ceļu posmu pilsētās atjaunošana, t.sk. tiltu būvniecība un rekonstrukcija

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Valsts finansējums
- c. Pašvaldību finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Rekonstruēti galvenie autoceļi (km)

3.2.1.2. Dzelzceļš

1. **Mērķis:** Veicināt kvalitatīvas, drošas integrētas, konkurētspējīgas transporta sistēmas attīstību:
 - a. Austrumu-Rietumu virzienā;
 - b. Dienvidu-Ziemeļu virzienā;
 - c. Rīgas – Daugavpils virzienā;
 - d. Rīgas – Rēzeknes virzienā.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latgali šķērso stratēģiski nozīmīgi, labi attīstīti transporta koridori (valsts galvenie autoceļi un dzelzceļa līnijas, maģistrālie dabas gāzes un naftas cauruļvadi), kas dod izeju Rietumu-Austrumu un Ziemeļu-Dienvidu virzienos. Spēcīgi transporta un tranzīta mezgli Rēzeknē un Daugavpilī. Transporta koridoru infrastruktūras attīstība ir būtiska reģiona ekonomisko aktivitāšu saglabāšanai, t.sk. preču tranzīts - kravu pārvadājumi pa dzelzceļu, pasažieru pārvadājumi.
 - b. Vienlaikus dzelzceļa maršrutu attīstība ir veids, kā sniegt būtisku ieguldījumu klimata pārmaiņu ietekmes mazināšanai un vislielākais potenciāls autotransporta radīto SEG emisiju samazināšanai.
 - c. Multimodālo transporta punktu izveide un kravu terminālu attīstība sekmēs kravu tranzīta pieaugumu un pasažieru skaita stabilizāciju, kā arī atstās pozitīvu iespaidu uz teritorijas ekonomisko attīstību, sekmējot nodarbinātību, pakalpojumu un komercdarbības attīstību.
 - d. Nacionālajā attīstības plānā 2021.-2027.gadam un Transporta attīstības pamatnostādņu 2021.-2027.gadam projektā iezīmētā Rail Baltica dzelzceļa līnijas attīstība un savienojumi ar Rail Baltica Salaspils kravu un loģistikas centru, t.sk. dzelzceļš –dzelzceļš, sniegs iespējas multimodālai kravu loģistikai un pasažieru pārvadājumiem.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. 2020.gada beigās atjaunota dzelzceļa pasažieru satiksme posmā Rīga-Krāslava.
4. **Ieviesēji:**
 - a. VAS Latvijas dzelzceļš
 - b. Komersanti
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Satiksmes ministrija
 - b. Komersanti u.c.
 - c. Pašvaldības
6. **Ieguvumi:**
 - a. Samazinās attālums laikā līdz Rīgai
 - b. Uzlabojas reģiona starptautiskā sasniedzamība
 - c. Kravu tranzīta pieaugums, pateicoties multimodālo punktu attīstībai
 - d. Multimodālo punktu attīstība gan pasažieru, gan kravas plūsmai, kas ļauj pārvadājumos lielos attālumos izmantot un apvienot vairākus transporta veidus, t.sk. nepieciešamo pievadceļu un savienojumu izbūve
 - e. Jaunas darba vietas un līdz ar to bezdarba samazinājums
 - f. Samazināsies apkārtējās vides piesārņojums, jo pasažieru skaits, kas izmanto vilcienu nevis autotransportu palielinās
 - g. Reģionā palielināsies ārvalstu tūristu skaits
7. **Telpiskā piesaiste:** Latvijas teritorija, jo īpaši Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Projekta “Dzelzceļa infrastruktūras modernizācija vilcienu kustības ātruma paaugstināšanai”, kura mērķis ir palielināt vilcienu kustības ātrumu līdz 140 km/h iecirknī no Rīgas līdz Daugavpilij un no Krustpils līdz Rēzeknei, paaugstināt satiksmes drošības līmeni uz dzelzceļa pārbrauktuvēm un likvidēt vilcienu kustības ātrumu ierobežojošās vietas, atbalsts.
- b. Projekta “Dzelzceļa pasažieru infrastruktūras modernizācija”, kura mērķis izbūvēt paaugstinātās pasažieru platformas tā paaugstinot pasažieru un vilcienu kustības drošību, pasažieru apkalpošanas kvalitāti un komfortu un izveidot videi draudzīgu pasažieru pārvadājumu dzelzceļa infrastruktūru, uzlabojot tās pieejamību visiem lietotājiem, īpaši personām ar ierobežotām pārvietošanās spējām, atbalsts.
- c. Veicināt multimodālo punktu izveidi – ēku rekonstrukcija, būvniecība, transporta sistēmas savienojuma elementu izbūve.
- d. Veicināt Latvijas dzelzceļa tīkla elektrifikācijas projekta īstenošanu dzelzceļa līniju Krustpils – Rēzekne un Krustpils – Daugavpils modernizācijai.
- e. Nožogojumu un gājēju pāreju ierīkošanas atbalsts dzelzceļa infrastruktūras objektos

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Valsts finansējums
- c. Pašvaldību finansējums
- d. Privātais finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Paātrinās vilcienu plūsma

3.2.1.3. Robežšķērsošana

1. **Mērķis:** Palielināt pārrobežu caurlaides spēju.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Ieguldījumi robežšķērsošanas punktu, muitas kontroles punktu infrastruktūrā un vienkāršojot pārrobežu transporta operācijas gan uzņēmumiem, gan pasažieriem, samazinot robežšķērsošanai nepieciešamo laiku, tiks samazināts CO₂ emisiju daudzums, kas ar fosilajiem degvielas veidiem darbināmam kravu transportam rodas ilgstošas dīkstāves laikā.
 - b. Viedu robežkontroles tehnoloģiju izmantošana, palielinot drošības līmeni, ieviešot automatizētus un inteligentus risinājumus transportlīdzekļu kustības nodrošināšanai muitas kontroles punktos.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Izbūvēts Latvijas-Krievijas valsts robežas posms Opoļos Ludzas novadā, kurā ieviesti arī moderni informācijas un komunikāciju tehnoloģiju risinājumi.
 - b. Igaunijas-Latvijas-Krievijas pārrobežu programmas ietvaros robežšķērsošanas vietas Vientuļi-Bruņiševa rekonstrukcija. Projekta ietvaros izbūvēta galvenā kontroles ēka ar kontroles nojumēm un paviljoniem, padziļinātās kontroles ēka, saimniecības ēka, ceļi un laukumi, kā arī izbūvētas piecas kontroles joslas (līdzšinējās vienas joslas vietā) katrā virzienā un uzstādīts nepieciešamais pamata aprīkojums robežas un muitas kontroles veikšanai.
 - c. Latvijas – Lietuvas – Baltkrievijas pārrobežu programmas projekta ietvaros RŠP “Pāternieki” palielināts autotransporta joslu skaits no četrām līdz sešām, izbūvēts gājēju celiņš un iegādāts papildu aprīkojums, iekārtas, kā arī izbūvēts publisks stāvlaukums.
 - d. Indras stacijā ir plānots uzbūvēt kolektīvo darba aizsardzības līdzekli – T veida stabus (kolonnas) ar nostiprinātām trosēm virs vagoniem – dzelzceļa vagonu fizisko kontroļu veikšanai.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Iekšlietu ministrija
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Satiksmes ministrija
 - b. Ārlietu ministrija un tās padotībā esošās iestādes
 - c. Iekšlietu ministrija un tās padotībā esošās iestāde
 - d. VAS “Valsts nekustamie īpašumi”
 - e. Komersanti
 - f. Pašvaldības
6. **Ieguvumi:**
 - a. Ir radīti tehniski priekšnoteikumi labākai kravu plūsmas caurlaidībai ar Krieviju un Baltkrieviju, uzlabotas transporta apkalpošanas procedūras
 - b. Paātrinās robežu šķērsošana
 - c. Attīstās ekonomiskā un sociālā pārrobežu sadarbība
 - d. Preču un pakalpojumu eksporta pieaugums
 - e. Pierobežas iedzīvotāju dzīves līmeņa pieaugums
7. **Telpiskā piesaiste:** Latvijas teritorija, jo īpaši Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Veicināt ES ārējās robežas infrastruktūras izveidi un modernizēšanu un ar robežšķērsošanu saistīto jautājumu risināšanu

- b. Iniciēt jaunu robežšķērsošanas punktu izveidi ar eksporta un tranzīta procedūru noformēšanas iespēju
- c. Atbalstīt viedu robežkontroles tehnoloģiju ieviešanu un rindu sistēmas modernizēšanu
- d. Atbalstīt muitas un loģistikas centra izbūvi un nepieciešamo pievadceļu un savienojumu izbūvi
- e. Atbalstīt loģistikas centru izveidi

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. valsts finansējums
- c. privātais finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Uzlabota un paātrināta robežu šķērsošana (min.)
- b. Jauni uzņēmumi pierobežā (skaits)

3.2.1.4. Daugavpils lidosta – Austrumlatvijas viedo tehnoloģiju un pētniecības centrs

1. **Mērķis:** Veicināt Latgales reģiona labāku sasniedzamību ar svarīgākajiem ekonomiskās attīstības centriem.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Esošā Daugavpils lidlauka un pieguļošās teritorijas infrastruktūra ir neattīstīta, nepietiekoša civilās aviācijas lidojumu apkalpošanai un uzņēmējdarbības attīstībai. Ņemot vērā lidostu sertifikācijas un ekspluatācijas prasības, kā arī nepieciešamību izveidot pietiekošu un drošu infrastruktūru pasažieru un gaisa kuģu apkalpošanai, ierobežotu ārējo inženiertīklu jaudu, loģistikas ierobežojumus un novecojušo pieguļošās teritorijas infrastruktūru, ir jāveic skrejceļa, manevrēšanas ceļu un perona rekonstrukcija, jāizbūvē pasažieru termināls, jāatjauno lidlauka pievadceļi, jāorganizē aviācijas darbības tehnoloģiskie procesi un jāveic teritorijas revitalizācija. Vienīgi kompleksas rekonstrukcijas rezultātā Daugavpils pilsētā ir iespējams izveidot Austrumlatvijas viedo tehnoloģiju, izglītības un pētniecības centru ar aviācijas komponenti.
 - b. Lidlauka un pieguļošās teritorijas attīstība, veicinot industrializāciju, varētu veicināt Daugavpils pilsētas izaugsmi, investoru piesaisti.
 - c. Projekta galvenā pievienotā vērtība ir eko-industriālā un zinātnes parka attīstība ar aviācijas komponenti un ietekme uz Latgales plānošanas reģiona tautsaimniecības attīstību.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Apstiprināts detālplānojums ar civilās aviācijas lidlauku un ražošanas/darījumu teritorijas darbību
 - b. Izstrādāts tehniski ekonomiskais pamatojums Daugavpils lidostas un tai pieguļošās teritorijas attīstībai
4. **Ieviesēji:**
 - a. Daugavpils pilsētas pašvaldība
 - b. Augšdaugavas novada pašvaldība
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR administrācija
 - b. Latgales SEZ administrācija
 - c. Satiksmes ministrija
 - d. LIAA
 - e. Citi publiskie partneri, privātie partneri
6. **Ieguvumi:**
 - a. Uzlabota Latgales reģiona sasniedzamība nodrošinās tūrisma, radošo industriju, loģistikas, u.c. nozaru attīstību
 - b. Uzlabota uzņēmējdarbības vide
 - c. Nodrošināta reģiona starptautiskā savienojamība, mobilitāte un integrēšanās TEN-T tīklā
 - d. Veicinātas inovatīvas un viedas ekonomiskās pārmaiņas Latgales reģionā
 - e. Pieaudzis MVU skaits, kas iegulda prasmēs viedai specializācijai, industriālai pārejai un uzņēmējdarbība
 - f. Darba vietu skaits, privāto investīciju, MVU skaita un tūristu skaita pieaugums Latgales reģionā
7. **Telpiskā piesaiste:**
 - a. Latgales plānošanas reģiona teritorija
 - b. Augšdaugavas novads

8. Uzdevumi:

- a. Veicināt sertificēta civilās aviācijas lidlauka izveidi komerciālu gaisa pārvadājumu veikšanai
- b. Veicināt aviācijas centra izveidi, kas ietver pilotu skolas, planierisma centra, aviācijas tehnoloģiju izmēģinājumu poligona, gaisa kuģu ilgtermiņa stāvvietu centra, gaisa kuģu ekspluatācijas un tehniskās apkopes centra izbūvi un aprīkošanu
- a. Atbalstīt lidostas pievadceļu un lidlauka skrejceļu izbūvi, t.sk. nepieciešamo aeronavigācijas un sakaru aprīkojuma un iekārtu iegādi un uzstādīšanu
- b. Veicināt ražošanas un komerciteritoriju attīstību lidostas apkārtnē

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Valsts finansējums
- c. Pašvaldību finansējums
- d. Privātais finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Piesaistītas privātās investīcijas (eiro)

3.2.2. Prioritāte Ceļi

3.2.2.1. Savienojumi starp attīstības centriem un pagastiem

1. **Mērķis:** Attīstības centru un pagastu savstarpējo savienojumu tehniskā modernizācija un iekšējo reģiona savienojumu attīstība, kā arī sasaiste ar TEN-T tīklu.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Ņemot vērā transporta un loģistikas nozares pienesumu IKP un Latgales reģiona lomu kā Latvijas Austrumu robežai, sliktais ceļu stāvoklis ierobežo ekonomikas attīstību gan reģionā, gan valstī kopumā. Lai nodrošinātu starptautiska līmeņa efektīvu mobilitāti, ir nepieciešami uzlabojumi TEN-T tīkla infrastruktūrā un jānodrošina pilsētu savienojumi ar TEN-T tīklu.
 - b. TEN-T savienojumiem ir būtiska loma administratīvi teritoriālās reformas kontekstā. Reģiona transporta tīkla uzturēšana, lai nodrošinātu pakalpojumu pieejamību un saglabātu lauku apdzīvotības centrus. Reģiona nozīmes administratīvo centru sasniedzamību nodrošinās radiālo ceļu struktūra un reģiona centru savstarpējie savienojumi. Pierobežu teritoriju ekonomiskās dzīves stiprināšanai un pieejai pie ceļiem, kas ved uz reģiona nozīmes centriem, īpaši tiem, kas savieno ar reģiona centru pēc jaunās administratīvi teritoriālās reformas.
 - c. Latgales plānošanas reģions ir lauksaimnieciskās ražošanas reģions, un galvenās nozares ir graudkopība un piena lopkopība, tādēļ ir liela noslodze pašvaldību ceļiem, jo lauksaimnieki izmanto ceļus agri pavasarī, vēlu rudenī un piena ražošanas saimniecības visu gadu produkcijas nogādei uz pārstrādes uzņēmumiem, kā arī lopkopības saimniecībām nepieciešami dažādi pakalpojumi saimniecībās uz vietas. Sliktais ceļu stāvoklis negatīvi ietekmē saimniecību ekonomisko izaugsmi un produkcijas ražošanas efektivitāti. Tikpat svarīga ir bērnu nogādāšana izglītības iestādes, kas jaunajām ģimenēm ir svarīgs faktors.
 - d. Reģionālo, vietējas nozīmes un pašvaldību ceļu tīkla sakārtošana un lauku vides dzīves kvalitātes paaugstināšana, lai lauki kļūst pievilcīgākie jauniem uzņēmējiem, investoriem, tūristiem. Jāattīsta projekts Austrumu stīga.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Reģionālo autoceļu programmas ietvaros rekonstruētie ceļi, ceļu posmi:
 - i. P62 Krāslava – Preiļi – Madona posmu 104.20 – 113.40 km, t.sk. Atašas tilta un Ilzītes caurtekas pārbūve, 0.80 – 4.00 km, t.sk. Jāņupītes tilta pārbūve, Baški – Preiļi 44.15 – 57.54 km, t.sk. Preiļupītes tilta un tilta pār Jašas upi pārbūves darbi, 88.00 - 99.53 km pārbūve;
 - ii. P36 Rēzekne – Gulbene posmu Rēzekne – Audriņi 3.98 – 12.25 km, 12.25 – 20.90 km pārbūve;
 - iii. P35 Gulbene – Balvi – Viļaka – Krievijas robeža (Vientuļi) posmu 2.14 – 12.68 km, 53.71 – 59.50 km, 59.60 – 63.04 km un 63.04 – 69.18 km pārbūve;
 - iv. P68 Daugavpils – Skrudaliena – Baltkrievijas robeža (Silene) posmu 3.320 – 7.840 km, 21.00 – 27.10 km pārbūve.
 - b. Austrumu stīgas projekts - Pierobežu teritoriju ekonomiskās dzīves stiprināšanai un pieejai pie ceļiem, kas ved uz reģiona nozīmes centriem.
4. **Ieviesēji:**
 - a. VAS Latvijas Valsts ceļi
 - b. LPR pašvaldības
 - c. Reģiona attīstības centri
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Satiksmes ministrija
 - b. LPR pašvaldības

- c. Komersanti

6. Ieguvumi:

- a. Autoceļu tehniskā stāvokļa uzlabošana nodrošinās autoceļu lietotājiem komfortablus un drošus braukšanas apstākļus, samazinot autobraukšanas izmaksas un ceļā pavadīto laiku un vienlaikus pagarinot pārbūvēto asfaltbetona segu kalpošanas laiku, paaugstinot to nestspēju
- b. Nodrošinās piekļuvi TEN-T pamattīklam, savukārt kvalitatīva transporta infrastruktūra samazinās ceļa uzturēšanas izmaksas, uzlabos satiksmes drošību un ļaus samazināt pārvietošanās laiku
- c. Uzlabosies arī iedzīvotāju mobilitāte, dzīves vides kvalitāte, publisko pakalpojumu pieejamība un samazināsies apkārtējās vides piesārņojums
- d. Uzņēmējdarbības attīstība
- e. Lauksaimniecības saglabāšana un attīstība reģionā

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Veicināt autoceļu pārbūvi un ceļu seguma atjaunošanu, t.sk. autoceļu posmos, kas ir attīstības centru tranzītielas
- b. Atbalstīt attīstības centru maģistrālo ielu un esošo maršrutu attīstību, satiksmes organizācijas pilnveidi
- c. Atbalstīt attīstības centru tiltu, satiksmes pārvadu, tuneļu un ielu būvniecību un rekonstrukciju
- d. Atbalstīt ceļu sakārtošanu uz pagastu centriem un attālām apdzīvotām vietām
- e. Veicināt attīstības centru apvedceļu izbūvi, nodrošinot to pieejamību un uzlabojot piekļuvi TEN-T tīklam
- f. Veicināt Austrumu stīgas projekta posmu atjaunošanu

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Valsts finansējums
- c. Pašvaldību finansējums
- d. Pārrobežu sadarbības programmas

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Nokļūšana līdz nacionālas nozīmes centram - 45 min.
- b. Nokļūšana līdz reģionālas nozīmes centram no jebkura vietējā centra reģionā - 30 min.
- c. Nokļūšana no novada centra līdz pagasta centriem pa asfaltētu ceļu (īpatsvars %)

3.2.2.2. Attīstības centru mobilitātes infrastruktūras uzlabojumi

1. **Mērķis:** Īstenot ilgtspējīgas mobilitātes risinājumus, nodrošinot iedzīvotājiem drošu, videi draudzīgu, iekļaujošu, kvalitatīvu un mūsdienu prasībām atbilstošu pārvietošanās sistēmu, vienlaikus samazinot transportlīdzekļu radītās CO2 emisijas.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Attīstīt uzņēmējdarbību un stiprināt attīstības centru konkurētspēju, uzlabot novadu pievilcību, pilsētvides labiekārtošanu, kā arī uzņēmējdarbības infrastruktūras sakārtošanu un komersantiem pievilcīgas vides izveidi. Ir nepieciešama pilsētas ielu un ceļu atjaunošana, ielu un ceļu tīklojuma uzlabošana, kā arī ceļu infrastruktūru pielāgot dažādiem transportlīdzekļiem.
 - b. Šobrīd velo satiksmes infrastruktūra Latgales reģionā ir vāji attīstīta, iedzīvotāji pilsētu satiksmē nejūtas droši, lai ikdienā izmantotu velosipēdus kā pārvietošanās līdzekli, lai nokļūtu no vienas pilsētas apkaimes citā. Galvenokārt retu velotransporta izmantošanu veicina savstarpēji nesaistītu veloceļu esamība, nepieciešamība pārvietoties pa ielas braucamo daļu, kopumā to kavē ikdienas velo satiksmei neatbilstoša infrastruktūra.
 - c. Veicināt velo mobilitātes attīstību novadu ietvaros, izmantojot savienojumus starp pagastu centriem un pilsētām.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Veikti pilsētu ielu, pārvadu, tiltu rekonstrukcijas darbi dažādu programmu ietvaros, kā arī izmantojot pašvaldības finansējumu.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR novadu un valstspilsētu pašvaldības
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Satiksmes ministrija
 - b. VAS Latvijas Valsts ceļi
 - c. LPR administrācija
 - d. NVO
 - e. Vietējās rīcības grupas
6. **Ieguvumi:**
 - a. Samazināta personīgā autotransporta lietošana un sekmēta velotransportam piemērotas vides veidošana
 - b. Gaisa kvalitātes uzlabošanās
 - c. Daudzveidots tūrisma pakalpojums, paplašinot velo tūrisma piedāvājumu reģionā
 - d. Līdz ar ielu vai ceļu infrastruktūras sakārtošanu tiks uzlabotas ikdienas pārvietošanās iespējas un drošība
 - e. Pievilcīga vide uzņēmējdarbības attīstībai
 - f. Kvalitatīva, kopta un pievilcīga dzīves telpa iedzīvotājiem
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona novadu pašvaldības
8. **Uzdevumi:**
 - a. Veicināt veloceļu un velo infrastruktūras izbūvi gar autoceļiem pašvaldību teritorijās, velo tīklojumu, velo apkopes un nomas punktu izveidi
 - b. Veicināt ielu, ceļu rekonstrukciju, attīstību, t.sk lietus notekūdeņu savākšanas infrastruktūras un apgaismojuma izbūvi
 - c. Atbalstīt tiltu un pārvadu atjaunošanu
 - d. Atbalstīt velopunktu attīstību Latgalē, velo apkopi un velo servisu izveidi

- e. Atbalstīt mobilitātes punktu izveidi

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Pārrobežu sadarbības programmas
- c. Pašvaldību finansējums
- d. Valsts finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Tūrisma nozares ieņēmumu pieaugums (eiro, %)
- b. Velopunktu attīstība (maršrutu skaits)

3.2.3. Prioritāte IT

3.2.3.1. IKT pēdējā jūdze

1. **Mērķis:** Nodrošināt platjoslas interneta savienojumu visā reģiona teritorijā, lai atbalstītu pakalpojumu pieejamību un uzņēmējdarbību.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latgales reģionā ir zems apdzīvotības blīvums, kā rezultātā uzņēmumiem nav pievilcīga pēdējās jūdzes nodrošināšana Latgales reģiona ciemos un mazpilsētās, kā arī tūrisma un dabas objektos, kas ir svarīgi gan katras pašvaldības, gan visa Latgales reģiona tūrisma attīstībai. ES 2030 stratēģija paredz ikvienam ES iedzīvotājam nodrošināt pieeju platjoslas internetam ar ātrumu ne mazāku par 30 Mbit/s . Diemžēl šis mērķis netika sasniegts, jo iztrūkstošais bija tieši finansējums pēdējai jūdzei, kuru elektronisko sakaru komersanti izbūvēja tikai blīvi apdzīvotās vietās. Jaunajā EK ziņojumā ir iezīmēta virzība uz Eiropas gigabitu sabiedrību, kā sasniegšanai nepieciešama labāka infrastruktūra.
 - b. Interneta infrastruktūras kvalitāte ciemos un mazpilsētās ir nepietiekama pilnvērtīgai uzņēmējdarbības vides attīstībai un pārvaldes funkciju veikšanai, izglītības, veselības, sociālo un citu publisko pakalpojumu nodrošināšanai.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. LVRTC īstenotais platjoslas interneta piekļuves tīkla izbūves projekts, nodrošinot vidējās jūdzes izbūvi.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. Elektronisko sakaru komersanti
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Satiksmes ministrija
 - b. VARAM
 - c. LPR administrācija
6. **Ieguvumi:**
 - a. Tiks nodrošināts kvalitatīvs izglītības process un publisko pakalpojumu pieejamība
 - b. Pieaugs mājsaimniecību skaits, kas izmantos platjoslas internetu
 - c. Palielināsies uzņēmumu skaits, kas izmantos platjoslas internetu
 - d. Interneta piekļuves pakalpojumi ar datu pārraides ātrumu vismaz 100 Mbit/s
 - e. Tiks uzlabots tūrisma pakalpojums
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Attīstīt “Vidējās jūdzes” un “pēdējās jūdzes” elektronisko sakaru tīklu infrastruktūru
 - b. Atbalstīt 5G mobilo sakaru tīkla izbūvi un atbilstošas IKT infrastruktūras iegādi
9. **Finansējuma avoti:**
 - a. ES fondi
 - b. Privātais finansējums
 - c. Valsts finansējums
10. **Novērtēšanas rādītāji:**
 - a. Piekļuves iespēju palielināšanās ātrgaitas platjoslas internetam (lietotāju skaits)

3.2.3.2. Publiskie interneta pieejas punkti

1. **Mērķis:** Attīstīt drošas attālinātā darba un studiju vietas, ar piekļuvi publiskiem pakalpojumiem.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. 2020. gadā COVID-19 izraisītā ietekme uz pilnīgi visiem tautsaimniecības sektoriem, atstājot bez darba lielu daļu iedzīvotāju, liedzot klātienē darba, mācību un studiju iespējas, ir parādījusi arī neizmantotas un neapzinātas jaunas iespējas.
 - b. Internets kļuvis par mūsdienu realitātes nepieciešamību, bez kuras daudzās jomās vairs nav iespējams iztikt. Tas ir neizsīkstošs informācijas avots, tas palīdz iegūt nepieciešamās zināšanas, atrisināt sarežģītus uzdevumus. Piekļuve internetam var palīdzēt kļūt gudrākam, erudītākam, var iemācīt daudz jaunu un interesantu lietu.
 - c. Mūsdienās internets paver ļoti daudz priekšrocību, iespēju ekonomēt laiku un piekļūt informācijai un zināšanām daudz ātrāk. Ar interneta starpniecību ir iespējams mācīties, un to ir iespējams darīt jebkurā sev izdevīgā laikā un sev apgūt sev piemērotāku mācību programmu jebkurā vietā pasaulē; saņemt speciālistu konsultāciju, padomus; atrast sev piemērotāko preci vai pakalpojumu un veikt pirkumus; apmaksāt rēķinus; ar interneta palīdzību var ne tikai atrast darbu, bet arī veikt darbu attālināti.
 - d. Ņemot vērā, ka Latgalē ir ierobežota piekļuve gan kvalitatīvam interneta pieslēgumam, gan ierobežota piekļuve dažādām IT iekārtām, publisko interneta pieejas punktu izveide, ievērojot veselības un sociālās drošības aspektus (norobežotas darba vietas) līdzīgu pandēmiju gadījumā nodrošinātu studentiem, darba devējiem un darba ņēmējiem iespēju turpināt savas ierastās mācību vai darba gaitas. Tā būtu jauna iespēja reģionam palikt aktīvam gan līdzīgās krīzes situācijās, gan īslaicīgu pārmaiņu periodos.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Izveidoti publiskās interneta pieejas punkti bibliotēkās vai pašvaldību klientu apkalpošanas centros, pārsvarā 1 darba vieta, piekļuvei interneta resursiem. Nodrošināta arī bezvadu interneta piekļuve.
 - b. Ar Bila un Melindas Geitsu fonda finansiālu atbalstu Latvijas bibliotēkās tika īstenots projekts "Trešais tēva dēls". Projekta sākotnējais mērķis bija nodrošināt iespēju ikvienam Latvijas iedzīvotājam bez maksas izmantot informācijas tehnoloģiju sniegtās iespējas – datortehniku un internetu, kā arī saņemt konsultācijas to lietošanā – jebkurā pašvaldību publiskajā bibliotēkā. Projekta ietvaros tika izveidots visā Eiropā unikāls vienotais bibliotēku tīkls Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas ietvaros, un tas deva iespēju ikvienam iedzīvotājam sev tuvākajā bibliotēkā brīvi iepazīties ar plašiem informācijas un kultūras resursiem, kuru izmantošanu ārpus bibliotēku tīkla ierobežo autortiesības. Nodrošināta arī bezvadu interneta piekļuve.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. Pašvaldību iestādes un kapitālsabiedrības
 - c. Biznesa inkubatori
 - d. Nevalstiskās organizācijas, u.c.
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Elektronisko sakaru komersanti
 - b. Augstākas, profesionālās un vidējās izglītības iestādes
 - c. Komersanti
 - d. LPR
6. **Ieguvumi:**
 - a. Privātu un publisku pakalpojumu pieejamība
 - b. Attālinātā darba un izglītības iespējas
 - c. Ekonomisko iespēju spektra paplašināšana

- d. Sociālās nevienlīdzības mazināšana
- e. Reģiona pievilcības uzlabošana

7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. **Uzdevumi:**

- a. Veicināt interneta pieslēgumu izveidi
- b. Atbalstīt nepieciešamās IKT infrastruktūras iegādi un ierīkošanu
- c. Atbalstīt iekārtu un datortehnikas iegādi un uzstādīšanu

9. **Finansējuma avoti:**

- a. ES fondi,
- b. Pārrobežu programmas,
- c. Pašvaldības finansējums

10. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Izveidoti vai pilnveidoti publiskie interneta punkti (skaits)

3.2.3.3. Digitālo prasmju attīstība

1. **Mērķis:** Uzlabot reģiona iedzīvotāju dzīves kvalitāti, paaugstinot digitālo un tehnoloģiju izmantošanas prasmju līmeni, īpašu uzmanību pievēršot mazāk aktīvajiem sabiedrības locekļiem.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latvijā kopumā ir zems sabiedrības un darbaspēka (arī darba devēju) digitālo prasmju līmenis, kas ierobežo inovācijas potenciālu uzņēmumos, kā arī kavē dalību mūžizglītībā un bezdarbnieku dalību aktīvajos nodarbinātības pasākumos.
 - b. Latvijas uzņēmumi pilnībā neizmanto savu digitalizācijas potenciālu, ko apliecina atpazīstamība no ES vidējā rādītāja un nav panākts būtisks progress arī digitālo tehnoloģiju integrācijā uzņēmumos. Latvijas uzņēmumi joprojām nepietiekami izmanto preču un pakalpojumu tiešsaistes pārdošanas potenciālu, e-komercijas iespējas.
 - c. Tieši preču pārdošanas tiešsaistē potenciāls netiek izmantots reģiona lauksaimniecības produkcijas un citu ražošanas nozaru produkcijas atpazīstamības veicināšanai, kas tiešā veidā ietekmē arī uzņēmumu kopējos pārdošanas un ražošanas apjomus.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. SIA Tet (iepriekš SIA Lattelecom) senioru datorprasmju apmācības visā Latvijā projekta “Pieslēdzies, Latvija!” ietvaros. Projekts ir aktīvs arī šobrīd, jo pārveidots no tiešām klātienē apmācībām uz e-vidi, kur datorprasmes var apgūt patstāvīgi atbilstoši savam prasmju līmenim.
 - b. NVA nodrošina datorprasmju kursus bezdarbniekiem.
 - c. VARAM īsteno integrētā komunikāciju un mācību aktivitāšu programma “Mana Latvija.lv. Dari digitāli!”. Tās mērķis ir izglītēt sabiedrību un mainīt tās paradumus, pilnveidojot iedzīvotāju un uzņēmēju prasmes valsts pakalpojumus saņemt digitāla veida.
4. **Ieviesēji:** Latgales plānošanas reģiona pašvaldības
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Izglītības un zinātnes ministrija, VARAM
 - b. Nodarbinātības valsts aģentūra
 - c. LPR administrācija
 - d. LPR izglītības iestādes
 - e. Latvijas interneta asociācija
 - f. Uzņēmumi un pakalpojumu sniedzēji
 - g. Pašvaldību iestādes un kapitālsabiedrības,
 - h. NVO
6. **Ieguvumi:**
 - a. Konkurētspējīgs darbaspēks
 - b. Darbaspēka mobilitātes veicināšana
 - c. IKT risinājumu izmantošana uzņēmējdarbības efektivizēšanai
 - d. Inovāciju ieviešanas pieaugums
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Veicināt nozaru un nodarbināto individuālajās vajadzībās balstītu pieaugušo izglītību, tādējādi ceļot nodarbināto personisko un profesionālo kapacitāti, digitālo prasmju attīstību (piemēram, digitālo prasmju mācību programmas īstenošana, digitālo iespēju izmantošanas nodrošināšana, paaugstinot IKT iespēju izmantošanu,)
 - b. Veicināt uz sabiedrību un komersantiem orientēto digitālo iespēju un platformu izmantošanu un prasmju attīstību
 - c. Veicināt digitālo aģentu datorprasmju uzlabošanu

d. Atbalstīt tūrisma pakalpojumu digitalizāciju

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Valsts finansējums
- c. Privāts līdzfinansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Nodarbinātības rādītāju pieaugums, ko sekmējusi IKT prasmju apguve vai uzlabošana (%)

3.2.4. Prioritāte Mobilitāte

3.2.4.1. Publiskā transporta pārvaldības uzlabojumi

1. **Mērķis:** Veicināt ilgtspējīgu mobilitāti.

2. **Apakšprioritātes pamatojums:**

- a. Latvijā lielākais siltumnīcefekta gāzu emisiju avots ir transports (37%). Tāpat jāatzīmē, ka Latvijā ir zemākais atjaunojamo energoresursu īpatsvars transporta sektorā, kas ir viens no zemākiem rādītājiem Eiropā. Kā arī vairāk nekā 93% Latvijas autoparka veido ar fosilo degvielu darbināmi transportlīdzekļi; ar dīzeļdegvielu darbināmu transportlīdzekļu ir 65,5%, kamēr ar elektrību darbināmi transportlīdzekļi – 0,1%.
- b. Latgales reģionā būtiska loma saglabāsies autotransportam, lai nodrošinātu savienojumus starp attīstības centriem un pagastiem. Lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas, palielinātu atjaunojamo energoresursu īpatsvaru un kāpināt energoefektivitāti, ir nepieciešamas investīcijas sabiedriskā transporta, t.sk. pašvaldību autoparka pakāpeniskai nomaīņai no iekšdedzes dzinēju (dīzeļdzinēju) autoparka uz elektro transportlīdzekļiem, panākot siltumnīcefekta gāzu emisiju nulles līmeni.
- c. Pašvaldības autoparka pakāpeniska nomaīņa uz videi draudzīgu autotransportu un elektrouzlādes staciju ierīkošana jau notiek Preiļu novadā un Rēzeknes novadā. Īstenojot enerģētikas politiku un sekmējot klimata pārmaiņas, šī investīcijas samazina siltumnīcefekta gāzu emisijas. Turpmāk ir plānots iegādāties elektrodzinēja autobusus skolēnu pārvadāšanai, autotransportu sociālo un citu dienestu darba vajadzībām. Tas prasīs arī elektrouzlādes staciju tīklu apzināšanu un papildus nepieciešamo staciju ierīkošanu, kā arī plānots mūsdienīgas, lietotājiem ērtas un drošas velosipēdu novietnes izvietot pie visām dzelzceļa stacijām un pieturas punktiem, kā arī pēc iespējas pie dzelzceļa stacijām izvietot elektroauto un elektroskūteru uzlādes vietas.
- d. Mobilitātes punktu galvenais uzdevums ir ikvienam nodrošināt ērtus un integrētus dažāda transporta veida savienojumus vienkopus, lai mainītu iedzīvotāju pārvietošanās paradumus. Svarīgi būs, lai pirms jebkura mobilitātes punkta izveides tiktu veikts detāls novērtējums, meklējot iespējami labāko novietojumu, vērtējot iedzīvotāju un pašvaldības vajadzības, kā arī teritorijas turpmākās attīstības iespējas. Atbilstoši satiksmes līmenim var tikt izdalīti Starptautiski multimodālie satiksmes mezgli, kas nodrošina starptautisko satiksmi, Reģionālās satiksmes mobilitātes punkti, kuri nodrošina starppilsētu satiksmi, Pilsētas mobilitātes punkti, kas balstās uz pilsētas sabiedriskā transporta tīklu, un Mikromobilitātes punkti, kuri nodrošina iespēju nokļūt līdz tuvākajam sabiedriskajam transportam, t.sk. līdz tuvākajam mobilitātes punktam, kā arī nodrošina atbalsta infrastruktūru “pirmajam” un “pēdējam” kilometram. Papildus mobilitātes pamatfunkcijām mobilitātes punktos jāparedz arī komforta, pieklūstamības un pakalpojumu nodrošinājums.

3. **Līdzšinējās darbības:**

- a. Latvijas-Šveices sadarbības programmas ietvaros iegādātie skolēnu autobusi visām pašvaldībām, kas nodrošina skolēnu pārvadājumus īpaši izstrādātos maršrutos, tos nogādājot uz un no skolas.
- b. Lai nodrošinātu reģionālo iedzīvotāju kustību, sabiedriskā transporta pārvadātājiem (autobusi un pasažieru vilciens) tiek kompensēti zaudējumi subsīdiju veidā no valsts budžeta, kas rodas nerentablos autobusu un pasažieru vilciena maršrutos.
- c. 2016.gadā tika pabeigts Kohēzijas fonda līdzfinansēts projekts, kura ietvaros tika modernizēti 9 dīzeļvilcienu vagonu sastāvi.

4. **Ieviesēji:**

- a. LPR pašvaldības
- b. Sabiedriskā transporta uzņēmumi

5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Satiksmes ministrija
 - b. VARAM
 - c. LPR administrācija
 - d. Komersanti

6. **Ieguvumi:**
 - a. Palielināsies sabiedriskā transporta popularitāte
 - b. Uzlabosies gaisa kvalitāte iesaistīto pašvaldību teritorijās un samazināsies CO2 izmešu daudzums
 - c. Veicināta iedzīvotāju mobilitāte un dzīves kvalitāte

7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. **Uzdevumi:**
 - a. Veicināt sabiedriskā transporta un pašvaldību autoparka pakāpenisku nomaiņu uz videi draudzīgu autotransportu un uzpildes/uzlādes staciju ierīkošanu
 - b. Veicināt videi draudzīga autotransporta iegādi skolēnu pārvadāšanai, sociālo un citu pašvaldības dienestu vajadzībām
 - c. Veicināt sabiedriskā transporta pieejamību personām ar funkcionālajiem traucējumiem

9. **Finansējuma avoti:**
 - a. ES fondi
 - b. Valsts finansējums

10. **Novērtēšanas rādītāji:**
 - a. Iegādāti skolēnu autobusi un cits autotransports (skaits)
 - b. Ierīkotas videi draudzīga transporta uzlādes/uzpildes stacijas (skaits)
 - c. Samazināts CO2 izmešu daudzums (kg/gadā)

3.2.4.2. Publiskā transporta mezglu pilnveide

1. **Mērķis:** Attīstīt efektīvu un ilgtspējīgu transporta infrastruktūru.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latgales reģionā sabiedriskā transporta sistēma diemžēl neatbilst visu iedzīvotāju privātajām vajadzībām un ir samērā problemātiski nodrošināt biežākus sabiedriskā transporta pakalpojumus, kas ļautu savstarpēji salāgot dažādu transportu reisus, ņemot vērā pasažieru skaita piepildījumu reisā. Svārstmigrācija notiek galvenokārt izmantojot privātos auto. Ņemot vērā augstās privātā transporta izmaksas un zemo atalgojumu, tas ir bremsējošs faktors reģiona attīstībai, kā arī veicina maršrutu slēgšanu zemā pieprasījuma dēļ. Otrs iemesls maršrutu slēgšanai ir izmaksas. Šobrīd piešķirtais valsts budžeta apmērs nav pietiekams, lai uzturētu maršrutu tīklu pat esošā apjomā, un budžeta palielinājums netiek plānots. Jebkurai jauna maršruta atklāšanai jābūt ekonomiski un sociāli pamatotai. Pretēji ierastajai politikai Eiropas Savienībā, kas veicina darbaspēka migrāciju, sabiedriskā transporta izmantošanu, subsidējot braukšanas maksu, šīs atbalsta shēmas pietrūkst.
 - b. Līdz ar klimata pārmaiņām, kļūst garāka arī velosezona. Pieaugot velosipēdu, elektroskūteru un elektro velosipēdu popularitātei, ir nepieciešamība attīstīt šiem transporta veidiem piemērotu infrastruktūru.
 - c. Lai gan elektrotransportlīdzekļu uzlādes punktu skaits būtiski pieaug, tie joprojām reģionos nenodrošina nepieciešam pārklājumu.
 - d. Ir nepieciešams izstrādāt vienotu reģiona sabiedriskā transporta maršrutu shēmu, iespēju robežās papildinot ar digitāliem risinājumiem maršrutu plānošanai, kas aptvertu arī velotransportu, elektrovelosipēdu un elektroskūteru pārvietošanās maršrutus, salāgot dažādu transporta veidu pieturvietas un paredzēt atbilstošas apkalpojošās infrastruktūras (uzlādes stacijas autotransportam, novietnes un uzlādes punkti elektrovelosipēdiem un elektroskūteriem).
 - e. Ņemot vērā valsts politiku ceļā uz klimatneitralitāti, reģionā ir jāattīsta ilgtspējīgi un klimatam draudzīgāki transporta infrastruktūras risinājumi, kas nodrošina iedzīvotājiem daudzveidu mobilitātes iespējas, veicina CO2 izmešu apjoma samazināšanos un gaisa kvalitātes uzlabošanu.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Latvijas-Šveices sadarbības programmas ietvaros iegādātie skolēnu autobusi visām pašvaldībām, kas nodrošina skolēnu pārvadājumus īpaši izstrādātos maršrutos, tos nogādājot uz un no skolas.
 - b. Lai nodrošinātu reģionālos pasažieru pārvadājumus, sabiedriskā transporta pārvadātāji (autobusi un pasažieru vilciens) saņem valsts līdzfinansējumu publiskā pasūtījuma ietvaros par darbību nerentablos autobusu un pasažieru vilciena maršrutos.
 - c. 2016.gadā tika pabeigts Kohēzijas fonda līdzfinansēts projekts, kura ietvaros tika modernizēti 9 dīzeļvilcienu vagonu sastāvi, ar kuriem pilnībā vai daļēji aizstās nokalpojušos vagonu sastāvus.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. Komersanti
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Satiksmes ministrija
 - b. VAS Latvijas dzelzceļš
 - c. VAS Latvijas Valsts ceļi
 - d. Autobusu pasažieru pārvadātāji

6. Ieguvumi:

- a. Sakārtots sabiedriskā transporta maršrutu tīkls, kas nodrošinās reģiona iedzīvotāju mobilitāti un nodarbinātību
- b. Pievilcīga pilsētvide
- c. Maršrutu savienojamība ar TEN-T tīklu
- d. Multi-mobilitātes iedzīvināšana
- e. CO2 izmešu samazināšana
- f. Darbaspēka ģeogrāfiskās mobilitātes uzlabošana

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Atbalstīt multimodāla sabiedriskā transporta tīkla attīstību, izveidojot multimodālos transporta mezglus, kas spēj optimizēt un uzlabot publiskā transporta pieejamību gan pilsētas apkaimēs, gan lauku teritorijās
- b. Atbalstīt pilsētas ielu un tranzītsatiksmi izmantojamo ielu infrastruktūras izbūvi, pārbūvi un atjaunošanu, nodrošinot integrētas transporta sistēmas veidošanu, uzlabojot transporta infrastruktūras tehniskos parametrus un satiksmes drošību, sabiedriskā transporta attīstību
- c. Veicināt velo ceļu un velo joslu kartēšanu un integrēšanu vienotā tīklā, trūkstošo savienojuma posmu izbūvi, norāžu un atpūtas vietu izvietojumu
- d. Atbalstīt viedo tehnoloģiju ieviešanu satiksmes plūsmas uzskaitē un regulēšanai t.sk. vides jautājumu risināšanai
- e. Atbalstīt un sadarībā ar VAS "Latvijas dzelzceļš" un ATD izveidot mobilitātes punktus (integrēti dažādu transporta veidu savienojumi, tādējādi pēc iespējas mazinot nepieciešamību pēc personiskā autotransporta izmantošanas), dzelzceļa stacijām un pieturas punktiem piegulošās teritorijās izveidojot autostāvvietu park&drive vajadzībām, kā arī labiekārtojot vidi un veidojot dzelzceļa staciju par sociālo centru
- f. Atbalstīt viedo risinājumu izmantošanu sabiedriskā transporta sistēmā

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Privātais finansējums
- c. Pašvaldības finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Efektīva sabiedriskā transporta sistēma reģionā (maršrutu un reisu skaits)

3.2.4.3. Gudrā mobilitāte un mikromobilitāte

1. **Mērķis:** Attīstīt un uzlabot ilgtspējīgu mobilitāti Latgales plānošanas reģionā.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Dažādi viedo tehnoloģiju risinājumi gan iedzīvotāju mobilitātes veicināšanai, gan pakalpojumu pieejamībai veicinātu sociālo un ekonomisko labklājību novadā. Piemēram, videi draudzīga auto, elektro velotransporta, skūteru un motorolleru nomas punkti ar tiem piemērotām dažāda tipa uzlādes stacijām; sūtījumu saņemšanai veidot teritoriāli plaši pieejamu pakomātu (pasta staciju) tīklu, ņemot vērā, ka pasta pakalpojumi kļūst arvien nepieejamāki slēgto pasta nodaļu dēļ vai saīsinot to darba laiku.
 - b. Mikromobilitāte ir nozīmīga transporta sistēmas sastāvdaļa, kas padara ikdienas pārvietošanos visiem vienlīdz pieejamu, labvēlīgi ietekmē gan vidi, gan cilvēku veselību, kā arī atbilstoši attīstīta mikromobilitātes infrastruktūra var mazināt transporta sistēmas nozīmīgas problēmas, kā piemēram, sastrēgumus, pieaugošo autotransporta skaitu uz ielām, CO2 izmešu pieaugumu u.tml. Mikromobilitātes attīstībai ir svarīga loma klimata pārmaiņu mazināšanā.
 - c. Reģiona pilsētu vidē trūkst mikromobilitātes infrastruktūras elementu kā velo/skūteru novietņu pie publiskajām ēkām, lai varētu novietot savu pārvietošanās līdzekli drošā vietā. Nepieciešama plānošanas prioritāšu maiņa atbilstoši 21.gs. prasībām, nosakot prioritāti gājējiem, riteņbraucējiem, skrejriteņiem.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Labi attīstīts veloceliņu un velo maršrutu tīkls ir Ludzas apkārtnē, kā arī izveidoti veloceliņi, kas savieno reģionu centrus no Ludzas uz Kārsavu 29 km garumā, Ludza – Līdumnieki 24 km, Ludza – Zilupe 33 km, Ludza – Nirza 31 km, kā arī veloceliņi un velo maršruti apkārt Pildas ezeram, Ludzas Mazajam un Ludzas Lielajam ezeram un Zvirgzdenes ezeram.
 - b. 2020.gadā ir izveidoti vēl 7 jauni velo maršruti, kas ir nozīmīgi arī tūrisma piesaistei Latgales reģionā no Ziemeļlatgales cauri Rāznas Nacionālajam parkam uz pierobežu Krāslavas novadā.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. Potenciāli uzlādes staciju un punktu pakalpojumu sniedzēji
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Satiksmes ministrija
 - b. VARAM
 - c. LPR administrācija
 - d. Privātie komersanti
6. **Ieguvumi:**
 - a. Palielināsies tūristu skaits, uzlabosies iedzīvotāju veselības stāvoklis
 - b. Pieaugs elektro transportlīdzekļu popularitāte, jo būs tam piemērota infrastruktūra
 - c. Palielināsies ekonomiskā aktivitāte lauku teritorijās
 - d. Pieaugs tūrisma pakalpojuma pieejamība un iespēja attīstīt jaunus pakalpojumus
 - e. Savienota, droša un ērta veloceliņu tīkla un velo novietņu izbūve pilsētas teritorijā, veidojot sasaisti ar novadu teritorijām, kā arī viedo satiksmes plūsmu uzskaites tehnoloģijām
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**

- a. Elektro transporta uzlādes staciju un velo uzlādes punktu izveide pilsētās un pie tranzītkceļiem; velo celiņu un novietņu izbūve
- b. Apkopes transportlīdzekļu iegāde, IKT risinājumu iegāde
- c. Informatīvo stendu, norāžu izvietošana, tūrisma maršrutu marķēšana
- d. Videi draudzīgu transportlīdzekļu nomas punktu izveide
- e. Pakomātu (pasta staciju) tīkla izveide vietējās nozīmes attīstības centros

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Pārrobežu sadarbības programmas
- c. Pašvaldību finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Samazināts CO2 izmešu daudzums (kg/gadā)

3.3.Stratēģiskais virziens: GUDRA PĀRVALDĪBA

3.3.1. Prioritāte Idejas

3.3.1.1. Latgales investīciju komanda

1. **Mērķis:** Izveidot spēcīgu projektu izveides un īstenošanas speciālistu komandu, kas sniegs konsultāciju atbalstu reģiona uzņēmumiem un jauniem investoriem.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latgales speciālā ekonomiskā zona ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, lai veicinātu Latgales reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstībai un jaunu darbavietu radīšanai, kā arī jauna kapitāla un cilvēkresursu iepilūšanu.
 - b. Lai veidotu vienotu konsultāciju tīklu un nodrošinātu koordinētu atbalstu komercdarbības attīstībai, Latgales reģionā darbojas struktūrvienība - Latgales uzņēmējdarbības centrs (LUC).
 - c. LUC pamata prioritātes ir uzņēmējdarbības veicināšana un investīciju piesaiste Latgales plānošanas reģiona uzņēmumiem ar mērķi radīt jaunas darba vietas un uzlabot uzņēmējdarbības vidi reģionā.
 - d. Invest.latgale.lv ir vienota platforma, kur iegūt informāciju par iespējām investēt Latgales reģionā, vienlaikus attīstot arī biznesa idejas, kā arī pieejama informācija par dažāda veida atbalsta pasākumiem komersantiem valsts līmenī.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Latgales uzņēmējdarbības centrs, kas veidots kā pilotprojekts Rīcības plāna Latgales reģiona izaugsmei ietvaros ar mērķi nodrošināt informatīvos un konsultatīvos pasākumus uzņēmējdarbības atbalstam. Savas darbības laikā LUC izveidojies sadarbību ar vairākām valsts institūcijām un sabiedriskajām organizācijām (Latvijas Investīciju un attīstības aģentūru (LIAA), LTRK, VAS "Latvijas Attīstības finanšu institūciju Altum", SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru”, reģionālie biznesa inkubatori u.c.), kas sniedz uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus reģionā.
 - b. Kopš 2018.gada LUC ietvaros aktīvi darbojas reģionālais remigrācijas koordinators, kurš, saskaņā ar Valdības rīcības plānā noteikto uzdevumu, kas paredz atbalstīt pasākumus ārvalstīs dzīvojošo tautiešu politiskai un pilsoniskai līdzdalībai, iesaistei Latvijas ekonomiskajā un kultūras dzīvē, izglītībā un zinātnē, nodrošina individuālas konsultācijas un, sadarbojoties ar pašvaldības un valsts iestādēm, palīdz emigrantiem atgriezties uz dzīvi Latvijā. Lai veicinātu remigrantu uzņēmējdarbības uzsākšanu, Latgalē izveidots atgriešanās vēstnešu tīklu - tie ir remigranti uzņēmēji, kuri pēc prombūtnes ir atgriezušies Latgalē un popularizē savu dzimto vietu, veiksmīgi aizpilda brīvās nišas uzņēmējdarbībā, radot jaunas darbavietas
 - c. Lai veicinātu Latgales reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstībai un jaunu darbavietu radīšanai, sadarbībā ar Latgales plānošanas reģionu, tika izveidota Latgales SEZ. Ikvienas teritorijas attīstības pamats ir cieši saistīts ar uzņēmējdarbības vides attīstību, tāpēc Latgales speciālās ekonomiskās zonas ir izveidotas kā papildus atbalsta instruments Latgalē, kas sniedz iespēju reģionam attīstīties līdzvērtīgi citiem Latvijas reģioniem.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LUC
 - b. Latgales SEZ pārvalde
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. LPR administrācija
 - c. Rēzeknes SEZ

- d. Uzņēmējdarbības inkubācijas centri un LIAA biznesa inkubatori
- e. RTA
- f. Mācību centri
- g. NVA
- h. LLKC
- i. Diasporas pārstāvju organizācijas

6. Ieguvumi:

- a. Vienuviet pieejami dažādu jomu eksperti, kas sniegs konsultāciju atbalstu reģiona uzņēmumiem un investoriem
- b. Reģionā būs pieejami eksperti un konsultanti, kas sniegs atbalstu ES fondu finansējuma piesaistei, atbalstot projektu iesniegumu sagatavošanu
- c. Remigrācijas procesa sekmēšana, nodrošinot individuālu piedāvājumu sagatavošanu un konsultāciju sniegšanu

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Konsultācijas par ES fondu pieejamību, pieteikumu aizpildīšanu
- b. Konsultācijas par e-pakalpojumu izmantošanu un apmācības
- c. Konsultācijas par dažādu institūciju pakalpojumiem
- d. Konsultācijas par piemērotākajām industriālajām zonām potenciāliem investoriem un komersantiem
- e. Motivācijas pasākumu un apmācību organizēšana
- f. Pieredzes apmaiņas braucienu un tirdzniecības misiju, uzņēmēju grupu vizīšu organizēšana, uzņēmējdarbības veiksmes piemēru iepazīšana, kontaktu veidošana

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Privātais finansējums
- c. Pašvaldību finansējums
- d. Valsts finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Jaunizveidotas darba vietas (skaits)
- b. Jaunizveidoti uzņēmumi (skaits)

3.3.1.2. Latgales SEZ darbības veicināšana

1. **Mērķis:** Veicināt jaunu uzņēmumu ienākšanu Latgales SEZ un esošo uzņēmumu darbības paplašināšanu un pievienotā vērtības izaugsmi.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latgalē ir 2 reizes mazāk aktīvu uzņēmumu nekā Latvijā vidēji. Tāpēc Latgales plānošanas reģions cenšas radīt labvēlīgus nosacījumus uzņēmējdarbības attīstībai un veidot vidi jauniešu remigrācijas sekmēšanai, piesaistot investīcijas un jaunu uzņēmumu radīšanu.
 - b. Latgales SEZ ir viens no svarīgākajiem instrumentiem, kā veicināt reģiona attīstību, jauna kapitāla un cilvēkresursu iepilūšanu.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Latgales SEZ izveidošanas mērķis ir veicināt Latgales reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstībai un jaunu darbavietu radīšanai. Latgales SEZ ir veidota, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību un izaugsmi Latgales reģionā un Latvijā kopumā, kā arī, lai risinātu jautājumu par augsto bezdarba līmeni Latgales reģionā, kas salīdzinot ar citiem reģioniem ir teju vai divas reizes augstāks.
 - b. Darbaspēka izmaksu iekļaušana pamatojošajās izmaksās veicinās lielāku interesi no investoru puses un rezultātā arī bezdarba līmenis šajos reģionos samazinātos, kas savukārt ietekmēs kopēju valsts ekonomisko izaugsmi.
4. **Ieviesēji:** Latgales SEZ pārvalde
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR administrācija
 - b. LPR pašvaldības
6. **Ieguvumi:**
 - a. Nodokļu atvieglojumi ļauj iekonomētos līdzekļus turpināt ieguldīt uzņēmuma attīstībā un modernizācijā un jaunu darba vietu radīšanā
 - b. Komersanti kļūst konkurētspējīgāki vietējā un tai skaitā arī ārvalstu tirgū
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Jauno uzņēmumu izveide Latgales reģionā kā jauno investoru piesaistes Latgales reģionam rezultāts
 - b. Esošo uzņēmumu atbalsts
9. **Finansējuma avoti:**
 - a. Valsts budžets
 - b. Pašvaldību finansējums
 - c. Privātais finansējums
10. **Novērtēšanas rādītāji:**
 - a. Atbalstīto uzņēmumu skaits
 - b. Jaunu darba vietu skaits atbalstītajos SEZ uzņēmumos

3.3.2. Prioritāte Pašvaldības

3.3.2.1. Daugavpils

1. **Mērķis:** Veicināt Daugavpils valstspilsētas nacionālās un starptautiskās lomas stiprināšanu, attīstot modernas industrijas, loģistikas un zinātnes teritorijas, konkurētspējīgu ekonomiku, spēcīgu izglītības, kultūras un sporta nozari, kas padara pilsētu par reģiona nozīmīgāko zināšanu, ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu centru
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Daugavpils tiek pozicionēta kā multikulturāla, multietniska un multifunkcionāla pilsēta, pārrobežu ekonomiskās attīstības un pakalpojumu centrs. Tā ir viena no desmit Latvijas valstspilsētām, nacionālas nozīmes attīstības centrs un otrā lielākā pilsēta pēc iedzīvotāju skaita. Daugavpils ir industriāla pilsēta ar konkurētspējīgiem ražojošiem uzņēmumiem. Ir potenciāls attīstīt eko-industriālu un viedu uzņēmējdarbības vidi, kas ir saskaņā ar Eiropas nospraustajiem klimatneitralitātes un zaļināšanas mērķiem. Pilsētā ir attīstīts daudzveidīgs un iedzīvotājiem ļabi pieejams publisko pakalpojumu: izglītības, veselības aizsardzības, sociālās aizsardzības, kultūras, sporta, atpūtas un dažādu komercpakalpojumu klāsts.
 - b. Daugavpils pilsētas starptautisko atpazīstamību ir veicinājuši iepriekšējos plānošanas periodos īstenotie starptautiskie projekti, rīkoti starptautiska mēroga pasākumi, kā arī starptautiskas nozīmes tūrisma produkti kā Daugavpils cietoksnis, Marka Rotko mākslas centrs, pilsētas vēsturiskais centrs, kā arī citi atpazīstami pilsētvides objekti. Nepieciešams nodrošināt starptautiska mēroga tūrisma, kultūras un sporta infrastruktūras attīstību, kas turpmāk stiprinās pilsētas starptautisko lomu Austrumbaltijas reģionā.
 - c. Daugavpils ir nozīmīgs transporta mezgls un ekonomiskais centrs Latvijas austrumu reģionā, starptautiskā mērogā augsts attīstības potenciāls Daugavpilī ir tranzītam un loģistikai, kas sinerģijā ar uzņēmējdarbības, pētniecības un zināšanu attīstību var padarīt Daugavpili par nozīmīgu Austrumeiropas biznesa loģistikas centru. Izveidojot Austrumlatvijas viedo tehnoloģiju un pētniecības centru, ir iespējams veicināt Latgales reģiona starptautisko sasniedzamību un uzlabot reģiona sociālekonomisko stāvokli.
 - d. Daugavpilī atrodas lielākā reģionālas nozīmes augstākās izglītības iestāde, valsts universitāte, kā arī vairākas profesionālās izglītības iestādes, ar izaugsmes potenciālu nodrošināt virzību uz tautsaimniecības nozaru ar augstu pievienotu vērtību attīstību reģionā.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Daugavpilī ir īstenoti nozīmīgi pilsētvides infrastruktūras atjaunošanas, sociālo pakalpojumu pieejamības uzlabošanas, kā arī sabiedriskā transporta pakalpojumu attīstības un komunālo pakalpojumu attīstības projekti, nodrošinot iedzīvotājiem pievilcīgas dzīves vides veidošanu. Daugavpilī ir īstenoti nozīmīgi degradēto industriālo teritoriju sakārtošanas projekti, nodrošinot uzņēmējdarbības attīstību un vismaz 900 jaunu darba vietu radīšanu. Pašvaldība ir realizējusi vairākus energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus pašvaldības ēkās, kopumā nodrošinot primārās enerģijas gada patēriņa samazinājumu ap 7 080 863 kWh/gadā un siltumnīcefekta gāzu samazinājumu ap 1 531 tonnām/gadā. Nozīmīgas investīcijas ir ieguldītas izglītības infrastruktūras attīstībā, uzlabojot energoefektivitāti un mācību vidi pilsētas pirmsskolas un vispārējās izglītības iestādēs.
 - b. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā pašvaldība ir īstenojusi kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanas un tūrisma veicināšanas, galvenokārt, Daugavpils cietokšņa attīstības projektus, tādējādi padarot Daugavpili par iecienītu tūrisma galamērķi un veicinot tūrisma produktu un pakalpojumu izveidošanu, kas izmanto vietējos resursus un piesaista apmeklētājus Latgales reģionam kopumā.
4. **Ieviesēji:**

- a. Daugavpils pilsētas pašvaldība
- b. Pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības
- c. Komersanti
- d. Nevalstiskās organizācijas
- e. Daugavpils Universitāte

5. Sadarbības partneri:

- a. Latgales reģiona pašvaldības, valstspilsētu pašvaldības, pārrobežu sadarbības pilsētu pašvaldības
- b. Kaimiņu valstu pierobežas reģionu pilsētu pašvaldības
- c. LPR administrācija
- d. Komersanti
- e. VARAM
- f. LIAA
- g. Satiksmes ministrija
- h. Ekonomikas ministrija

6. Ieguvumi:

- a. Daugavpilij ir būtiskas priekšrocības būt reģiona kopējās attīstības balstam un dzinējspēkam
- b. Paaugstināt reģiona konkurētspēju, kalpot par zināšanu un investīciju piesaistītāju un izplatītāju reģiona telpā
- c. Pievilcīga pilsētvide un daudzveidīgi pakalpojumi, kas veicina iedzīvotāju piesaisti pilsētai un reģionam
- d. Zināms kultūras un tūrisma galamērķis, kvalitatīvas kultūrvides baudīšanai
- e. Pievilcīgāka dzīves un darba vide pašvaldības iedzīvotājiem
- f. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana

7. Telpiskā piesaiste: Daugavpils pilsēta

8. Uzdevumi:

- a. Pilsētas starptautisko savienojumu (mezglu) – lidostas, galvenie autoceļi, dzelzceļa - papildinoši infrastruktūras attīstības projekti
- b. Atbalsta pasākumi industriālo parku, ražošanas teritoriju un loģistikas infrastruktūras attīstīšanai (tai skaitā īpašumu atpirkšana)
- c. Atbalsta pasākumi cilvēkkapitāla piesaistei pilsētai un reģionam, t.sk. investīcijas pašvaldības dzīvojamā fonda paplašināšanā, atjaunošanā un daudzstāvu dzīvojamo ēku būvniecībā
- d. Publisko pakalpojumu kapacitātes stiprināšana un e-pārvaldes attīstība
- e. Tehnoloģiski ietilpīgo ražošanu zināšanu un lietišķo pētījumu bāzes attīstība
- f. Viedo tehnoloģiju un pētniecības centru attīstība
- g. Pilsētvides/publiskās ārtelpas attīstība un pilsētu sabiedriskā transporta un mikromobilitātes attīstības pasākumi
- h. Industriālo un degradēto teritoriju revitalizācija un jaunu attīstības teritoriju izveide
- i. Pilsētas tēla veidošana īstenojot kultūras projektus un citus starptautiska līmeņa notikumus uzņēmējdarbības vidē, kultūrā, vēsturē, zinātnē un sportā, uzsverot pilsētas unikālās un īpašās iezīmes
- j. Kultūrvēsturiskā mantojuma objektu renovācija, konservācija un restaurācija
- k. Vietējas, nacionālas un starptautiskās nozīmes sporta un kultūras objektu būvniecība, renovācija, rekonstrukcija
- l. Sociālās aprūpes pakalpojumu infrastruktūras attīstība pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošanai
- m. Vides ilgtspējas nodrošināšana, pielāgojoties klimata pārmaiņām, t.sk. veicinot komunālo pakalpojumu infrastruktūras attīstību
- n. Centralizētās ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas attīstība Daugavpils pilsētā

- o. SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca" attīstība prioritārajos līmeņos, izmantojot sakārtoto infrastruktūru un ilgtermiņa aprūpes pakalpojumus, nodrošinot vienlīdzīgu piekļuvi veselības aprūpei un stiprinot veselības sistēmu Daugavpils pilsētā
- p. Kvalitatīvas zaļās publiskās ārtelpas attīstība un viedo tehnoloģiju ieviešana pašvaldības objektos

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- c. Finanšu instrumenti
- d. ES fondi
- e. Pārrobežu sadarbības programmas
- f. ALTUM

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Piesaistīto privāto investīciju apjoms (eiro)
- b. Inovāciju un jaunu produktu attīstība (skaits)

3.3.2.2. Rēzekne

1. **Mērķis:** Nodrošināt infrastruktūras attīstību uzņēmējdarbības veicināšanai, inovāciju, tūrisma un radošo industriju attīstībai, veidojot pilsētu kā izglītībā un zināšanās balstītu ražošanas un loģistikas aktivitāšu centru un kā spēcīgu tūrisma galamērķi.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Rēzeknei kā valstpilsētai ir jāprofilējas par ekonomiskās izaugsmes un zināšanu radīšanas centru ar attīstītu rūpniecību, transportu, sabiedriskiem pakalpojumiem un sociālo infrastruktūra.
 - b. Telpiskās attīstības perspektīva kā nacionālo interešu telpu iezīmē arī Austrumu pierobežu, kurā ietilpst Rēzeknes pilsēta un Rēzeknes novads. Nozīmīgā transporta mezgla attīstība, realizētie projekti TEN tīkla autoceļu un dzelzceļu attīstībā, loģistikas projektu realizācija.
 - c. Austrumu pierobežā nepieciešami Valsts atbalsta pasākumi uzņēmējdarbībai, veicinot gan tradicionālās nodarbes – lauksaimniecību, mežsaimniecību, amatniecību, gan attīstot alternatīvās nozares – tūrisma, transporta un tranzīta pakalpojumus.
 - d. RTA ir noteikta kā viens no būtiskākajiem Rēzeknes attīstības resursiem, īpašu uzsvāru pašvaldības attīstības programmā liekot uz tautsaimniecībai nozīmīgu izglītības programmu attīstību inženierzinātnēs, tai skaitā mehatroniku un lāzertehnoloģijām.
 - e. Rēzeknes pilsētas pašvaldībai ir liela pieredze liela mēroga projektu realizācijā un pieredzējušu speciālistu komanda projektu pieteikumu sagatavošanā un ieviešanā. To pierāda realizētie projekti, veiksmīgā Rēzeknes SEZ darbība uzņēmumu darbības nodrošināšanā un nākotnes attīstības plāni. Nepieciešama industriālo teritoriju sakārtošana un jaunu uzņēmumu piesaiste.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros pilsētvides projektu ietvaros Rēzeknes pilsētas pašvaldība ir veikusi vairākus energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumus Rēzeknes pilsētas pašvaldību ēkās, Atbrīvošanas alejas posma no Kosmonautu ielas līdz Maskavas ielai rekonstrukciju, Rēzeknē nodrošinot Rēzeknes pilsētas industriālo teritoriju pieejamību uzņēmējdarbības attīstībai un Atbrīvošanas alejas posma no Maskavas ielas līdz pilsētas robežai rekonstrukciju.
 - b. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Rēzeknes pilsētā un novadā ir īstenots projekts “Industriālo teritoriju tīklojuma izveide uzņēmējdarbības veicināšanai Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes un Viļānu novados”.
 - c. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Rēzeknes pilsēta dome ir īstenojusi projektu “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai”, kura mērķis bija Palielināt Latgales reģionā ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Rēzeknes pilsētas dome
 - b. Pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības
 - c. Nevalstiskās organizācija
 - d. Augstākās un profesionālās izglītības iestādes
 - f. Komersanti
 - g. RTA
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Daugavpils pilsētas, Rīgas, Viļņas un Pēterburgas pilsētu un Rēzeknes novada pašvaldības
 - b. Kaimiņu valstu pierobežas reģionu pilsētu pašvaldības

- c. Sadraudzības pilsētas
- d. Latgales plānošanas reģiona administrācija
- e. Eiroreģions "Ezeru zeme"
- f. Reģiona komersanti un sabiedriskās organizācijas
- g. Valsts pārvaldes iestādes un to aģentūras

6. Ieguvumi:

- a. Rēzeknei, kā otrajai lielākajai ģeogrāfiskajā centrā un pie Eiropas un TEN tīkla autoceļu un dzelzceļu mezgla izvietotajai pilsētai, ir lielas iespējas īstenot reģiona kopējās attīstības balsta funkciju, paaugstinot reģiona konkurētspēju, kalpojot par inovāciju attīstības centru, investīciju piesaistītāju un izplatītāju reģiona telpā

7. Telpiskā piesaiste: Rēzeknes pilsēta

8. Uzdevumi:

- a. Pilsētas starptautisko savienojumu (mezglu) – automaģistrāles, dzelzceļa – papildinoši infrastruktūras attīstības projekti
- b. Atbalsta pasākumi industriālo parku u.c. ražošanas teritoriju un loģistikas infrastruktūras attīstīšanai (t.sk. īpašumu atpirkšana)
- c. Starpreģionālā sabiedriskā transporta (autobusu, dzelzceļa) atbalsta pasākumi
- d. Publisko pakalpojumu kapacitātes stiprināšana un e-pārvaldes attīstība
- e. Tehnoloģiski ietilpīgo ražošanu zināšanu un lietišķo pētījumu bāzes attīstība
- f. Pilsētvides/publiskās telpas, pilsētu sabiedriskā transporta attīstības pasākumi saskaņā ar pilsētas attīstības programmu
- g. Industriālo un degradēto teritoriju revitalizācija un jaunu attīstības teritoriju izveide
- h. Atbalsts radošo industriju projektiem un kultūras menedžmenta projektiem
- i. Kultūras projekti un citi starptautiska līmeņa notikumi biznesā, kultūrvēsturē, zinātnē un sportā, izmantojot starptautiskās saiknes
- j. Veselības un rekreācijas tūrisma produktu attīstība
- k. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un pieejamības nodrošināšana
- l. Jaunu maršrutu/tīklu izveide tūrisma galamērķa attīstības veicināšana

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- c. Finanšu instrumenti
- d. ES fondi
- e. Pārrobežu sadarbības programmas
- f. ALTUM

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Piesaistīto investīciju apjoms (eiro)
- b. Inovāciju un jaunu produktu attīstība (skaits)

3.3.2.3. Augšdaugavas novads

1. **Mērķis:** Līdzsvarota ekonomiskā attīstība, kas stiprina Augšdaugavas novadu kā nozīmīgu Daugavpils valstspilsētas funkcionālo areālu un spēcīgu lauku telpu, kas ir unikāla savā daudzveidībā, ar radošiem, izglītotiem, garīgi bagātiem cilvēkiem, stipru Latgales un Sēlijas identitāti un pievilcīgu vidi uzņēmējdarbības attīstībai, kvalitatīvu dzīves telpu iedzīvotājiem un tūristiem.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Augšdaugavas novads nodrošina pieejamību Daugavpils pilsētas koncentrētiem resursiem. Novads ir lauku teritorija ap lielpilsētu, un visa novada dzīve norit lauku-pilsētas mijiedarbības procesu ietekmē. Augšdaugavas novads ir pierobežas telpa starp Latgales lielāko attīstības centru un reģiona lauku teritorijām.
 - b. Augšdaugavas novadam ir potenciāls kļūt par centru ekonomiskajā un kultūrtelpā triju valstu (Baltkrievijas, Krievijas, Lietuvas) tuvumā un autoceļu savienojumā ar šo valstu pilsētām, dzelzceļa savienojumā ar Rīgu, Viļņu un Pēterburgu.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Augšdaugavas novads kā administratīvi teritoriāla vienība pastāv no 2021.gada, pēc pašvaldību vēlēšanām. Novads apvieno divu spēcīgu novadu potenciālu vienā un novada attīstība jāveido, pamatojoties uz jaunās teritorijas īpašajām iezīmēm un lomu Latgales reģiona ekonomikas sektoru attīstībā.
 - b. Apvienotajam novadam ir finanšu un administratīvā kapacitāte veikt investīciju piesaisti Attīstības programmā un Stratēģijā izvirzīto mērķu sasniegšanai. Kopīgi ar sadarbības partneriem un individuāli turpināt realizēt iesāktās projektu ieceres un uzsākt jaunus projektus, piesaistot līdzekļus no Eiropas Savienības fondiem, programmām, valsts programmām un citiem finanšu instrumentiem.
 - c. Augšdaugavas novada pašvaldībai ir pieredze liela mēroga projektu realizācijā. To pierāda realizētie projekti, t.sk. Latgales programmas ietvaros realizētie uzņēmējdarbības atbalsta projekti.
 - d. Nepieciešama degradēto teritoriju revitalizācijas projektu turpināšana, sadarbība ar novada teritorijā esošajiem ekonomiski aktīvajiem komersantiem, to darbības dažādošanas, inovatīvu un energoefektīvu projektu īstenošanā.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Augšdaugavas novada dome
 - b. Pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības
 - c. Komersanti
 - d. Nevalstiskās organizācijas
 - e. Daugavpils Universitāte
 - f. Daugavpils Būvniecības tehnikums
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Kaimiņu, t.sk. Daugavpils pilsētas pašvaldības
 - b. Kaimiņu valstu pašvaldības un citi ārzemju partneri
 - c. Izglītības iestādes, mūziklītības un tālākizglītības centri, kultūras, sporta un nevalstiskās organizācijas
 - d. LPR administrācija;
 - e. Komersanti;
 - f. Ministrijas;
 - g. Komercedarbības atbalsta institūcijas;
 - h. Valsts pārvaldes iestādes un aģentūras;

- i. Nevalstiskās organizācijas

6. Ieguvumi:

- a. Novadam ir būtiskas priekšrocības būt reģiona kopējās attīstības balstam un dzinējspēkam
- b. Novadam ir ekonomisko aktivitāšu, pētniecības, inovāciju un komercdarbības attīstības potenciāls;
- c. Pievilcīga dzīvesvide, kas veicina iedzīvotāju piesaisti jaunizveidotajam novadam;
- d. Kultūras un tūrisma galamērķis, kvalitatīvas kultūrvides baudīšanai;
- e. Ģeogrāfiskais novietojums un infrastruktūra sniedz būtiskas priekšrocības dažādu nozaru attīstībai, modernizācijai un klimatneitralitātes politikas īstenošanā;
- f. Loģistikas un kravu pārvadājumu sektora attīstība Daugavpils piepilsētas zonā

7. Telpiskā piesaiste: Augšdaugavas novada teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Dažādu nozaru uzņēmējdarbības, t.sk. uzņēmumu, kas sadarbojas ar pētniecības iestādēm, lai nodrošinātu pāreju uz klimatneitrālām tehnoloģijām un procesiem saimnieciskajā darbībā attīstības sekmēšana;
- b. Sociālās sfēras, veselības, izglītības, kultūras un sporta iestāžu darba efektivitātes uzlabošana un materiāli tehniskās bāzes pilnveidošana.
- c. Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana, mūsdienu kultūras tradīciju un kultūrtelpu dažādības stiprināšana, kultūras jaunievedumu un radošo nozaru attīstība.
- d. Līdzsvarota teritorijas attīstība, nodrošinot sabalansētu saimnieciskās darbības attīstību un ilgtspējīgu dabas resursu izmantošanu un saglabāšanu.
- e. Kvalificētu cilvēkresursu piesaiste un profesionālās pilnveides iespēju nodrošināšana dažādu vecumu un dzimumu pārstāvjiem;
- f. Vides kvalitātes uzlabošana, piesārņojuma mazināšanas un kvalitatīvu pakalpojumu pieejamības nodrošināšana iedzīvotājiem;
- g. Teritorijas atpazīstamības veicināšana un vietas piederības sajūtas stiprināšana;
- h. Sociālās iekļaušanas veicināšana, saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības veidošana, t.sk. caur viedo kopienu attīstību, aktīvāku dažādu mērķa grupu (jaunieši, pensionāri, ģimenes, utt.) iesaisti.
- i. Novada savienojumu infrastruktūras attīstības projekti, ar mērķi nodrošināt sasniedzamību līdz dažāda līmeņa attīstības centriem;
- j. Atbalsta pasākumi industriālo parku u.c. ražošanas teritoriju un loģistikas infrastruktūras attīstīšanai;
- k. Tehnoloģiski ietilpīgo ražošanu un precīzo lauksaimniecības tehnikas pielietošanas zināšanu un pētījumu bāzes attīstība;
- l. Industriālo un degradēto teritoriju revitalizācija un attīstība saimnieciskās darbības sekmēšanai un jaunu attīstības teritoriju izveide, t.sk. derīgo izrakteņu ieguves nozarē, jaunu dabīgo materiālu prototipēšanas centru izveide sadarbībā ar zinātnes jomas pārstāvjiem;
- m. Kvalitatīvu pašvaldības pakalpojumu nodrošināšana, digitālo kompetenču attīstība un elektronisko pakalpojumu pieejamības nodrošināšana attālākajās lauku teritorijās.
- r. Pašvaldības, dzīvojamo māju, ražošanas ēku un teritoriju energoefektivitātes uzlabošana, iekšējo un ārējo inženiertīklu un inženiersistēmu nomaīņa pret energoefektīvākām un viedām tehnoloģijām (saules paneli, vēja ģeneratori, zemes siltumssūkņi u.c./);
- s. Ielu apgaismojuma nomaīņa uz energoefektīviem un viediem risinājumiem;
- t. Mobilitātes, mikromobilitātes un efektīvas transporta sistēmas, tai skaitā tas funkcionēšanai nepieciešamās infrastruktūras attīstības nodrošināšana.
- u. Ilgtspējīgas un efektīvas enerģijas ražošanas un izmantošanas veidu attīstība, t.sk. pašvaldības iestāžu, komersantu un māsaimniecību ēku modernizācija ilgtspējīga enerģijas un AER izmantošanas veicināšanai;
- v. Atkritumu un izejvielu otrreizējā izmantošana aprites ekonomikas ieviešanas veicināšanai;

- w. Klimatneitralitātes politikas veicināšana, īstenojot ieguldījumus ilgtspējīgā un energoefektīvā infrastruktūrā, t.sk., viedās pārvaldības risinājumos;
- x. Enerģijas patēriņa samazinājums un atjaunojamo energoresursu lietošana pašvaldības ēkās un iekārtās
- y. Veicināt Augšdaugavas novada pašvaldības institūciju, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošanos un izturētspēju pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem;
- z. Dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana, t.sk. teritoriju revitalizācija, reģenerējot degradētās teritorijas un atgriežot tās ekonomiskajā apritē.
- aa. Telemedicīnas un televeselības pakalpojumu pieejamības ieviešana Augšdaugavas novadā;
- bb. Kopstrādes telpu izveide Augšdaugavas attīstības centros mobilitātes izraisīto CO2 izmešu mazināšanai un attālinātā darba attīstības veicināšanai
- cc. Īres dzīvokļu būvniecība piepilsētas teritorijā ar mērķi piesaistīt kvalificētu darba spēku novada teritorijai;
- dd. Lauksaimniecības produkcijas pirmapstrāde un pārstrāde augstākas pievienotās vērtības radīšanai novadā
- ee. Kūdras inovāciju, pētniecības un inovatīvu kūdras produktu ražošanas/prototipēšanas klastera izveide reģionā, t.sk atbalsts kūdras substrātu ražošanas un fasēšanas rūpnīcas izveidei novada teritorijā;
- ff. Teritoriālais marketings, kopienas preču zīmes un veikaliņu un tiešsaistes pārdošanas kanālu izveide amatniecības un mājražošanas attīstībai
- gg. Pašvaldības skolēnu pārvadājumu autoparka pakāpeniska nomainīšana uz energoefektīvu un zemu emisiju autotransportu;
- hh. Viedo tehnoloģiju izmantošana komunālajā saimniecībā, sociālo pakalpojumu jomā, teritorijas apsaimniekošanā, kultūras un izglītības iestādēs un tūrismā.

9. **Finansējuma avoti:**

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- ~~e.~~ ES fondu finansējums: /Atjaunošanas un noturības mehānisms, Taisnīgas pārkārtošanās fonds, REACT-EU, Darbības programma Latvijai 2021-2027.
- e. u.c. finanšu instrumenti

11. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Piesaistīto privāto un publisko investīciju apjoms (eiro)
- b. Inovāciju un jaunu produktu attīstība (skaits)

3.3.2.4. Balvu novads

1. **Mērķis:** Reģionālas nozīmes attīstības centra Balvu pilsētas stiprināšana un līdzsvarota visa Balvu novada attīstība, pamatojoties uz tās īpašajām iezīmēm un lomu Latgales reģionā ekonomikas sektoru attīstībā.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - c. Balvu novads ir nozīmīgs Ziemeļlatgales reģionālās nozīmes attīstības centrs, kura neatkarotājamo tēlu veido upju un ezeru ūdeņi, neskartās dabas skaistums, bagātais kultūrvēsturiskais mantojums.
 - d. Balvu novadā veiksmīgi attīstās kvalitatīvu un pieejamu sociālo pakalpojumu piedāvājums sadarbībā ar sociālās uzņēmējdarbības pārstāvjiem.
 - e. Tiek pilnveidoti tālākizglītības un profesionālās izglītības risinājumi darbaspēka kvalifikācijas celšanai, mūžizglītības attīstībai, ieviešot inovatīvus risinājumus apmācībā,, t.sk. lielu uzmanību veltot e-vides risinājumu izveidē.
 - f. Novads ir raksturojams kā Ziemeļlatgales “zaļo” inovāciju centrs kokapstrādes un mežu resursu pieejamības un izmantošanas ziņā sinerģijā ar apstrādes rūpniecības uzņēmumiem.
 - g.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Igaunijas – Latvijas – Krievijas Pārrobežu sadarbības programmas atbalstītā projekta ietvaros ir izveidota Ziemeļlatgales nemateriālā kultūras mantojuma digitālā ekspozīcija.
 - b. Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam ietvaros piedalījies projektā “Amatniecība bez robežām”, kura mērķis bija jaunu pārrobežu amatniecības produktu un pakalpojumu izveidošana, kas izmantotu vietējos resursus un apmeklētāju piesaistei Latgales-Pleskavas reģionam varētu tikt reklamēti kā kopējie tūrisma produkti.
 - c. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros pilsētvides projektu ietvaros Balvu pilsētas pašvaldība ir veikusi Balvu Valsts ģimnāzijas rekonstrukcijas 1.kārta un Brīvības ielas posma rekonstrukcija no Balvu pilsētas administratīvās robežas līdz Šķērsielai pie parka.
 - d. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Balvu pilsētā un novadā ir īstenots projekts “Uzņēmējdarbības attīstība Austrumu pierobežā (Balvu, Viļakas, Rugāju un Baltinavas novada pašvaldība”, kā arī projekts “Transporta infrastruktūras uzlabošana uzņēmējdarbības atbalstam”.
 - e. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Balvu pilsēta un novada dome ir īstenojusi projektu “Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitutionalizācijas plānu īstenošanai”, kura mērķis bija Palielināt Latgales reģionā ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Balvu novada pašvaldība
 - b. Pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības
 - c. Nevalstiskās organizācijas
 - d. Izglītības iestādes, t.sk. reģiona augstskolas
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Latgales reģiona pašvaldības, īpaši - Rēzeknes pilsēta, Rēzeknes novada un Ludzas novada pašvaldības
 - b. Sadraudzības un sadarbības pilsētas
 - c. Augstskolas, novada izglītības iestādes, mūžizglītības un tālākizglītības centri, kultūras, sporta un nevalstiskās organizācijas

- d. LPR administrācija
- e. Komersanti
- f. VARAM
- g. LIAA
- h. Valsts pārvaldes iestādes un to aģentūras

6. Ieguvumi:

- a. Pievilcīga vide komersantiem, iedzīvotājiem un Balvu novada viesiem
- b. Attīstīta uzņēmējdarbības vide un paaugstināta konkurētspēja Balvu novadā
- c. Uzlabot Balvu pilsētas un novada potenciālu sociālo, ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu nodrošināšanai novada iedzīvotājiem
- d. Sakārtota infrastruktūra uzņēmējdarbības attīstībai un jaunu uzņēmumu izveidei
- e. Balvu novada ceļu tīkla infrastruktūra nodrošina satiksmes dalībniekiem drošu pārvietošanos, paaugstina Balvu novada un apkārtnējo teritoriju sasniedzamību un attīstību, t.sk., pārvietošanās iespējas un drošība

7. Telpiskā piesaiste: Balvu novads

8. Uzdevumi:

- a. Balvu novada infrastruktūras attīstība
- b. Ceļu un ielu infrastruktūras uzlabošana
- c. Ziemeļlatgales materiālā un nemateriālā kultūras un dabas mantojuma atjaunošana un attīstība (t.sk. Balvu muižas apbūves kompleksa revitalizācija; Balvu un Pērkonu ezeru apsaimniekošanas plāna īstenošana)
- d. Atbalsta pasākumi profesionālās izglītības, darbaspēka kvalifikācijas celšanas, mūžizglītības attīstībai, ieviešot E-studiju apmācības un citus inovatīvus risinājumus lauku teritorijai
- e. Specializēto (kokapstrādes u.c.) industriālo parku un saistītās infrastruktūras attīstības atbalsta pasākumi
- f. Sabiedriskā transporta atbalsta pasākumi pilsētas sabiedriskajam transportam un tā sasaistei ar pagastu teritorijām
- g. Reģionāla līmeņa centra pakalpojumu attīstība (pārvaldes, kultūras, sporta, sociālo pakalpojumi, u.c.)
- h. Inovatīvu pilsētvides projektu realizācija (ielu telpas uzlabošana, zaļo zonu iekārtošana, aktīvās atpūtas vietas, publiskās ārtelpas uzlabojumi, u.c.)
- i. Publisko pakalpojumu iestāžu kapacitātes stiprināšanas pasākumi un e-pārvaldes attīstība
- j. Jaunu attīstības teritoriju izveide

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- c. Finanšu instrumenti
- d. ES fondi
- e. Pārrobežu sadarbības programmas

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Piesaistīto publisko un privāto investīciju apjoms (eiro)
- b. Tūrisma nozares ieņēmumu pieaugums novadā (eiro, %)

3.3.2.5. Līvānu novads

1. **Mērķis:** Reģionālas nozīmes attīstības centra Līvānu pilsētas un līdzsvarota visa Līvānu novada attīstība, pamatojoties uz tās īpašajām iezīmēm un lomu Latgales reģionā ekonomikas sektoru attīstībā.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Līvāni ir industriāla pilsēta, Latgales uzņēmējdarbības katalizators, tradicionālā mantojuma un 21.gs. tehnoloģiju apvienojums. Novadā ir izteikti attīstīta pašvaldības, uzņēmēju un nevalstisko organizāciju sadarbība.
 - b. Līvānu novada apkārtnē ir bagāta ar saldūdens resursiem - upēm, ezeru, kas rada potenciālu tūrisma un sporta aktivitāšu attīstībai.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Līvānu novada dome ir īstenojusi vairākus projektus – “Publiskās infrastruktūras kvalitātes uzlabošana Līvānu industriālajās zonās, nodrošinot to sasniedzamību un radot piemērotu infrastruktūru uzņēmējdarbības attīstībai”, “Līvānu pilsētas ielas pārbūve uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai”, “Pagasta ceļa pārbūve uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai lauku teritorijā”, kā arī citi SAM un ELFLA projekti.
 - a. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros ir veikta Līvānu 1. vidusskolas mācību vides uzlabošana veicot 2 skolas ēku pilnīgu iekštelpu remontu, iegādājoties IKT un saplākšņa mēbeles.
 - b. Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam ietvaros piedalījies projektā “Amatniecība bez robežām”, kura mērķis bija jaunu pārrobežu amatniecības produktu un pakalpojumu izveidošana, kas izmantotu vietējos resursus un apmeklētāju piesaistei Latgales-Pleskavas reģionam varētu tikt reklamēti kā kopējie tūrisma produkti.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Līvānu novada pašvaldība
 - b. Pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības
 - c. Nevalstiskās organizācijas
 - d. Izglītības iestādes, t.sk. reģiona augstskolas
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Latgales reģiona pašvaldības, īpaši - Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes, Augšdaugavas un Preiļu novada, Jēkabpils novada pašvaldības,
 - b. Sadraudzības pilsētas, veidojot sadarbības projektus starp pilsētām un reģioniem
 - c. Izglītības iestādes, mūziklītības un tālākizglītības centri, kultūras, sporta un nevalstiskās organizācijas
 - d. LPR administrācija
 - e. Komersanti
 - f. VARAM
 - g. LIAA
 - h. Valsts pārvaldes iestādes un to aģentūras
6. **Ieguvumi:**
 - a. Pievilcīga vide komersantiem, iedzīvotājiem un Līvānu novada viesiem
 - b. Attīstīta uzņēmējdarbības vide un paaugstināta konkurētspēja Līvānu novadā
 - c. Uzlabot Līvānu pilsētas un novada potenciālu sociālo, ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu nodrošināšanai novada iedzīvotājiem
 - d. Sakārtota infrastruktūra uzņēmējdarbības attīstībai un jaunu uzņēmumu izveidei

- e. Līvānu novada ceļu tīkla infrastruktūra nodrošina satiksmes dalībniekiem drošu pārvietošanos, paaugstina Līvānu novada un apkārtējo teritoriju sasniedzamību un attīstību, t.sk., pārvietošanās iespējas un drošība

7. Telpiskā piesaiste: Līvānu novads

8. Uzdevumi:

- a. Līvānu kā novada centra infrastruktūras attīstība
- b. Ceļu un ielu infrastruktūras uzlabošana
- c. Uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras izveide
- d. Atbalsta pasākumi profesionālās izglītības, darbaspēka kvalifikācijas celšanas, mūžizglītības attīstībai, ieviešot E-studiju apmācības un citus inovatīvus risinājumus lauku teritorijai
- e. Specializēto industriālo parku un esošos ražošanas teritoriju apkalpes infrastruktūras atbalsta pasākumi
- f. Atbalsta pasākumi pilsētas sabiedriskajam transportam un tā sasaistei ar novada pagastiem un apkārtējo novadu teritorijām
- g. Reģiona līmeņa centra pakalpojumu attīstība (pārvaldes, kultūras, sporta, sociālo pakalpojumi, u.c.)
- h. Inovatīvu pilsētvides projektu realizācija (ielu telpas uzlabošana, zaļo zonu iekārtošana, aktīvās atpūtas vietas, publiskās ārtelpas uzlabojumi, u.c.)
- i. Publisko pakalpojumu iestāžu kapacitātes stiprināšanas pasākumi un e-pārvaldes attīstība
- j. Industriālo un degradēto teritoriju revitalizācija un jaunu attīstības teritoriju izveide
- k. Ūdensmalu izmantošana (Daugavas un Dubnas upes, Līvānu ezers)

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- c. Finanšu instrumenti
- d. ES fondi
- e. Pārrobežu sadarbības programmas

10. Novērtēšanas rādītāji:

- f. Jaunu ražošanas uzņēmumu skaits
- g. Piesaistīto privāto un publisko investīciju apjoms (eiro)

3.3.2.6. Ludzas novads

1. **Mērķis:** Reģionālas nozīmes attīstības centra Ludzas pilsētas un līdzsvarota visa Ludzas novada attīstība, pamatojoties uz tās īpašajām iezīmēm un lomu Latgales reģionā ekonomikas sektoru attīstībā.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Ludzas pilsēta ir reģionālas nozīmes centrs ar ciešu sadarbību ar Rēzeknes pilsētu. Ludzas novadu raksturo daudzveidīgā ražošana un mazā uzņēmējdarbība, ezeru un pilsētas telpas vienotība, kuras potenciālu var izmantot.
 - b. Tūrisms ir uzskatāms par vienu no būtiskākajiem segmentiem novada attīstības nodrošināšanai. Ludzas senākās Latvijas pilsētas statuss un kultūrvēsturiskie objekti, dabas resursu daudzveidība, amatniecība un tradīciju mantojums paver plašas iespējas šīs nozares attīstībai novadā.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Ludzas novadā ir īstenoti sekojoši projekti "Transporta infrastruktūras sakārtošana uzņēmējdarbības veicināšanai un tūrisma attīstībai Ludzas pilsētā", "Transporta infrastruktūras attīstība Ludzas pilsētā", "Transporta infrastruktūras attīstība Ludzas pilsētā".
 - b. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Ludzas novadā ir īstenots projekts "Infrastruktūras attīstība uzņēmējdarbības veicināšanai Ludzas, Kārsavas un Ciblas novados".
 - c. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Ludzas novada dome ir īstenojusi projektu "Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai", kura mērķis bija Palielināt Latgales reģionā ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē.
4. **Ieviesēji:**
 - d. Ludzas novada pašvaldība
 - e. Pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības
 - f. Nevalstiskās organizācijas
 - g. Izglītības iestādes un reģiona augstskolas
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Latgales reģiona pašvaldības, īpaši - Rēzeknes pilsēta, Rēzeknes novads
 - b. Pleskavas apgabala administrācija (Krievija), veidojot sadarbības projektus starp reģioniem
 - c. Sadraudzības pilsētas, veidojot sadarbības projektus starp pilsētām un reģioniem;
 - d. Izglītības iestādes, mūžizglītības un tālākizglītības centri, kultūras, sporta un nevalstiskās organizācijas
 - e. LPR administrācija,
 - f. Eiroreģions "Ezeru zeme"
 - g. LPR administrācija
 - h. Komersanti
 - i. VARAM
 - j. LIAA
 - k. Valsts pārvaldes iestādes un to aģentūras
6. **Ieguvumi:**
 - a. Pievilcīga vide komersantiem, iedzīvotājiem un Ludzas novada viesiem
 - b. Attīstīta uzņēmējdarbības vide un paaugstināta konkurētspēja Ludzas novadā

- c. Uzlabot Ludzas pilsētas un novada potenciālu sociālo, ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu nodrošināšanai novada iedzīvotājiem
- d. Sakārtota infrastruktūra uzņēmējdarbības attīstībai un jaunu uzņēmumu izveidei
- e. Ludzas novada ceļu tīkla infrastruktūra nodrošina satiksmes dalībniekiem drošu pārvietošanos, paaugstina Ludzas novada un apkārtējo teritoriju sasniedzamību un attīstību, t.sk., pārvietošanās iespējas un drošība

7. Telpiskā piesaiste: Ludzas novads

8. Uzdevumi:

- a. Ceļu un ielu infrastruktūras uzlabošana
- b. Uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras uzlabošana un izveide
- c. Atbalsta pasākumi profesionālās izglītības, darbaspēka kvalifikācijas celšanas, mūžizglītības attīstībai, ieviešot E-studiju apmācības un citus inovatīvus risinājumus lauku teritorijai
- d. Specializēto industriālo parku un esošos ražošanas teritoriju apkalpes infrastruktūras atbalsta pasākumi
- e. Atbalsta pasākumi pilsētas sabiedriskajam transportam un tā sasaistei ar novada pagastiem un apkārtējo novadu teritorijām
- f. Reģiona līmeņa centra pakalpojumu attīstība (pārvaldes, kultūras, sporta, sociālo pakalpojumi, u.c.)
- g. Pilsētas centra reģenerācijas projekts (ar privātīpašnieku iesaistošo komponenti)
- h. Inovatīvu pilsētvides projektu realizācija (ielu telpas uzlabošana, zaļo zonu iekārtošana, aktīvās atpūtas vietas, publiskās ārtelpas uzlabojumi, u.c.)
- i. Publisko pakalpojumu iestāžu kapacitātes stiprināšanas pasākumi
- j. Jaunu attīstības teritoriju izveide

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- c. Finanšu instrumenti
- d. ES fondi
- e. Pārrobežu sadarbības programmas

10. Novērtēšanas rādītāji:

- h. Jaunu ražošanas uzņēmumu skaits
- i. Piesaistīto privāto un publisko investīciju apjoms (eiro)

3.3.2.7. Krāslavas novads

1. **Mērķis:** Reģionālās nozīmes attīstības centra Krāslavas pilsētas un līdzsvarota visa Krāslavas novada attīstība, pamatojoties uz tās īpašajām iezīmēm un lomu Latgales reģionā ekonomikas sektoru attīstībā.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Krāslavas novads ir starptautisks kontaktpunkts un tikšanās vieta pārrobežu sadarbības izcilībai. Tas ir reģionālas nozīmes attīstības centrs ar ciešu sadarbību ar Daugavpils pilsētu, citām Latgales pašvaldībām, Lietuvu, Baltkrieviju un Krieviju.
 - b. Krāslavas novads ar daudzajiem ezeriem un Daugavas lokiem kas ir iekļauti UNESCO nacionālajā sarakstā, ir pazīstams kā aktīvā tūrisma centrs, kā arī bagātīgā kultūrvēsturiskā mantojuma, amatnieku, kulinārā mantojuma tradīciju saglabāšanu un radošuma attīstību.
 - c. Krāslavas novads ir vieta uzņēmējdarbības attīstībai un ilgtspējīgai pašvaldības un uzņēmēju sadarbībai, veidojot kvalitatīvu dzīves un darba telpu.
 - d. Novads pie ES ārējās robežas ar Baltkrieviju.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Krāslavas novada pašvaldība mērķtiecīgi īsteno projektus dažādās jomās pilsētvides un lauku teritoriju attīstībai, piesaistot ERAF, ESF, ELFLA un citu finansējuma avotu līdzekļus. Īstenoti daudzi pārrobežu projekti profesionālās izglītības, kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanai, tūrisma attīstībai sadarbībā ar Latgales plānošanas reģionu, Eiroreģionu "Ezeru zeme" un sadarbības pašvaldībām Latgalē, Lietuvā un Baltkrievijā.
 - b. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Krāslavas novada dome īsteno projektu "Pakalpojumu infrastruktūras attīstība deinstitucionalizācijas plānu īstenošanai", kura mērķis ir palielināt Latgales reģionā ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu pieejamību dzīvesvietā personām ar invaliditāti un bērniem, kas atrodas ārpusģimenes aprūpē.
 - c. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Krāslavas novadā tiek īstenoti SAM 5.6.2. 3.kārtas projekti "Dienvidlatgales pašvaldību degradēto teritoriju revitalizācija uzņēmējdarbības attīstībai" (Krāslavas un Dagdas novada pašvaldība Krāslavas un Dagdas novadu ceļu tīkla rekonstrukcijai uzņēmējdarbības veicināšanai degradētajās teritorijās), "Dienvidlatgales pašvaldību teritoriju pilsētvides revitalizācija ekonomiskās aktivitātes paaugstināšanai (Daugavpils novada un Krāslavas novada pašvaldība, Indras ielas ražošanas zonas Krāslavā attīstībai).
 - d. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros pilsētvides projektu ietvaros Krāslavas novada pašvaldība ir veikusi Krāslavas novada ceļu tīkla rekonstrukcijas uzņēmējdarbības veicināšanai 2.kārtu.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Krāslavas novada pašvaldība
 - b. Pašvaldības iestādes
 - c. Komersanti
 - d. Nevalstiskās organizācijas
 - e. Izglītības iestādes (t.sk. arodskolu struktūrvienības un reģiona augstskolas)
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Latgales reģiona pašvaldības, īpaši - Daugavpils pilsētas, Augšdaugavas novada, Preiļu novada, Rēzeknes novada pašvaldības
 - b. Baltkrievijas un Lietuvas pilsētas un reģioni
 - c. Sadraudzības pilsētas, veidojot sadarbības projektus starp pilsētām un reģioniem
 - d. Izglītības iestādes, mūžizglītības un tālākizglītības centri, kultūras, sporta un vides aizsardzības organizācijas

- e. Eiroreģions "Ezeru zeme"
- f. LPR administrācija un LSEZ
- g. Komersanti
- h. Nevalstiskās organizācijas
- i. VARAM
- j. LIAA
- k. VRG "Krāslavas rajona partnerība"
- l. Valsts pārvaldes iestādes un to aģentūras

6. Ieguvumi:

- a. Pievilcīga vide komersantiem, iedzīvotājiem un Krāslavas novada viesiem
- b. Attīstīta uzņēmējdarbības vide un infrastruktūra, paaugstināta konkurētspēja Krāslavas novadā uzņēmējdarbības attīstībai un jaunu uzņēmumu izveidei
- c. Uzlabots Krāslavas pilsētas un novada potenciāls sociālo, ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu nodrošināšanai novada iedzīvotājiem
- d. Krāslavas novada ceļu tīkla infrastruktūra nodrošina satiksmes dalībniekiem drošu pārvietošanos, paaugstina Krāslavas novada un apkārtējo teritoriju sasniedzamību un attīstību, t.sk., pārvietošanās iespējas un drošība

7. Telpiskā piesaiste: Krāslavas novads

8. Uzdevumi:

- a. Krāslavas novada sabalansēta infrastruktūras attīstība, tai skaitā lauku teritoriju attīstība un ilgtspējas nodrošināšana
- b.
- c. Ceļu un ielu infrastruktūras uzlabošana, tai skaitā pagastu savienojumi ar reģionālo centru, "Austrumu stīgas" posmu uzlabošana, tilta pāri Daugavai pārbūve Krāslavā un Latvijas – Baltkrievijas robežas šķērsošanas infrastruktūras modernizācija. Uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras izveide (pievedceļu sakārtošana, jaunu specializēto industriālo parku (piem., Loģistikas centra) un esošo ražošanas teritoriju infrastruktūras attīstība
- d. Profesionālās un augstākās izglītības centru tīkls (t.sk. ar tālmācības elementu pielietojumu) un atbalsta pasākumi profesionālajai izglītībai, darbaspēka kvalifikācijas celšanai, mūžizglītībai, interešu un profesionālās ievirzes izglītības iestāžu attīstība
- e. Atbalsta pasākumi Krāslavas un Dagdas pilsētu sabiedriskajam transportam un tā sasaistei ar novada pagastiem un apkārtējo novadu teritorijām
- f. Reģionālā un vietējā līmeņa attīstības centru pakalpojumu attīstība un pieejamības uzlabošana (pārvaldes, kultūras, sporta, izglītības, veselības aprūpes un sociālie pakalpojumi, u.c.)
- g. Dabas un kultūras pieminekļu atjaunošana un jaunu funkciju piešķiršana, integrēšana reģionāla un nacionāla līmeņa tūrisma piedāvājumos (t.sk. Daugavas krastmalas izbūve, Krāslavas un Dagdas pilsētu vēsturisko centru atjaunošanas pasākumi, Krāslavas pils kompleksa attīstība, Krāslavas pilskalna infrastruktūras attīstība u.c.)
- h. Tikšanās vietu/ konferenču telpu un ar to saistīto pakalpojumu attīstības atbalsta pasākumi
- i. Inovatīvu pilsētvides projektu realizācija (ielu telpas uzlabošana, zaļo zonu iekārtošana, aktīvās atpūtas vietas, publiskās ārtelpas uzlabojumi, u.c.)
- j. Publisko pakalpojumu iestāžu kapacitātes stiprināšanas pasākumi un e-pārvaldes attīstība
- k. Jaunu attīstības teritoriju izveide
- l. Dzīvojamā fonda sakārtošana un modernizēšana, īpaši - jauno speciālistu un ģimeņu piesaistei
- m. Praktiski un inovatīvi vides aizsardzības un monitoringa pasākumi
- n. Viedo tehnoloģiju izmantošana komunālajā saimniecībā, sociālo pakalpojumu jomā, pilsētvidē, kultūras un izglītības iestādēs un tūrismā
- o. Klimata pārmaiņu kontroles un energoefektivitātes pasākumi

- p. Pašvaldības darbinieku kapacitātes paaugstināšana klimata kontroles, viedo tehnoloģiju utml.jautājumos
- q. Citi pasākumi saskaņā ar Krāslavas novada attīstības programmu

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- c. Finanšu instrumenti
- d. ES fondi
- e. Pārrobežu sadarbības programmas

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Jaunu ražošanas uzņēmumu skaits
- b. Piesaistīto privāto un publisko investīciju apjoms (eiro)

3.3.2.8. Preiļu novads

1. **Mērķis:** Reģionālas nozīmes attīstības centra Preiļu pilsētas un līdzsvarota visa Preiļu novada attīstība, lai kļūtu par starptautiski atpazīstamu latgalisku teritoriju, pievilcīgu vietu biznesam un darbam ar laikmetīgu, tīru vidi, kur izaugt veselīgiem un laimīgiem bērniem.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Novadā ir aktīvi, radoši, gudri, latgaliskās tradīcijās balstīti un vienlaicīgi laikmetīgām pārmaiņām atvērti iedzīvotāji, kuri novērtē tīru vidi, izvēlas vietējo pārtiku un piekopj “zaļo” dzīvesveidu. Visā novada teritorijā ir neierobežotas iespējas inovatīvas, eksportspējīgas un ilgtspējīgas uzņēmējdarbības ar augstu pievienoto vērtību attīstībai, jo ir atbilstošas kvalitātes ceļu infrastruktūra, IKT pakalpojumi un kvalificēti speciālisti.
 - b. Sakārtota un augstiem standatiem atbilstoša publiskā infrastruktūra, dzīvojamais fonds, ērti pieejami augstas kvalitātes pamata pakalpojumi, attīstītas izglītības, kultūras un sporta tradīcijas ir iemesls, kāpēc cilvēki par savu dzīvesvidi izvēlas tieši Preiļu novadu.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda ietvaros Preiļu novadā ir īstenoti vairāki projekti uzņēmējdarbības vides uzlabošanā, tai skaitā SAM 5.6.2. un SAM 3.3.1. programmās “Uzņēmējdarbības vides uzlabošana un investīciju piesaistes veicināšana Preiļu novadā” un “Preiļu novada un ietekmes areāla pašvaldību uzņēmējdarbības vides infrastruktūras attīstība (Preiļu, Aglonas un Riebiņu novada pašvaldība)”, “Preiļu pils 1.stāva atjaunošana komercdarbības attīstības nodrošināšanai” U.c.
 - b. Pilsētvides un lauku teritoriju projektu ietvaros ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodā veikta Preiļu novada ielu un ceļu infrastruktūras uzlabošana, Preiļu novada izglītības iestāžu modernizācija, kā arī pašvaldības ēku energoefektivitātes paaugstināšanas darbi.
 - c. Vairāki ES fondu projekti īstenoti izglītības programmu paplašināšanai un kvalitātes paaugstināšanai, sociālo pakalpojumu dažādošanai, veselības veicināšanas pasākumiem. Latvijas- Lietuvas, Latvijas-Lietuvas-Baltkrievijas un Latvijas -Krievijas pārrobežu sadarbības programmu 2014.-2020.gadam projekti realizēti apkārtējās vides izpētes un saglabāšanas, tūrisma, jaunu amatniecības produktu un pakalpojumu izveidošanas, kultūras, sporta, muzeju un bibliotēku darbības jomās, Preiļu muižas kompleksa un parka sakārtošanā
4. **Ieviesēji:**
 - a. Preiļu novada pašvaldība
 - b. Pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības
 - c. Komersanti
 - d. Nevalstiskās organizācijas
 - e. Izglītības iestādes (t.sk. reģiona augstskolas)
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Latgales reģiona pašvaldības, īpaši – Daugavpils pilsēta, Daugavpils novads, Rēzeknes pilsētas pašvaldība, Rēzeknes novads, Krāslavas novads, Līvānu novads
 - b. Pārrobežu partneri
 - c. Izglītības iestādes, mūziklītības un tālākizglītības centri, kultūras, sporta un nevalstiskās organizācijas
 - d. LPR administrācija
 - e. Eiroreģions "Ezeru zeme"
 - f. LPR administrācija
 - g. Komersanti
 - h. VARAM
 - i. LIAA
 - j. Valsts pārvaldes iestādes un to aģentūras

6. Ieguvumi:

- a. Pievilcīga vide komersantiem, iedzīvotājiem un Preiļu novada viesiem
- b. Attīstīta uzņēmējdarbības vide un paaugstināta konkurētspēja Preiļu novadā
- c. Uzlabots Preiļu pilsētas un novada potenciāls sociālo, ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu nodrošināšanai novada iedzīvotājiem
- d. Sakārtota infrastruktūra uzņēmējdarbības attīstībai un jaunu uzņēmumu izveidei, samazinātas degradēto teritoriju platības
- e. Preiļu novada ceļu tīkla infrastruktūra nodrošina satiksmes dalībniekiem drošu pārvietošanos, paaugstina Preiļu novada un apkārtējo teritoriju sasniedzamību un attīstību, t.sk., pārvietošanās iespējas un drošība

7. Telpiskā piesaiste: Preiļu novads

8. Uzdevumi:

- a. Preiļu kā novada un reģionālās nozīmes centra infrastruktūras attīstība
- b. Reģiona līmeņa centra pakalpojumu attīstība (pārvaldes, kultūras, sporta, sociālo pakalpojumi, mūzizglītības u.c.)
- c. Ceļu un ielu infrastruktūras uzlabošana
- d. Uzņēmējdarbības atbalsta infrastruktūras uzlabošana un jaunu attīstības teritoriju, tai skaitā specializēto industriālo parku izveide, degradēto teritoriju platību samazināšana
- e. Publisko pakalpojumu iestāžu kapacitātes stiprināšanas pasākumi un e-pārvaldes attīstība
- f. Atbalsta pasākumi pilsētas sabiedriskajam transportam un tā sasaistei ar novada pagastiem un apkārtējo novadu teritorijām
- g. IT, viedo un citu moderno tehnoloģiju izmantošana pilsētvidē, sociālajos pakalpojumos, kultūras, tūrisma un citās jomās
- h. Atbalsta pasākumi profesionālās izglītības, darbaspēka kvalifikācijas celšanas, mūzizglītības attīstībai, ieviešot inovatīvus risinājumus
- i. Dzīvojamā fonda sakārtošana un modernizēšana, tai skaitā sociālo dzīvokļu optimizēšana
- j. Komunālās saimniecības pasākumu, tai skaitā atkritumu apsaimniekošanas uzlabošana
- k. Preiļu muižas kompleksa un parka infrastruktūras attīstība, tai skaitā Preiļu pils renovācija
- l. Aglonas kā sakrālā tūrisma centra izveide un pastāvīga pilnveide
- m. Pilsētas centra reģenerācijas projekts (ar privātīpašnieku iesaistošo komponenti)
- n. Inovatīvu pilsētvides projektu realizācija (ielu telpas uzlabošana, zaļo zonu iekārtošana, aktīvās atpūtas vietas, publiskās ārtelpas uzlabojumi, u.c.)
- o. Energoefektivitātes un vides aizsardzības pasākumu ieviešana klimata pārmaiņu kontrolei
- p. Plašāka sabiedrības iesaiste lēmumu pieņemšanas un realizācijas procesos
- q. Starptautisko sakaru paplašināšana un pieredzes apmaiņa
- r. Citi pasākumi saskaņā ar Preiļu novada attīstības programmu

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- c. Finanšu instrumenti
- d. ES fondi
- e. Pārrobežu sadarbības programmas

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Jaunu ražošanas uzņēmumu skaits
- b. Piesaistīto privāto un publisko investīciju apjoms (eiro)

3.3.2.9. Rēzeknes novads

1. **Mērķis: Sekmēt Rēzeknes novada attīstību kā latgaliskās kultūras identitātes centru ar mūsdienīgu ražošanu, inovatīvu un ilgtspējīgu uzņēmējdarbību, ekoloģiski sabalansētu lauksaimniecību, iedzīvotājiem, saimnieciskai darbībai un dabai labvēlīgu telpu, vienlaikus veicinot izglītotas, radošas un darbīgas sabiedrības veidošanos.**
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Rēzeknes novads attīstās kā viens no Latgales tūrisma centriem, jo tā atrašanās vieta, bagātīgas kultūrvēsturiskās, dabas un tradicionālās vērtības veido pievilcīgu tūrisma vidi un daudzveidīgu tūrisma piedāvājumu.
 - b. Īstenojot Lūznavas muižas ēkas rekonstrukciju, simtgadīgā jūgendstila ēka ir saglabājusi kultūrvēsturiskā mantojuma vērtību un attīstās kā reģiona kultūras un dabas tūrisma, lietišķo darījumu un citu aktivitāšu piesaistes objekts.
 - c. Viena no populārākajām uzņēmējdarbības nozarēm novadā ir jauktā lauksaimniecība (lopkopība un augkopība), graudaugu audzēšana un mazumtirdzniecība. Novadā jau vēsturiski attīstījusies arī kokapstrāde, zivsaimniecība, amatniecība, linkopība, kravu pārvadājumi un mežizstrāde. Piesaistot dažādus atbalsta instrumentus, investīcijas, novadā jāturpina veicināt uzņēmējdarbību atbalstošu vidi, radot priekšnosacījumus ekoefektīvu tehnoloģiju un ekoinovāciju radīšanai vietējam un starptautiskajam tirgum, kur viens no dalības priekšnosacījumiem ir pāreja uz aprites ekonomiku ar inovatīviem un ilgtspējīgiem uzņēmējdarbības modeļiem, produktiem un materiāliem.
 - d. Rēzeknes novada izglītības iestādēs tiek realizēts plašs izglītības programmu klāsts un īstenoti vērienīgi vidusskolu infrastruktūru attīstības projekti. Attīstot kvalitatīvus, konkurētspējīgus izglītības pakalpojumus un modernizējot sociālo pakalpojumu nodrošinājumu, tiks sekmēta izglītotākas, prasmīgākas un aktīvākas sabiedrības veidošanās, arī trešās paaudzes universitātes izveide pensijas vecuma cilvēkiem, kā arī nodrošināti jauni risinājumi sociālās palīdzības sniegšanā, stiprinot teritorijas dzīvotspēju kopumā.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. ES fondu 2014.-2020.gada plānošanas perioda projektu ietvaros Rēzeknes novada pašvaldība ir īstenojusi projektu "Rēzeknes novada pašvaldības vidusskolu infrastruktūras attīstība". Projekta ietvaros veikti vērienīgi ēku rekonstrukcijas un ēkām pieguļošās infrastruktūras izbūves darbi novada četrās vidusskolās.
 - b. Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam ietvaros piedalījies projektā "Amatniecība bez robežām", kura mērķis bija jaunu pārrobežu amatniecības produktu un pakalpojumu izveidošana, kas izmantotu vietējos resursus un apmeklētāju piesaistei Latgales-Pleskavas reģionam varētu tikt reklamēti kā kopējie tūrisma produkti. Projekta ietvaros rekonstruēta Lūznavas muižas kompleksa smēde, veiktas aktivitātes amatniecības tradīciju saglabāšanai un radīti piemēroti apstākļi saimnieciskās darbības veikšanai.
 - c. Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai Latvijas Lauku attīstības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros realizēts apjomīgs projekts "Pašvaldības ceļu infrastruktūras uzlabošana Rēzeknes novadā". Projekts tika īstenots ar mērķi uzlabot Rēzeknes novada pašvaldības grants ceļu kvalitāti (kopā 18 pašvaldības autoceļiem vai to posmiem) lauku uzņēmējdarbības sekmēšanai un sasniedzamības nodrošināšanai vietējiem iedzīvotājiem.
 - d. Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekta "Industriālo teritoriju tīklojuma izveide uzņēmējdarbības veicināšanai Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes un Viļānu novados" īstenošanas rezultātā tika īstenoti novada komersantiem nozīmīgu autoceļu un ielu (kopā

13 autoceļi/ielas) pārbūves darbi. Projekta mērķis bija, balstoties uz komersantu vajadzībām, komercdarbībai nepieciešamās publiskās infrastruktūras sakārtošana privāto investīciju apjoma pieaugumam un uzņēmējdarbības attīstībai Rēzeknes pilsētā, Rēzeknes un Viļānu novadā, reģenerējot degradētās teritorijas.

- e. Latvijas-Krievijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020. gadam ietvaros izveidots jauns tūrisma maršruts "Sekojot inženiertehniskajām idejām" - Rēzeknes novads (Lūznava), Pleskavas apgabals (Pļussa), Ļeņingradas apgabals (Luga). Projekta mērķis bija uzlabot reģionu konkurētspēju, izmantojot to potenciālu un atrašanās priekšrocības krustcelēs starp Eiropas Savienību un Krievijas Federāciju.
- f. Novadā veiksmīgi īstenoti iedzīvotāju iesaistes pasākumi, izveidojot katra Rēzeknes novada pagasta iedzīvotāju konsultatīvo padomi (kopā 25), ik gadu organizēti projektu konkursi uzņēmējdarbības uzsākšanai un attīstībai.

4. **Ieviesēji:**

- a. Rēzeknes novada pašvaldība, tās iestādes un kapitālsabiedrības Pašvaldības iestādes un kapitālsabiedrības
- b. Komersanti
- c. Nevalstiskās organizācijas
- d. Dažāda līmeņa formālās un neformālās izglītības iestādes

5. **Sadarbības partneri:**

- a. Latgales reģiona pašvaldības
- b. Starptautiskie partneri
- c. Latgales plānošanas reģiona administrācija
- d. Izglītības iestādes, mūzikā un tālākizglītības centri, veselības, sabiedriskā transporta jomas, kultūras, sporta un nevalstiskās organizācijas
- e. Komersanti
- f. Sociālie partneri
- g. LIAA Uzņēmējdarbības atbalsta institūcijas
- h. Valsts pārvaldes institūcijas un to atvasinātās personas

6. **Ieguvumi:**

- a. Rēzeknes novada tuvumā attīstās Eiropas un TEN tīkla autoceļu un dzelzceļu mezgli, līdz ar to ir lielas iespējas paaugstināt reģiona konkurētspēju, kalpojot par investīciju piesaistītāju un izplatītāju reģionā
- b. Izveidota pievilcīga vide komersantiem, iedzīvotājiem un Rēzeknes novada viesiem
- c. Izmantoti resursi, lai radītu konkurētspējīgas priekšrocības Rēzeknes novadam reģiona, valsts un starptautiskajā līmenī Attīstīts Rēzeknes novada potenciāls sociālo, ekonomisko aktivitāšu un pakalpojumu nodrošināšanai novada iedzīvotājiem
- d. Sakārtota infrastruktūra uzņēmējdarbības attīstībai un jaunu uzņēmumu izveidei
- e. Rēzeknes novada ceļu tīkla infrastruktūra nodrošina satiksmes dalībniekiem drošu pārvietošanos, paaugstina novada un apkārtējo teritoriju sasniedzamību un attīstību, t.sk., pārvietošanās iespējas un drošību
- f. Saglabāts Latgales kultūras mantojums, labiekārtota publiskā ārtelpa un attīstīti jauni tūrisma galamērķi un pakalpojumi Rēzeknes novadā

7. **Telpiskā piesaiste:** Rēzeknes novads

8. **Uzdevumi:**

- h. Novada starptautisko savienojumu (mezglu) – galvenie autoceļi, dzelzceļa – papildinoši infrastruktūras attīstības projekti
- i. Atbalsta pasākumi industriālo parku u.c. ražošanas teritoriju un loģistikas infrastruktūras attīstīšanai (t.sk. īpašumu atpirkšana)

- j. Starpreģionālā sabiedriskā transporta (autobusu, dzelzceļa) atbalsta pasākumi
- k. Tehnoloģiski ietilpīgo ražošanu zināšanu un lietišķo pētījumu bāzes attīstība
- l. Industriālo un degradēto teritoriju revitalizācija un jaunu attīstības teritoriju izveide
- m. Atbalsts radošo industriju, kultūras projektiem un citiem starptautiska līmeņa notikumiem biznesā, kultūrvēsturē, zinātnē un sportā, izmantojot vietējās un starptautiskās saiknes
- n. Atbalsta pasākumi kultūrmantojuma, dabas vērtību un tūrisma attīstībai
- o. Atbalsts pašvaldības pakalpojumu optimizācijai un digitalizācijai, pašapkalpošas un pašpakalpojumu iespējas attīstībai
- p. Atbalsts viedo risinājumu ieviešanai pašvaldības pārvaldē, komunālpārvaldībā, infrastruktūras attīstībā un iedzīvotāju iniciatīvās

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldības finansējums
- b. Privātās investīcijas
- c. Finanšu instrumenti
- d. ES fondi un citu fondu ārējais finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Tūrisma nozares ieņēmumu pieaugums novadā (eiro, %), tūrisma pakalpojumu sniedzēju skaita pieaugums
- b. Jaunu uzņēmumu skaits
- c. Piesaistīto privāto un publisko investīciju apjoms (eiro)

3.3.3. Prioritāte Vide un klimats

3.3.3.1. Siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana

1. **Mērķis:** Energoefektivitātes veicināšana un siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšana.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. SEG emisijas Latvijā rodas galvenokārt tādos tautsaimniecības sektoros kā enerģētika, transports, rūpnieciskie procesi un produktu izmantošana, lauksaimniecība un atkritumu apsaimniekošana.
 - b. Kopumā līdz 2050. gadam Latvija un arī Eiropas Savienība (ES) ir apņēmusies nodrošināt klimatneitrālu ekonomiku, kas nozīmē, ka siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas būs līdzsvarā ar to piesaisti.
 - c. Lai sekmētu klimatneitralitātes mērķu sasniegšanu, nepieciešams plānot rīcības visos tautsaimniecības sektoros, piemēram, optimizēt transporta infrastruktūru, mainīt iedzīvotāju pārvietošanās paradumus, palielināt resursefektīvu un videi draudzīgu transportlīdzekļu veidu lietošanu; īstenot videi draudzīgu dzīvesveidu, un uzņēmumiem pielāgoties pasaules tirgus tendencēm un sekmīgi īsteno aprites ekonomiku; pašvaldībām ilgtspējīgas attīstības plānošanai, veicināt viedu, klimatneitrālu un elastīgu pilsētvidi, tostarp pilsētvides attīstībā izvēloties zaļo infrastruktūru.
 - d. Latvijā transports ir otrs lielākais SEG emisiju avots (28.5% no kopējām emisijām), tādēļ svarīgi ir transporta sektorā veicināt autoparka atjaunošanos, palielināt zaļās enerģijas īpatsvaru transporta degvielā, kā arī stimulēt iedzīvotājus izvēlēties sabiedrisko transportu.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Ir īstenotas ES fondu programmas ēku energoefektivitātes paaugstināšanai, kā arī atbalsts sniegts transporta sektora, atbalstot gan sabiedriskā transporta nomaiņu uz videi draudzīgākiem transportlīdzekļiem, gan investējot pašvaldību ielu apgaismojuma nomaiņai uz daudz energoefektīvākiem risinājumiem.
 - b. Klimata pārmaiņu finansēšanas instruments ir valsts budžeta līdzekļu programma ar mērķi veicināt globālo klimata pārmaiņu novēršanu, pielāgošanos klimata pārmaiņu radītajām sekām un sekmēt siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanu (piemēram, īstenojot pasākumus ēku energoefektivitātes uzlabošanai gan sabiedriskajā, gan privātajā sektorā, tehnoloģiju, kurās izmanto atjaunojamus energoresursus attīstīšanu un ieviešanu, kā arī īstenojot integrētus risinājumus siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanai).
4. **Ieviesēji:**
 - a. VARAM
 - b. LPR administrācija
 - c. LPR pašvaldības
 - d. Privātie komersanti
 - e. Pašvaldību kapitālsabiedrības
 - f. Mājsaimniecības
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. VARAM
 - b. LPR administrācija
 - c. LPR pašvaldības
 - d. Augstākās izglītības iestādes
 - e. Komersanti
 - f. Pašvaldību kapitālsabiedrības
6. **Ieguvumi:**

- a. Nodrošinot pāreju uz klimatneitrālu ekonomiku industriālajās zonās un publiskajās ēkās ar augstu energopatēriņu, sekmējot uzņēmumu transformāciju un klimatam draudzīgu darba vietu saglabāšanu vai jaunu izveidi, kā arī radot priekšnosacījumus reģionu ekonomiskajai izaugsmei, rezultātā palielināsies nodarbināto skaits uzņēmumos, kas guvuši labumu no investīcijām publiskajā infrastruktūrā, attīstot zaļās industriālās teritorijas.
- b. Palielināsies piesaistīto privāto nefinanšu investīciju apjoms.

7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. **Uzdevumi:**

- a. Pašvaldību īpašumā esošo ēku (t.sk. dzīvojamo daudzstāvu ēku) energoefektivitātes paaugstināšana
- b. Apkurē izmantoto iekārtu nomaina pret modernākām un efektīvākām iekārtām
- c. Atjaunojamo energoresursu izmantošanas veicināšana
- d. Vides pieejamības uzlabošanas pasākumu īstenošana, atbilstoši būvnormatīvos noteiktajām prasībām
- e. Ēku energosertifikācija un būvdarbi energoefektivitātes palielināšanai, t.sk., viedās pārvaldības risinājumi
- f. Esošo rūpnieciskās ražošanas jaudu modernizēšana, uzstādot energoefektīvākas ražošanas un ražošanu nodrošinošas blakus procesus iekārtas
- g. Ražošanas ēku un teritoriju energoefektivitātes uzlabošana, ražošanas ēku teritorijā esošo iekšējo un ārējo inženiertīklu un inženiersistēmu nomaina pret energoefektīvākām
- h. Ielu apgaismojuma nomaina uz energoefektīviem risinājumiem
- i. Tehnoloģiju un infrastruktūru izvērsšana tīrai enerģijai par pieņemamu cenu, siltumnīcefekta gāzu emisijas samazināšanā, energoefektivitātē un atjaunojamo energoresursu enerģijā
- j. Atbalsts videi draudzīgu kurināmā veidu izmantošanai
- k. Atbalsts māsasaimniecībām pārejai uz atjaunojamajiem energoresursiem

9. **Finansējuma avoti:**

- a. ES fondi
- b. Pašvaldības finansējums
- c. Klimata pārmaiņu finansēšanas instruments vai līdzīgs
- d. Valsts finansējums

10. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Sniegtais atbalsts energoefektivitātes pasākumiem privātajā sektorā ražošanas uzņēmumiem un industriālajām zonām (objektu skaits)
- b. Sniegtais atbalsts energoefektivitātes pasākumiem publiskajā sektorā (objektu skaits)
- c. Samazināts CO₂ izmešu daudzums (kg/gadā)

3.3.3.2. Ūdenssaimniecība un notekūdeņi

1. **Mērķis:** Veicināt ilgtspējīgu ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Lai nodrošinātu negatīvās ietekmes uz vidi samazināšanu un virzītos uz klimatneitralitātes mērķiem, nepieciešams uzlabot ūdenssaimniecības pakalpojumu efektivitāti, nodrošinot atbilstošas infrastruktūras jaudas un uzlabojot darbības efektivitāti un energoefektivitāti. Klimata pārmaiņu radītie intensīvie nokrišņi lietus ūdeņu un gruntsūdeņu veidā rada būtisku papildu slodzi novecojušajām, notekūdeņu attīrīšanas iekārtām.
 - b. Notekūdeņu attīrīšanas procesā rodas daudz notekūdeņu dūņu, tām ir ierobežota pielietojamība, bet neatbilstoša to uzglabāšana un apsaimniekošana var radīt vides piesārņojuma risku. Lai dūņu apsaimniekošanā veicinātu pāreju uz aprites ekonomikas principiem, tiks investēts atbilstošas dūņu, apstrādes un pārstrādes infrastruktūras izveidē, t.sk., nodrošinot atbilstošu dūņu uzglabāšanu un atūdeņošanu.
 - c. Uzlabojot iedzīvotāju dzīves vides kvalitāti un publisko pakalpojumu pieejamību pilsētā, nepieciešams attīstīt sabiedriskās ūdenssaimniecības pakalpojumu izmantošanu, uzlabot to pieejamību un nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi reģiona vietējiem iedzīvotājiem, samazinot apkārtējā vidē novadīto piesārņojumu, tāpēc tiks investēts ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu attīstībā, veicinot arī iedzīvotāju pieslēgšanos centralizētajiem tīkliem.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Līdz ar ES fondu pieejamo atbalstu Latvijai ir veiktas investīcijas ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstībai aglomerācijās ar cilvēku ekvivalentu lielāku par 2000 un ūdensapgādes un kanalizācijas sistēmas pakalpojumu kvalitātes attīstībai un uzlabošanai un nodrošinot pieslēgšanas iespējas iedzīvotājiem.
 - b. Papildus pašvaldības izstrādāja katra individuālu atbalsta mehānismu, lai nodrošinātu gala pieslēgumu izveidi gan centralizētajai ūdensapgādes sistēmai, bet jo īpaši centralizētajai kanalizācijas sistēmai. Šim mērķim pašvaldības var izmantot valsts aizdevumu programmu ūdenssaimniecības projektiem.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Komersanti
 - b. Pašvaldību kapitālsabiedrības
 - c. LPR novadu un valstspilsētu pašvaldības
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. VARAM
 - b. LPR administrācija
6. **Ieguvumi:**
 - a. Vides piesārņojuma mazināšana
 - b. Izveidota infrastruktūra, kas nodrošinās veco un jaunsaražoto notekūdeņu dūņu apsaimniekošanu videi drošā veidā
 - c. Kvalitatīvi un pieejami ūdenssaimniecības un kanalizācijas pakalpojumi iedzīvotājiem
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Notekūdeņu attīrīšanas iekārtu tehnoloģiju un elementu modernizācija un pielāgošana atbilstošai jaudai, attīrīšanas kvalitātei, piesārņojuma novēršanai, t.sk. viedo tehnoloģiju ieviešana un digitalizācija
 - b. Ūdensapgādes un notekūdeņu dūņu apsaimniekošanas (apstrādes) infrastruktūras attīstība

- c. Veco, nolietoto ūdensapgādes un kanalizācijas tīklu, infrastruktūras objektu un teritoriju sakārtošana (atbrīvošana no piesārņojuma), atjaunošana un pārbūve, kā arī jaunu tīklu vai objektu izbūve teritorijās, kur nav pieejami centralizētie ūdenssaimniecības pakalpojumi un viedo sistēmu ieviešana
- d. Ūdens noteces sistēmu izveidei, paplašināšanai un pārbūvei
- e. Atbalsta pasākumi gala pieslēgumu nodrošināšanai mājtsaimniecībām un komersantiem

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Finanšu instrumenti

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Pieslēgumu skaits pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas
- b. Pieslēgumu skaits pie centralizētās kanalizācijas sistēmas

3.3.3.3. Atkritumu apsaimniekošana

1. **Mērķis:** Izveidot videi draudzīgu un ilgtspējīgu atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūru.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Saskaņā ar EK Ziņojumu par Latviju⁷, Latvijā ir jāpalielina atkritumu pārstrāde, jāuzlabo dalītās atkritumu savākšanas efektivitāte un tai sekojošā šķirošanas kvalitāte, kā arī jāveicina aprites ekonomikas pamata radīšana, lai noteiktā apjomā un termiņā sasniegtu atkritumu direktīvās un Latvijas tiesību aktos izvirzītos mērķus.
 - b. Pašvaldībām organizējot, plānojot un veicot atkritumu apsaimniekošanu, jāievēro prasības šādā prioritārajā secībā: novērst atkritumu rašanos; samazināt radīto atkritumu daudzumu (apjomu) un bīstamību; veicināt atkritumu sagatavošanu atkārtotai izmantošanai; atkārtoti izmantot pienācīgi sagatavotus atkritumus; veicināt atkritumu pārstrādi; veikt atkritumu reģenerāciju citos veidos, piemēram, iegūstot enerģiju; veikt atkritumu apglabāšanu tādā veidā, lai netiktu apdraudēta vide, cilvēku dzīvība un veselība; nodrošināt slēgto atkritumu izgāztuvju un atkritumu poligonu rekultivāciju atbilstoši normatīvo aktu prasībām.
 - c. Latgales reģionā ir šādi atkritumu apsaimniekošanas reģioni: Austrumlatgales un Dienvidlatgales reģions. Teritorijas ziemeļu daļa piekritīga Malienas (Vidzemes) atkritumu apsaimniekošanas reģionam.
 - d. Tāpat ES direktīvas un Latvijas likumdošana uzliek arvien lielākas prasības jautājumos par iepakojuma atkārtotas lietošanas un reģenerācijas apjomiem, tādējādi liekot sabiedrībai saudzīgāk izturēties pret vidi un dabas dotajiem resursiem. Izlietotā iepakojuma efektīva savākšana un pārstrāde lielā mērā ir atkarīga no tā, vai tas ir sašķirots vai ne.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Līdz šim būtisku atbalstu atkritumu sistēmas izveidē, pilnveidošanā un attīstībā ir sniegušas ES fondu programmas vairāk nekā 10 gadu garumā. ES fondu investīcijas ir atbalstījušas šķirotu atkritumu savākšanas laukumu infrastruktūras izveidi, paplašināšanu; sadzīves atkritumu dalītās vākšanas punktu izveidošanu; normatīvo aktu prasībām neatbilstošo atkritumu izgāztuvju rekultivācijai; atkritumu apsaimniekošanas infrastruktūras izveidei; kā arī investīcijas dažāda veida atkritumu atkārtotas izmantošanas, pārstrādes un reģenerācijas veicināšanai.
 - b. Atšķirībā no dalītās atkritumu šķirošanas sistēmas, depozīta sistēma finansiāli motivē sabiedrību vākt un nodot atkritumus. Depozīta sistēmas nozīmīgākie dalībnieki ir ražotāji, importētāji, mazumtirgotāji un patērētāji. Viens no depozīta sistēmas pamatelementiem ir sistēmas operators. Tā pārziņā ir loģistika, informācijas uzskaitē un kontrole, depozīta sistēmā iesaistīto tirgotāju reģistrācija, līgumu slēgšana ar apakšuzņēmējiem, kā arī norēķinu veikšana par depozīta sistēmu ar ražotājiem, pārstrādātājiem un tirgotājiem. Patērētājs iemaksā depozītu mazumtirgotājam, mazumtirgotājs – ražotājam, savukārt ražotāji – sistēmas operatoram, kas naudu patur, līdz tā tiek izmaksāta patērētājam. Šobrīd ir noris aktīvs taras depozītu sistēmas ieviešanas posms izvēloties depozītu sistēmas operatoru īstenojot iepirkuma procedūru, lai no 2022.gada 1.janvāra Latvijā sāktu darboties taras depozītu sistēma.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. Pašvaldību kapitālsabiedrības
 - c. Atkritumu apsaimniekošanas komersanti

⁷ <https://ieei.lv/ROMVW>

5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Komersanti
 - b. VARAM
 - c. LPR administrācija

6. **Ieguvumi:**
 - a. Atkritumu apsaimniekošanas sistēma izveidota atbilstoši Atkritumu apsaimniekošanas plānam

7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. **Uzdevumi:**
 - a. Atkritumu dalītās savākšanas sistēmas izveidošana un paplašināšana, aptverot jaunas materiālu grupas, ieguldot finansējumu infrastruktūras attīstībā, kā arī šķirošanas līniju un tehnoloģiju modernizēšanā
 - b. Organisko kompostēšanas laukumu izveide
 - c. Atbalsts atkritumu pārstrādei, reģenerācijai, t.sk., biogāzes ieguvei, pastiprinātu uzmanību veltot bioloģiski noārdāmo, atkritumu tostarp notekūdeņu dūņu pārstrādei

9. **Finansējuma avoti:**
 - a. ES fondi
 - b. Privātais finansējums
 - c. Finanšu instrumenti

10. **Novērtēšanas rādītāji:**
 - a. Dalīti savākti atkritumi (tonnas/gadā)
 - b. Pārstrādāto atkritumu apjoms (tonnas/gadā)

3.3.3.4. Dabas aizsardzība

1. **Mērķis:** Dabas ilgtspējīga apsaimniekošana, attīstot videi draudzīgu tūrisma un dabas infrastruktūru.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latgalē ir liela virszemes ūdeņu daudzveidība, ainaviski pievilcīga dabas vide un ievērojamas valsts mežu platības.
 - b. Latgalē atrodas Rāznes Nacionālais parks, dabas parks “Daugavas loki”, Daugavas loki, kas iekļauti UNESCO nacionālajā sarakstā, un vairāki dabas liegumi un dabas parki, kas ietilpst *Natura 2000* teritorijās.
 - c. Ekotūrisms, dabai draudzīgs tūrisms, ūdens izmantošana, pie Daugavas esošo pašvaldību sadarbība, ezeru izmantošana, ĪADT apsaimniekošana attīstās nepietiekami. ĪADT (193 120 ha platībā jeb 13% no reģiona teritorijas platības), kur noteikts īpašs režīms un ierobežota saimnieciskā darbība.
 - d. Nepieciešams paaugstināt zināšanas par dabas teritoriju dažādiem apsaimniekošanas modeļiem, lai nodrošinātu to ilgtspējīgu izmantošanu, nekaitējot ekosistēmām un vienlaikus atbalstītu vietējo ekonomiku.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Daugavpils Universitātes un Rēzeknes Augstskolas zinātniski pētnieciskā darbība un realizētie projekti bioloģiskās daudzveidības, vides saglabāšanas, kā arī tūrisma attīstības jomās.
 - b. Aizsargājamo dabas teritoriju tīkls *NATURA 2000* un apsaimniekošanas pieredze (Rāznes Nacionālais parks, aizsargājamais ainavu apvidus Augšdaugava, dabas parks „Daugavas loki”, u.c.).
 - c. 2014.-2020.gada ES fondu ietvaros īstenoti projekti antropogēno slodzi mazinājošas infrastruktūras izveidei “Kvalitatīvas tūrisma un dabas izziņas infrastruktūras tīkla veidošana antropogēnās slodzes mazināšanai dabas parkā „Daugavas loki”; Kvalitatīvas tūrisma un dabas izziņas infrastruktūras tīkla veidošana antropogēnās slodzes mazināšanai aizsargājamo ainavu apvidū “Augšzeme”.
4. **Ieviesēji:**
 - a. Pašvaldības vai to iestādes, kas apsaimnieko ĪADT
 - b. Pašvaldības, kuru teritorijā ĪADT
 - c. Privātie ezeru un ĪADT apsaimniekotāji
 - d. Izglītības iestādes
 - e. Latgales reģiona attīstības aģentūra
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Vietējās rīcības grupas
 - b. Tūrisma uzņēmumi
 - c. NVO
 - d. Reģionālās vides dienesta un dabas aizsardzības pārvaldes filiāles
6. **Ieguvumi:**
 - a. ĪADT un dabas mantojuma saglabāšana, samazinot ārējās vides un cilvēku ietekmi.
 - b. Dabas teritoriju pieejamības un iespējas aktīvai atpūtai, veselīgam dzīvesveidam nodrošināšana.
 - c. Tūrisma attīstība veicināšana un dažādošana.
7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**

- a. Atbalsts dabas parka "Daugavas loki" dabas aizsardzības plāna īstenošanai
- b. Atbalsts Rāznas Nacionālā parka dabas aizsardzības plāna īstenošanai
- c. Ezeru apsaimniekošanas projektu atbalsts, t.sk. infrastruktūras izveide un zivju resursu atjaunošana publiskās ūdenstilpēs
- d. Dabas aizsargājamo teritoriju izmantošana ekonomiskajām aktivitātēm, sportam, aktīvai atpūtai
- e. Vietējās dabas un kultūrvides resursu infrastruktūras izveide izmantošanai tūrisma aktivitātēm
- f. ĪADT aizsardzības un apsaimniekošanas pasākumu īstenošana *Natura 2000* teritorijās
- g. Veselības maršrutu izveidi, izmantojot dabas aizsardzības plānā paredzēto infrastruktūru
- h. Zaļās infrastruktūras elementu izveide ārpus *Natura 2000* teritorijas
- i. Publisko dabas teritoriju labiekārtošana
- j. Apmācības, izglītības, konsultēšanas un informēšanas pasākumi prasmju attīstībai, pārkvalificēšanai, izpratnes veicināšanai
- k. Daugavas iespējamā pārrobežu piesārņojuma monitoringa un novēršanas pasākumi Krāslavas novadā
- l. Veikt dažāda veida saimniecisko darbību un aizliegumu analīzi ĪADT kopsakarā ar kompensācijas mehānismu par saimnieciskās darbības aizliegumu ĪADT un ĪADT noteiktajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem
- m. Monitorēto neoficiālo peldvietu skaita palielināšana, jaunu oficiālo peldvietu ierīkošana un esošo peldvietu labiekārtošana

9. Finansējuma avoti:

- a. Pašvaldību finansējums
- b. Pārrobežu sadarbības programmu finansējums
- c. ES fondi

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Īstenoti projekti antropogēnās slodzes mazināšanai ĪADT

3.3.4. Prioritāte Pakalpojumi

3.3.4.1. KAC un IT pakalpojumi

1. **Mērķis:** Mūsdienīga, efektīva un sasniedzama pašvaldība, kas rūpējas par tās iedzīvotāju dzīves kvalitāti.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru (VPVKAC) izveides pamatā ir VARAM 18.03.2021. konceptuālais ziņojums “Par jaunu valsts pārvaldes pakalpojumu nodrošināšanas sistēmu”, kurā paredzēts, ka klientu apkalpošanas centri (turpmāk- KAC) tiks izveidoti katrā novada pagastā. Kā klātienes pakalpojumu kanāli ir paredzēti: vienotā KAC kontaktpunkts pagastā un/vai vienotā KAC kontaktpunkts bibliotēkā. **Valsts pārvaldes iekārtas likuma** 98. pants nosaka, ka VPVKAC valsts pārvaldes pakalpojumus pēc iespējas sniedz viena klientu apkalpošanas centra ietvaros klātienē vai elektroniski arī tad, ja to sniegšanā ir iesaistītas vairākas iestādes vai citi tiesību subjekti. Novada vai apdzīvotās vietas vienotais klientu apkalpošanas centrs ir izvietots apdzīvotā vietā – pagasta centrā.
 - b. VPVKAC ir jānodrošina šādi pakalpojumi:
 - i. “klienta darba vietas” nodrošināšana. Iekļauj VPVKAC darba laikā iedzīvotājam brīvi un bez maksas pieejamu darba vietu, kas tehniski aprīkota ar datoru, interneta pieslēgumu, ir nodrošināta iespēja kopēt, drukāt un skenēt neliela apjoma dokumentāciju, kas attiecināma uz valsts pārvaldes pakalpojumiem, ir arī brīvpieejas internetu darbam ar personālo datoru;
 - ii. informēšana par pieprasītākajiem valsts pārvaldes iestāžu pakalpojumiem;
 - iii. palīdzība valsts pārvaldes pakalpojumu portālā <https://www.latvija.lv> pieejamo e-pakalpojumu pieteikšanā;
 - iv. apmācība darbā ar datoru, internetu, valsts pārvaldes pakalpojumu portālu <https://www.latvija.lv>;
 - v. atsevišķu valsts pārvaldes pakalpojumu pieteikšana ar VPVKAC personāla palīdzību pilnvarotā e-pakalpojuma risinājumā;
 - vi. VSAA un VID pakalpojumu pieteikšana papīra formā;
 - vii. atbilžu sniegšana iedzīvotājiem un diasporas pārstāvjiem e-pastā un sociālajos tīklos.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. VPVKAC ir pakalpojumu pieteikšanas vietas pašvaldībās, kur iedzīvotāji vienkopus var pieteikt atsevišķus pieprasītākos valsts pakalpojumus un pašvaldības pakalpojumus. Patlaban VPVKAC Latgales reģionā darbojas **15 pašvaldībās**, kopā 20 vietās.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR pašvaldības
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR pašvaldību kapitālsabiedrības
 - b. VARAM
 - c. Nozaru ministrijas un aģentūras
 - d. LPR administrācija
6. **Ieguvumi:**
 - a. Vieda, moderna, sasniedzama un informēta pārvalde
 - b. Pakalpojumu pieejamība, pāreja uz digitalizāciju
 - c. Iedzīvotāju pārvietošanās pakalpojumu saņemšanai samazināšana
 - d. Lauku apdzīvotības veicināšana
 - e. Remigrācijas sekmēšana

7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Pašvaldības iestāžu procesu digitalizācija
 - b. IKT iegāde un nomaīņa
 - c. Pakalpojumu sniedzēju un lietotāju e- prasmju pilnveide
 - d. Ar pašvaldības pakalpojumu nodrošināšanu saistītu mobilo lietotņu izstrāde
 - e. Informācijas sistēmu izstrāde iedzīvotāju līdzdalības nodrošināšanai sabiedriskos procesos
9. **Finansējuma avoti:**
 - a. ES fondi
 - b. Pašvaldības finansējums
 - c. Privātais finansējums
10. **Novērtēšanas rādītāji:**
 - a. Jaunu izveidotu klientu apkalpošanas centru skaits – centrs katrā pagastā
 - b. Pilnveidotu klientu apkalpošanas centru skaits – uzlabota darba vide vai sniegtie pakalpojumi
 - c. Elektroniski noformētu iesniegumu skaits par valsts un pašvaldību pakalpojumiem

3.3.4.2. Sociālie pakalpojumi un veselības aprūpe

1. **Mērķis:** Sociālo un veselības pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Reģionā darbojas septiņas slimnīcas, divas no tām - SIA "Daugavpils reģionālā slimnīca" un SIA "Rēzeknes slimnīca" - atbilst IV aprūpes līmenim, abām esot vadošajām ārstniecības iestādēm reģionā.
 - b. Publisko pakalpojumu pieejamība un pakalpojumu kvalitāte veselības aprūpes jomā ir būtisks priekšnosacījums iedzīvotāju vēlmei dzīvot reģionā, kā arī ir saistāma ar darbaspēka pieejamību un kvalitāti reģionā. Mūsdienīga un droša veselības aprūpes infrastruktūra, speciālistu pieejamība un atbilstoši darba vides apstākļi ir tie nosacījumi, kas visvairāk ietekmē pakalpojumu pieejamību un kvalitāti.
 - c. Sociālo pakalpojumu pieejamība pašvaldībās kā institūcijās, tā dzīvesvietā ir būtiska cienīgu dzīves apstākļu nodrošināšanai invalīdiem un personām, kuras nevar par sevi parūpēties, kā arī risina viņu ģimenes locekļu nodarbinātības jautājumus, integrāciju darba tirgū, tādējādi atvieglot aprūpes slogu ģimenei vai tuviniekiem.
 - d. Tāpat būtiska ir sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu sniegšana, lai maksimāli sekmētu aprūpējamā pašaprūpes iespējas un neatkarīgas dzīves iespējas.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. ES fondu projekti ir sekmējuši infrastruktūras un aprīkojuma uzlabošanu reģiona slimnīcās. Tāpat īstenoti sadarbības projekti labākai pakalpojumu pārvaldībai. Tiek veiktas investīcijas pakalpojumu pieejamības nodrošināšanai.
 - b. Lai uzlabotu pieejamību ārstniecības un ārstniecības atbalsta personām, kas sniedz pakalpojumus prioritārajās veselības jomās – sirds un asinsvadu, onkoloģijas, bērnu, sākot no perinatālā un neonatālā perioda, un garīgās veselības jomās, iedzīvotājiem reģionos, tiek turpināts īstenot projektu "Ārstniecības un ārstniecības atbalsta personu pieejamības uzlabošana ārpus Rīgas".
 - c. 2015. gada 30. septembrī sadarbībā ar reģiona pašvaldībām tika sagatavots un iesniegts Latgales plānošanas reģiona projekta pieteikums "Deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā" saskaņā ar 16.06.2015. MK noteikumiem Nr.313.Lai Latgalē palielinātu ģimeniskai videi pietuvinātu un sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu (SBSP) pieejamību dzīvesvietā personām ar garīga rakstura traucējumiem un bērniem, Latgales plānošanas reģions laika posmā no 2015.gada 1. decembra līdz 2023.gada 31.decembrim īsteno Eiropas Sociālā fonda projektu "Deinstitucionalizācijas pasākumu īstenošana Latgales reģionā" (vienošanās Nr. 9.2.2.1/15/I/005). Projekta ietvaros izstrādāts īstermiņa politikas plānošanas dokuments - Latgales plānošanas reģiona deinstitucionalizācijas plāns 2017.-2020. gadam. Tas ir vērst uz iekļaujošas sabiedrības veidošanu, un paredz 5 rīcības virzienus:
 - (1) SBSP infrastruktūras attīstīšana,
 - (2) SBSP sniegšana,
 - (3) SBSP pieejamības un kvalitātes pilnveidošana,
 - (4) vispārējo pakalpojumu pieejamības sekmēšana,
 - (5) monitorings un novērtēšana.
 - d. LPR DI plāns tika apstiprināts SPAP 2018. gada 15. jūlijā. DI plāna ietvaros tika veikta detalizēta esošās situācijas analīze par sociālo pakalpojumu, SBSP un vispārējo pakalpojumu pieejamību, DI mērķgrupu vajadzībām, kā arī esošajiem un nepieciešamajiem cilvēkresursiem SBSP attīstīšanai.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LPR pašvaldības, pašvaldību iestādes un kapitālsabiedrības
 - b. Valsts iestādes
 - c. Valsts, nevalstisko organizāciju un privātie sociālās rehabilitācijas un sociālās aprūpes sniedzēji, brīvprātīgie

- d. LPR
- e. Privātiem komersanti

5. Sadarbības partneri:

- a. Labklājības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- b. Veselības ministrija un tās padotībā esošās iestādes
- c. LPR

6. Ieguvumi:

- a. Efektīvas un stipras sociālā atbalsta sistēmas pašvaldībās
- b. Paaugstinās sociālā darba speciālistu kvalifikācija
- c. Mazinātas atšķirības sociālo pakalpojumu saņemšanās iespējās starp pilsētu un lauku iedzīvotājiem
- d. Uzlabojas sociālā un veselības atbalsta pasākumu kvalitāte reģionā
- e. Paaugstināta veselības pakalpojumu kvalitāte un pieejamība reģionā.
- f. Veicināts efektīvāks ārstniecības process reģionā, nodrošinot ārstniecības personālam mūsdienīgāku un kvalitatīvāku darba vidi.

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Sociālās un veselības aprūpes infrastruktūras pieejamība, kā arī telpu pielāgošana personām ar invaliditāti un funkcionāliem traucējumiem
- b. Sociālās un veselības aprūpes ēku atjaunošana un pārbūve (t.sk. ēku siltināšana, telpu remonts un inženierkomunikāciju nomaina), kā arī ēku pieejamība un pielāgošana personām ar invaliditāti un funkcionāliem traucējumiem
- c. Rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamās infrastruktūras izveide
- d. Rehabilitācijas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamā aprīkojuma iegāde un uzstādīšana
- e. Telemedicīnas risinājumu iegāde un ieviešana sociālās un veselības aprūpē
- f. Inovatīvu un viedu risinājumu ieviešana un IKT infrastruktūras izveide sociālajos un veselības pakalpojumos
- g. Sociālā darba speciālistu un aprūpētāju kvalifikācijas paaugstināšana, apmācību programmu pilnveidošana, to pieejamības nodrošināšana un pasākumi sociālās un veselības sfēras darbinieku izdegšanas mazināšanai
- h. Atbalsts veselības aprūpes speciālistu līdzdalībai sociālo pakalpojumu sniegšanā (t.sk. starpprofesionāļu komandā), sadarbībai ar ģimenes ārstiem, slimnīcām
- i. Kopēji pašvaldību sociālo dienestu un vietējo iniciatīvas grupu lokāli, uz apkaimes iedzīvotājiem vērsti sociālie projekti
- j. Atbalsts brīvprātīgo darbam
- k. Atbalsts jaunu sociālo pakalpojumu izveidei
- l. Atbalstīt esošā aprūpes līmeņa reģiona ārstniecības iestādēs saglabāšanu un uzlabošanu
- m. Atbalsts veselības aprūpes un ārstniecības speciālistu piesaistei
- n. Veicināt slimnīcu sadarbību sadarbības teritoriju ietvaros

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Pašvaldību finansējums
- c. Privātais finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu dažādošanās, pakalpojumu groza paplašināšanās (skaits)

3.3.4.3. Tūrisms, kultūra un aktīva sabiedrība

1. **Mērķis:** Kultūras telpas, tūrisma un sporta produktu attīstība Latgales reģiona iedzīvotāju, it īpaši bērnu un jauniešu dzīves kvalitātes uzlabošanai, kā arī bagātināt veselīga dzīvesveida un brīvā laika pavadīšanas iespējas reģionā.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Dzīves kvalitātes svarīgais elements ir aktīva brīvā laika pavadīšanas iespēju daudzveidība, kvalitāte un pieejamība. Ir jātiecas nodrošināt kvalitatīvu un uz kustībām vērstu brīvā laika pavadīšanas iespēju visiem reģiona iedzīvotājiem, bet īpaši prasīgi pret to ir augsti kvalificēti darbinieki un investori.
 - b. Reģiona daudzveidīgais kultūra mantojums ir laba augsne jaunu kultūras produktu izveidei un esošā piedāvājuma kvalitātes un sasniedzamības uzlabošanai. Svarīgi ir arī veicināt kultūras produktu komercializāciju un neatkarību no publiskiem finansējuma avotiem.
 - c. Sporta aktivitāšu pieejamība, kā arī tautas sporta un veselīgā dzīves veida veicināšana ir tiešs pašvaldību pienākums, kas kā papildu ietekmi pienes arī iedzīvotāju veselības uzlabošanu un darbaspēka kvalitātes pieaugumu.
 - d. Jauniešu sagatavošanai pieaugušo dzīvei nepietiek tikai ar mācībām skolā: ir jāveido komunikācijas un iniciatīvas prasmes, kā arī jānodrošina iespējas iepazīties ar daudzām dzīves veida un karjeras izvēles iespējām. Tam ir jāattīsta uz jauniešiem orientēti pasākumi un projekti.
 - e. Latgalē ir liela virszemes ūdeņu daudzveidība, ainaviski pievilcīga dabas vide, ievērojamas valsts mežu platības.
 - f. Ekotūrisms, dabai draudzīgs tūrisms, ūdensresursu izmantošana tūrisma pakalpojumos, pie Daugavas esošo pašvaldību sadarbība, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošana tūrisma jomā attīstās nepietiekami.
 - g. Izmantojot inovāciju un tehnoloģiju sniegtās iespējas, var atjaunot kultūras mantojumu un attīstīt kultūras un tūrisma infrastruktūru, jaunus pakalpojumus. Minētie ieguldījumi nodrošinās plašāku kultūras un tūrisma pakalpojumu pieejamību, veicinās sabiedrības radošumu un sociālo iekļaušanos, tāpat tiks nodrošināta pievilcīga vide vietējiem iedzīvotājiem, kā arī attīstīts autentisks tūrisma galamērķa piedāvājums.
 - h. Iesaistot jauniešus pašvaldību un novada aktivitātēs, izteikt viedokli, apgūt un pārņemt zināšanas no vecākās paaudzes meistariem, izmantot reģiona dabas sniegtās iespējas, lai veicinātu jauniešu veselīgu dzīvesveidu (uzturs un sports), var veicāt jauniešu interesi palikt Latgales reģionā un sniegt savu pienesumu tā attīstībā.
 - i. Apakšaktivitātei ir cieša sasaiste ar apakšaktivitāti “2.2.3. Attīstības centru mobilitātes infrastruktūras uzlabojumi” un apakšaktivitāti “2.4.3. Gudrā mobilitāte un mikromobilitāte”, kuru ietvaros īstenoties projekti rada kultūrtūrisma pieejamību.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Vairākas novada pašvaldības, uzņēmumi un Nevalstiskās organizācijas ir iesaistījušās NVA projektā “Subsidētās darba vietas bezdarbniekiem”. Projekta ietvaros jauniešiem bezdarbniekiem tiek piedāvātas prakses vietas uzņēmumos ar mērķi iegūt jaunas prasmes un zināšanas tādā veidā sekmējot jauniešu interesi par mācībām un darba tirgu.
 - b. Pašvaldībām un jaunatnes organizācijām katru gadu ir iespēja piedalīties Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) rīkotajos atklātajos konkursos, lai pretendētu uz valsts budžeta finansējumu dažādu jauniešu iniciatīvu un jaunatnes organizāciju darbības atbalstam.
 - c. Latvijas-Lietuvas pārrobežu programmas ietvaros tik īstenots projekts “Riska grupas jauniešu sociālā integrācija, balstoties uz sporta aktivitātēm (risk-free)” ar mērķi veicināt Latvijas – Lietuvas pierobežu teritorijā dzīvojošo riska grupas bērnu un jauniešu sociālo integrāciju caur sportu, uzlabojot sabiedrisko āra sporta infrastruktūru un aktivitāšu pieejamību, kā arī nodrošinot sociālā atbalsta sistēmu un sadarbību starp organizācijām,

lai radītu sporta kultūru šajās teritorijās. Projektā tika realizētas divas galvenās aktivitāšu grupas: atbalsta sistēmas sociālajai integrācijai caur sportu izveidošana un sporta pasākumu ieviešana, tajās iesaistot projekta mērķa grupu, pieaicinot panākumus guvušus sportistus un nododot jauniešiem viņu pieredzi.

- d. Eiropas Sociāla fonda (ESF) projekts SAM 9.2.4.2. pasākumā "Pasākumi vietējās sabiedrības veselības veicināšanai un slimību profilaksei" pašvaldībās ar mērķi veicināt veselīgu dzīvesveidu. Katrā Latgales pašvaldībā tika ieviests savs projekts, kopskaitā īstenojot virs 9 tūkstošiem sasniedzamības pasākumu par kopējo attiecināmo summu virs 1,5 mln euro. Projektu īstenošana turpināsies līdz 2023.gadam.
- e. Ikgadējā latgaliešu kultūras gada balva "Boņuks": Latvijas Valsts mežu un Valsts Kultūrkapitāla fonda atbalstītā Latgales kultūras programma, katru gadu atbalstot mazos projektus: 2020.gadā 68 projekti par kopējo summu 153 777.00 eiro, 2019.gadā 67 projekti par kopējo summu 124 500 eiro.
- f. 2013-2020.g. plānošanas periodā Latgales pirmsskolas izglītības iestādes (Daugavpils pilsētas, Balvu novada, Rēzeknes pilsētas, Krāslavas novada, Līvānu novada, Ludzas novada, Preiļu novada) īstenoja projektus SAM 3.1.4.3.ietvaros "Pirmsskolas izglītības iestāžu infrastruktūras attīstība nacionālas un reģionālas nozīmes attīstības centros".
- g. Daugavpils Rēzeknes pilsētas pirmsskolas izglītības iestādes un citas izglītības iestādes īstenoja projektus SAM 4.2.2. ietvaros "Atbilstoši pašvaldības integrētajām attīstības programmām sekmēt energoefektivitātes paaugstināšanu un AER izmantošanu pašvaldību ēkās".

4. Ieviesēji:

- a. LPR pašvaldības
- b. Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrācija
- c. Pašvaldību kapitālsabiedrības
- d. Nevalstiskās organizācijas
- e. Izglītības iestādes
- f. Komersanti
- g. LPR administrācija

5. Sadarbības partneri:

- a. Publiskie un privātie partneri
- b. Nevalstiskās organizācijas
- c. Komersanti
- d. Izglītības iestādes
- e. LPR pašvaldības
- f. LPR administrācija
- g. Latgales reģiona Tūrisma asociācija "Ezerzeme"

6. Ieguvumi:

- a. Reģiona, kā tūrisma galamērķa konkurētspējas stiprināšana un eksporta veicināšana
- b. Kultūras un vēstures mantojuma saglabāšana un vairošana
- c. Sakoptas teritorijas un pievilcīgāka vide pašvaldību iedzīvotājiem
- d. Jauniešu piederības sajūtas savam reģionam stiprināšana
- e. Iedzīvotāju veselības uzlabošana
- f. Darbspēka kvalitātes uz skaita pieaugums
- g. Jauniešu sociālā integrācija

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Kultūras mantojuma objektu/būvju renovācija, konservācija, restaurācija
- b. Latgales tūrisma klastera izveide uz Latgales tūrisma asociācijas bāzes
- c. Teritoriju labiekārtošana

- d. Vietējas, nacionālas un starptautiskās nozīmes sporta un kultūras objektu būvniecība, renovācija, rekonstrukcija
- e. Organizēt reģionāla, nacionāla un starptautiska līmeņa sporta pasākumus, nometnes un sacensības, veidot sporta mācību bāzes
- f. Tūrisma pakalpojumu dažādošana
- g. Tūrisma aktīvās atpūtas objektu labiekārtošana, infrastruktūras sakārtošana, pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana
- h. Atbalsts īpaši aizsargājamo dabas teritoriju antropogēnās slodzes mazināšanas pasākumu īstenošanai
- i. Atbalsts ar Latgales reģiona tradīciju saglabāšanu un vēsturi saistītos tūrisma un kultūras objektos
- j. Tehnoloģiju ieviešana kultūras un tūrisma informācijas pieejamības veicināšanai
- k. Radošo industriju centru attīstība
- l. Pulciņu, interešu izglītības un profesionālās orientācijas iespēju attīstība reģiona bērniem un jauniešiem
- m. Tūrisma produktu un pakalpojumu tematiskie tīklojumi, jaunu tūrisma objektu izveide
- n. Kultūras galvaspilsētas projekta aktivitāšu sekmīga īstenošana
- o. Sporta un veselīga dzīvesveida popularizēšana
- p. Kultūras mantojuma komercializācijas veicināšana
- q. Tautas sporta attīstība, veselīga dzīvesveida aktualizēšana visās vecuma grupās
- r. Sporta infrastruktūras objektu attīstība
- s. Jauniešu iniciatīvu un socializācijas veicināšana
- t. Saliedētas un pilsoniski aktīvas sabiedrības veidošana
- u. Kopienų un apkaimju iniciatīvu atbalsts

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Valsts finansējums
- c. Pašvaldību finansējums
- d. Privātais finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Atjaunoti kultūrvēsturiski objekti (skaits)
- b. Pieaug tūrisms (tūristu skaits objektos, kur tiek veikta uzskaitē, %)
- c. Jaunu vai uzlabotu sporta infrastruktūras objektu skaits (9)
- d. LPR un Latgales NVO Memoranda dalībnieku skaits

3.3.4.4. Valsts probācijas dienests

1. Mērķis: Sabiedrības drošībai un notiesāto vajadzībām pielāgota kriminālsodu izpilde, kas veicina probācijas klientu reintegrāciju, iekļaušanos un paaugstina sociālo atbildību sabiedrībā kopumā.

2. Apakšprioritātes pamatojums:

- e. Valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru atslodzei un probācijas klientu iedrošināšanai izmantot e-vidi saziņai ar valsts un pašvaldību iestādēm, kā arī veicinot VPD darbinieku mobilitāti, izmantojot darbā ar klientu attālinātu saziņu.
- f. Probācijas klientiem, viņu ģimenes locekļiem, kā arī cietušajiem noziedzīgajos nodarījumos iespējams saņemt psiholoģisko atbalstu.
- g. Sabiedrības iesaistes soda izpildes politikā ieviešanai nepieciešams veikt pasākumus VPD darba skaidrošanai, t.sk. brīvprātīgo darba popularizēšanai.
- h. Ņemot vērā starpvalstu sadarbību, probācijas dienesta amatpersonu savstarpējā pieredzes apmaiņa ar Lietuvas kolēģiem būs vērtīgs ieguvums probācijas dienesta darbiniekiem, lai radoši, atbildīgi un ar atdevi veiktu savus pienākumus, veicot VPD funkciju izpildi.

11. Līdzšinējās darbības:

- a. Probācijas klientiem notiek pieņemšanas reģiona nodaļu telpās vai saziņa notiek attālināti, izmantojot viedtālruņus.
- b. Psihologa atbalsts probācijas klientiem tiek piedāvāts projekta ietvaros personām, kas ir izcietušas brīvības atņemšanas sodu.
- c. Probācijas klientiem ir pieejams līdzgaitnieka atbalsts soda izpildes laikā brīvībā.

12. Ieviesēji:

- a. VPD Latgales reģiona TSV

13. Sadarbības partneri:

- a. Centrs "Marta".
- b. NVO.
- c. LPR pašvaldības.
- d. Ministrijas.

14. Ieguvumi:

- a. Vieda, moderna, sasniedzama un informēta pārvalde.
- b. Sabiedrības izpratne par līdzatbildību drošības nodrošināšanā.
- c. Iedzīvotāju pārvietošanās pakalpojumu saņemšanai samazināšana.
- d. Psihoemocionālā fona pozitīvas izmaiņas sabiedrībā.

15. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

16. Uzdevumi:

- a. Pašvaldības iestāžu procesu digitalizācija.
- b. IKT iegāde un nomaiņa.
- c. Viedo tehnoloģiju iegāde un uzstādīšana pilsētas drošības pasākumu īstenošanai, t.sk. šo datu apstrādes iekārtu iegāde.
- d. Ar pašvaldības pakalpojumu nodrošināšanu saistītu mobilo lietotņu izstrāde.
- e. Informācijas sistēmu izstrāde iedzīvotāju līdzdalības nodrošināšanai sabiedriskos procesos.

17. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi

- b. Pašvaldības finansējums
- c. Privātais finansējums

18. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Datortehnikas un aprīkojuma interneta piekļuves punktos probācijas klientu apkalpošanai skaits.
- b. Saņemto psihologa konsultāciju skaits personām, kas ir probācijas klienti, viņu ģimenēs locekļi vai cietušie.
- c. Elektroniski noformētu iesniegumu skaits par valsts un pašvaldību pakalpojumiem.

3.4.Stratēģiskais virziens: EFEKTĪVI UZŅĒMUMI

3.4.1. Prioritāte Iesācēji

1. **Mērķis:** Sniegt atbalstu uzņēmējdarbības iesācējiem un veicināt iedzīvotājos, it īpaši jauniešos ieinteresētību uzņēmējdarbības uzsākšanā un attīstīšanā.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Lai nodibinātu uzņēmumu un uzsāktu pakalpojumu sniegšanu vai preču ražošanu, bez iniciatīvas, riska un uzņēmības bieži vien pietrūkst zināšanu par to, kā nodibināt uzņēmumu, kādas prasības ir jāievēro atkarībā no komercdarbības veida, grāmatvedības organizēšana, projektu vadība, produkta/pakalpojuma reklāma utml.
 - b. Ir nepieciešams atbalsts skaidras darbības vīzijas definēšanai. Šādu atbalstu efektīvi ir sniegt, veidojot lokālus multifunkcionālos konsultāciju centrus, kas piedāvā sākot no konsultācijām līdz pakalpojumu un īstermiņa telpu nodrošināšanai komercdarbības uzsākšanai vai inkubatoru, kuru uzdevums ir attīstīt produktus/pakalpojumus, kā arī palielināt dalībnieku resursus un zināšanas, lai nākotnē inkubācijas atbalstu saņēmušais komersants kļūtu par konkurētspējīgu uzņēmumu.
 - c. Augstas pievienotās vērtības zinātnes un industriālie parki, kas sniegtu jaunu stimulu reģiona ekonomiskai, tehnoloģiskajai, teritoriālajai izaugsmei, radot jaunas darba vietas, mazinot sociālo un ekonomisko krīzes ietekmi un stiprinot reģiona izaugsmes potenciālu.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Lai veicinātu iedzīvotāju iesaisti uzņēmējdarbībā, ALTUM ir pieejama programma “Starta aizdevums” investīcijām un apgrozāmiem līdzekļiem, kā arī programma “Mikrokredīts” neliela biznesa sākšanai vai attīstīšanai mikrouzņēmumiem un biznesa uzsācējiem. Šajā programmā aizdevumu var saņemt arī pirms uzņēmuma dibināšanas.
 - b. LIAA Biznesa Inkubatori, kas veicina jaunu un sekmīgu uzņēmumu rašanos, nodrošinot tiem nepieciešamo atbalstu – mentoru atbalstu, grantus, telpas, biznesa atbalsta pakalpojumus (juridiskās konsultācijas, grāmatvedības pakalpojumus, dažādu ekspertu konsultācijas par mārketinga aktivitātēm, biznesa attīstību un tml.).
 - c. Ar ES fondu atbalstu augstākās izglītības iestādes sadarbībā ar zinātniskiem institūtiem, komersantiem, biedrībām un nodibinājumiem var veidot Studentu inovāciju programmas, kurās studenti var saņemt grantus posmam no ideju izstrādes līdz produkta dzīvotspējas validācijas posmam. Mērķis ir sniegt atbalstu, lai veicinātu jaunu uzņēmumu attīstību.
 - d. Lielākā daļa Latgales novadu pašvaldību sniedz atbalstu komersantiem, organizējot maza mēroga biznesa ideju konkursu.
 - e. Nodarbinātības valsts aģentūras atbalsts biznesa plāna īstenošanai.
 - f. d.e. Vietējās rīcības grupas ar LAD un ZM atbalstu visā reģionā ievieš LEADER pieejas pasākumu, kura ietvaros ir atbalstāmas aktivitāte “Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” un aktivitāte “Vietas potenciāla attīstības iniciatīvas”. Aktivitātes “Vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvas” mērķis ir veicināt sabiedrības iesaistīšanos vietējās ekonomikas stiprināšanas iniciatīvās, tā radot jaunas vērtības vietējā teritorijā, produktīvāk izmantojot vietējos resursus, sekmējot sadarbību un vietējo patēriņu, kā arī attīstot jaunus uzņēmējdarbības modeļus, kas paaugstina lauku teritoriju iedzīvotāju dzīves kvalitāti un veicina konkurētspēju un vietējās teritorijas sociālekonomisko attīstību. Aktivitātes ietvaros finansējumu varēja saņemt juridiskas personas, kuru apgrozījums gadā nepārsniedza 70 000 EUR, vai fiziskas personas, uzņēmējdarbības uzsākšanai, lai īstenotu projektus un veicinātu uzņēmējdarbības attīstību VRG teritorijā
4. **Ieviesēji:**
 - a. LUC
 - b. ALTUM
 - c. LIAA
 - d. Biznesa inkubatori

- e. Augstākās izglītības iestādes
- f. LPR pašvaldības
- g. Vietējās rīcības grupas

5. Sadarbības partneri:

- a. LPR administrācija
- b. Komersanti
- c. Biznesa inkubatori
- d. Mācību centri
- e. Valsts un pašvaldību iestādes un/vai kapitālsabiedrības
- f. Izglītības iestādes

6. Ieguvumi:

- a. Vietējā uzņēmējdarbības potenciāla efektīvā izmantošana
- b. Lokālo resursu apvienošana un vietējās partnerības nodrošināšana starp uzņēmējiem
- c. Uzņēmēju kapacitātes stiprināšana
- d. Privāto investīciju pieaugums reģionā
- e. Uzņēmīgāki iedzīvotāji
- f. Uzņēmumu ieguldījums prasmēs viedai specializācijai, industriālai pārejai un inovatīvai uzņēmējdarbībai, tādā veidā veicinot ekonomiskās pārmaiņas Latgales reģionā

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Lokālu multifunkcionālu atbalsta punktu izveide – telpu aprīkošana, speciālistu piesaiste, mācību / konsultāciju materiālu izstrāde, mācību / konsultāciju nodrošināšana
- b. Izveidot biznesa (zinātnes) inkubatorus uzņēmējdarbības attīstībai nacionālās nozīmes attīstības centros
- c. Esošo inkubatoru darbības turpinājums
- d. Industriālo parku izveide, t.sk. infrastruktūras un komunikāciju izbūve
- e. Tirgus izpētes, konsultācijas
- f. Kompleksu uzņēmējdarbības pakalpojumu sniegšana
- g. Mācību kursu “Uzņēmējs no bērnības” integrēšana izglītības iestādēs, sākot jau no pirmsskolas

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Privātais finansējums
- c. Pašvaldību finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Jaundibināto uzņēmumu skaits
- b. Darba vietu skaita izmaiņas (%)

3.4.2. Prioritāte Alpīnisti

1. **Mērķis:** Teritorijas funkcionalitātes uzlabošana, veicinot privātā sektora preču un pakalpojumu attīstīšanu, augstākas pievienotās vērtības radīšanu vai inovatīvu jaunu pakalpojumu sniedzēju un preču ražotāju saimnieciskās darbības uzsākšanu.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Latgales reģiona uzņēmumu radītā pievienotā vērtība uz vienu nodarbināto ir zemāka nekā Latvijā vidēji un zemāka nekā ES vidējais rādītājs. Arī zināšanu ietilpīgo nozaru devums Latgales IKP ir zemāks nekā ES un Latvijā vidēji.
 - b. Jaunu tehnoloģiju iepazīšana, izpēte un ieviešana ražošanā var būt dārgs un ilgstošs process, kuru reģiona komersanti nevarēs atļauties bez mērķtiecīga ES un valsts atbalsta.
 - c. Ne tikai valsts atbalsta esamība ir noteicošais inovāciju ieviešanā, bet arī šī atbalsta praktiska pieejamība MVK: trūkst informācijas par iespējam pietiekami uz šo atbalstu, par atbalsta saņemšanas nosacījumiem un par projektu īstenošanas detaļām.
 - d. Veicinot uzņēmumu pāreju uz augstāku pievienoto vērtību, var sasniegt ne tikai IKP un eksporta pieaugumu, bet arī nodrošināt labāk atalgota darba iespējas reģiona iedzīvotājiem.
 - e. Inovāciju un pievienotās vērtības atbalstam Latgalē ir jābūt īpaši labvēlīgam, lai kompensētu uzņēmumiem atrašanos Latgalē ar tās attālumu līdz Rīgai un eksporta ostām.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Izglītības un zinātnes ministrijas (IZM) vadībā tika īstenots ERAF atbalsts praktiskas ievirzes pētījumiem.
 - b. EM vadīja atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros.
 - c. Tika sniegts arī atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai, atbalsts pētniecības organizācijām pētniecības rezultātu komercializācijai, inovāciju vaučeru piešķiršana MVK un lielajiem komersantiem jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei, rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai un sertificēšanas pakalpojumiem augsti kvalificētu darbinieku piesaistei.
 - d. EM arī vadīja atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā un komersantu produktivitātes paaugstināšanai, vienlaikus veicinot komersantu pašu ieguldījumus pētniecībā un attīstībā.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LUC
 - b. Altum
 - c. CFLA
 - d. LIAA
 - e. Latgales SEZ pārvalde
 - f. Rēzeknes SEZ pārvalde
 - g. Reģiona pašvaldības
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR administrācija
 - b. Reģiona pašvaldības
 - c. Komersanti
 - d. Augstskolas un pētniecības institūti
6. **Ieguvumi:**
 - a. Tiks kāpināti uzņēmumu eksporta apjomi, ražots produkts ar augstu pievienoto vērtību, kā arī izveidotas jaunas darba vietas
 - b. Degradēto teritoriju atgriešana ekonomiskajā apritē
 - c. Jaunas noliktavu telpas, biroja un ofisa telpas, piebraucamie ceļi

- d. Industriālo teritoriju revitalizācija, veicot publiskās infrastruktūras sakārtošanu un nepieciešamo inženierkomunikāciju ierīkošanu, privāto investīciju piesaisti

7. **Telpiskā piesaiste:** Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. **Uzdevumi:**

- a. Pašvaldības un privāto industriālo parku un loģistika centru attīstība, t.sk. teritorijas apbūves plāna izstrāde, ceļu un laukumu izbūvei, lokālās/publiskās infrastruktūras izbūvei
- b. Esošo ražošanas uzņēmumu darbības paplašināšanai un jaunu produktu ražošanai/pakalpojumu sniegšanai, ražošanas līniju, iekārtu, tehnoloģiju, biznesa sistēmu iegāde un ieviešana, jaunu biznesa modeļu ieviešana
- c. B2B segmentu un sadarbības modeļu identificēšana, B2B modeļa izstrāde Latgales reģionam

9. **Finansējuma avoti:**

- a. ES fondi
- b. Privātais finansējums

10. **Novērtēšanas rādītāji:**

- a. Sakoptas degradētās teritorijas (ha)

3.4.3. Prioritāte Čempioni

1. **Mērķis:** Veicināt vietējo komersantu nostiprināšanos un biznesa paplašināšanu, attīstot jaunus projektus un uzlabojot to starptautisko konkurētspēju un darbību ārvalstu tirgos.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Katrs reģions darbojas investoru piesaitē, bet vienlaicīgi ir nepieciešams sniegt atbalstu jau veiksmīgiem vietējiem komersantiem jaunu projektu un produktu izstrādē un ieviešanā ražošanā un esošo projektu un produktu uzlabošanā.
 - b. Reģiona tirgu ierobežotā apjoma dēļ ir jāizveido atbalsta mehānisms uzņēmumiem, lai tie varētu virzīt savus produktus / pakalpojumus globālajā tirgū, atbalstu vienlaikus arī fokusējot zināšanu ietilpīgu, tai skaitā, tehnoloģiski intensīvu uzņēmumu eksportspējas veicināšanai.
 - c. Reģionā veiksmīgi strādājošie komersanti var ar labāku precizitāti identificēt jaunas biznesa iespējas, ko ne vienmēr var izstrādāt administratīvās kapacitātes vai valsts atbalsta trūkuma dēļ – reģionam ir jāsniedz atbalsts savu čempionu turpmākai veiksmīgai darbībai un paplašināšanai.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Latgales SEZ ir izveidots kā papildu atbalsta instruments Latgalē, kas sniedz iespēju šim kultūrvēsturiskajam novadam attīstīties līdzvērtīgi citiem Latvijas reģioniem. Ikvienas teritorijas attīstības pamats ir cieši saistīts ar uzņēmējdarbības vides attīstību, lai veicinātu Latgales reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstībai un jaunu darbavietu radīšanai.
 - b. Rēzeknes SEZ izveidota 1997. gada 23. aprīlī, pamatojoties uz Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas likumu. Šis likums nosaka RSEZ pārvaldīšanas un izmantošanas kārtību, prasības komercdarbības un ieguldījumu veikšanai, kā arī RSEZ pārvaldes funkcijas un uzdevumus. Nodokļu atvieglojumi RSEZ būs piemērojami līdz 2035. gada 31. decembrim. RSEZ kopplatība ir 1155 ha. Tā ietver Rēzeknes pilsētas un Rēzeknes novada Vērēmu, Griškānu, Ozolaines pagastu administratīvo teritoriju un ir viens no nozīmīgākajiem starptautisko transporta koridoru krustpunktiem ar tiešu piekļuvi starptautiskajiem tirgiem ES, Krievijā un NVS.
 - c. Izglītības un zinātnes ministrijas vadībā tika īstenots ERAF atbalsts praktiskas ievirzes pētījumiem.
 - d. EM vadīja atbalstu jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei kompetences centru ietvaros.
 - e. Tika sniegts arī atbalsts tehnoloģiju pārneses sistēmas pilnveidošanai, atbalsts pētniecības organizācijām pētniecības rezultātu komercializācijai, inovāciju vaučeru piešķiršana MVK un lielajiem komersantiem jaunu produktu un tehnoloģiju izstrādei, rūpnieciskā īpašuma tiesību nostiprināšanai un sertificēšanas pakalpojumiem augsti kvalificēto darbinieku piesaistei.
 - f. EM arī vadīja atbalsts jaunu produktu un tehnoloģiju ieviešanai ražošanā un komersantu produktivitātes paaugstināšanai, vienlaikus veicinot komersantu pašu ieguldījumus pētniecībā un attīstībā.
 - g. 2007.-2013.gada plānošanas periodā tika īstenota aktivitāte „Augstas pievienotās vērtības investīcijas”, kas sniedza liela apjoma atbalstu uzņēmumu privātās infrastruktūras un iekārtu un tehnoloģiju modernizācijai.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LUC
 - b. CFLA
 - c. LIAA
 - d. LPR novadu pašvaldības
 - e. Komersanti
 - f. Reģiona pašvaldības

5. **Sadarbības partneri:**
 - a. LPR pašvaldības
 - b. LPR administrācija
 - c. Komersanti
 - d. Publiskie un privātie partneri
 - e. Augstākās izglītības iestādes
6. **Ieguvumi:**
 - a. Izveidotas jauna labi atalgotas darbavietas
 - b. Veiktās nefinanšu investīcijas jaunu iekārtu un tehnoloģiju ieviešanai t.sk. uzņēmumi, kas sadarbojas ar pētniecības iestādēm pārejai uz klimatneitralitāti
 - c. Pieauga reģiona IKP un eksporta apjoms
 - d. Veidojas reģionāli klasteri
7. **Telpiskā piesaiste:**
 - a. Latgales plānošanas reģiona teritorija
8. **Uzdevumi:**
 - a. Inovāciju pētniecības centru (pētniecības klasteru / inkubatoru) izveide, piesaistot zinātnisko potenciālu no reģiona, LV un ārvalstīm
 - b. Zaļo industriālo parku izveide kā piemērs uzņēmumu veiksmīgai transformācijai uz klimatneitrālu ekonomiku
 - c. Jaunu, inovatīvu, eksportspējīgu produktu zinātniskā pētniecība un izstrāde
 - d. Dalība starptautiskās nozaru izstādēs, konferencēs (semināros), tirdzniecības misijās
 - e. Cits atbalsts komersantiem jaunu tirgu apgūšanai un eksporta veicināšanai, t.sk. komersanti, kas sadarbojas ar pētniecības iestādēm produktu un pakalpojumu izstrādē pārejai uz klimatneitralitāti
 - f. Esošo tehnoloģiju un tehnoloģisko procesu modernizācija, digitalizācija
 - g. Ražošanas, noliktavu un biroja telpu modernizācija un izbūve atbilstoši komersantu vajadzībām
 - h. Publiskās infrastruktūras un uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras izbūve un modernizācija atbilstoši komersantu prasībām
 - i. Uzņēmumu pieslēguma tīkliem izbūves atbalsts un esošo pieslēgumu modernizācija (elektrība, ūdens, notekūdeņi, siltums, telekomunikācijas, gāze u.c.)
 - j. Publiskā līdzfinansējuma nodrošināšana ražošanas iekārtu iegādei un biznesa procesu modernizācijai
 - k. Atbalsts nodarbināto un potenciālo jaunu darbinieku apmācībām, apgūstot uzņēmumu pieprasītās praktiskās darba iemaņas
 - l. Nodokļu (IIN, NĪN u.c.) atlaides SEZ ietvaros un ārpus tām
 - m. Konsultācijas par ES fondu un citu publiskā atbalsta projektu izstrādi un vadību
9. **Finansējuma avoti:**
 - a. ES fondi
 - b. Privātais finansējums
 - c. SEZ atbalsts
10. **Novērtēšanas rādītāji:**
 - a. Reģionā deklarēto iedzīvotāju ienākumu pieaugums (%)
 - b. Eksporta pieaugums (%)

3.4.4. Prioritāte Investori

1. **Mērķis:** Sekmēt labvēlīgu vidi investīciju piesaistei reģionā jaunu darba vietu radīšanai un jaunu speciālistu nodarbināšanai.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Reģionam nepieciešams sniegt jaunu stimulu ekonomiskajai, tehnoloģiskajai, teritoriālajai izaugsmei, radot jaunas darba vietas eksportspējīgās nozarēs, kas izmanto vietējos resursus tehnoloģiskos procesos, mazinot sociālo un ekonomisko krīzes ietekmi un stiprinot reģiona izaugsmes potenciālu
 - b. Pašlaik reģiona uzņēmējdarbības vide nav pievilcīga starptautisko investīciju piesaistei, kas traucē nodrošināt tautsaimniecības izaugsmi un pilnīgu nodarbinātību – tas nosaka nepieciešamību veidot tādas valsts atbalsta instrumentus, kas motivētu jaunu uzņēmumu ienākšanu reģionā.
 - c. Latgales reģions nekonkurē tikai ar pārējiem Latvijas reģioniem vai ar pierobežas Lietuvas pašvaldību sniegto piedāvājumu – konkurence ir ES vai pat globālajā līmenī, kas pieprasa veidot modernu un pievilcīgu atbalsta instrumentu paketi.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. 2014.-2020.gada ES fondu programmu ietvaros ir veikta vairāku pašvaldību degradēto teritoriju revitalizācija ar mērķi nākotnē piedāvāt šo infrastruktūru investoriem.
 - b. Latgales uzņēmējdarbības centrs (LUC) ir veidots kā pilotprojekts Latgales atbalsta programmas⁸ ietvaros ar mērķi nodrošināt informatīvos un konsultatīvos pasākumus uzņēmējdarbības atbalstam. Savas darbības laikā LUC izveidojis sadarbību ar vairākām valsts institūcijām un sabiedriskajām organizācijām (LIAA, LTRK, Altum, SIA „Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centru”, reģionālie biznesa inkubatori u.c.), kas sniedz uzņēmējdarbības atbalsta pakalpojumus reģionā.
 - c. Latgales SEZ ir izveidots kā papildu atbalsta instruments Latgalē, kas sniedz iespēju šim kultūrvēsturiskajam novadam attīstīties līdzvērtīgi citiem Latvijas reģioniem. Ikvienas teritorijas attīstības pamats ir cieši saistīts ar uzņēmējdarbības vides attīstību, lai veicinātu Latgales reģiona attīstību, piesaistot ieguldījumus ražošanas un infrastruktūras attīstībai un jaunu darbavietu radīšanai.
 - d. Rēzeknes SEZ izveidota 1997. gada 23. aprīlī, pamatojoties uz Rēzeknes Speciālās ekonomiskās zonas likumu. Šis likums nosaka RSEZ pārvaldīšanas un izmantošanas kārtību, prasības komercdarbības un ieguldījumu veikšanai, kā arī RSEZ pārvaldes funkcijas un uzdevumus. Nodokļu atvieglojumi RSEZ būs piemērojami līdz 2035. gada 31. decembrim. RSEZ kopplatība ir 1155 ha. Tā ietver Rēzeknes pilsētas un Rēzeknes novada Vērēmu, Griškānu, Ozolaines pagastu administratīvo teritoriju un ir viens no nozīmīgākajiem starptautisko transporta koridoru krustpunktiem ar tiešu piekļuvi starptautiskajiem tirgiem ES, Krievijā un NVS.
 - e. Latgales reģions un LUC veiksmīgi nodrošina investoru piesaistes un kontakta mājaslapu „Invest in Latgale” (Invest.Latgale.LV) angļu, latviešu un krievu valodās. Tiek organizēti arī investīciju forumi, kas piesaista reģiona un ārvalstu dalībniekus.
4. **Ieviesēji:**
 - a. LUC
 - b. Latgales SEZ pārvalde
 - c. Rēzeknes SEZ pārvalde
 - d. LPR pašvaldības
 - e. LPR administrācija
5. **Sadarbības partneri:**
 - a. Latgales SEZ pārvalde

⁸ <https://likumi.lv/ta/id/273813-par-ricibas-planu-latgales-regiona-izaugsmei-2015-2017-gadam>

- b. Rēzeknes SEZ pārvalde
- c. LPR pašvaldības
- d. EM
- e. VARAM
- f. LIAA
- g. Augstākās izglītības iestādes
- h. Komersanti, u.c. publiskie un privātie partneri

6. Ieguvumi:

- a. Izveidotas jauna labi atalgotas darbavietas
- b. Veiktas nefinanšu investīcijas jaunu iekārtu un tehnoloģiju ieviešanai
- c. Pieauga reģiona IKP un eksporta apjoms
- d. Veidojas reģionāli klasteri

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Ražošanas, noliktavu, biroja telpu modernizācija un izbūve pēc investoru pieprasījuma
- b. Publiskās infrastruktūras un uzņēmējdarbībai nepieciešamās infrastruktūras izbūve un modernizācija atbilstoši komersantu prasībām
- c. Uzņēmumu pieslēguma tīkliem izbūvesatbalsts un esošo pieslēgumu modernizācija (elektrība, ūdens, notekūdeņi, siltums, telekomunikācijas, gāze u.c.)
- d. Publiskā līdzfinansējuma nodrošināšana iekārtu iegādei un biznesa procesu modernizācijai
- e. Atbalsts nodarbināto un potenciālo jaunu darbinieku apmācībām, apgūstot darba devēja pieprasītās praktiskās darba iemaņas
- f. Nodokļu (IIN, NĪN u.c.) atlaides SEZ ietvaros un ārpus tām
- g. Konsultācijas par ES fondu un citu publiskā atbalsta projektu izstrādi un vadību
- h. Viesmīlības sektora modernizācija un infrastruktūras izbūve

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Privātais finansējums
- c. SEZ atbalsts
- d. Pašvaldību finansējums

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Nefinanšu investīcijas (eiro)
- b. Ārvalstu investīciju pieaugums/apjoms

3.4.5. Prioritāte Sirdis

1. **Mērķis:** Veicināt maznodrošināto iedzīvotāju, bezdarbnieku un iedzīvotāju no dažādām sociālā riska grupām nodarbinātību un ienākumu paaugstināšanu, atbalstu lauku kopienu un iedzīvotāju ar līdzīgām interesēm un sociālām problēmām pašorganizēšanos.
2. **Apakšprioritātes pamatojums:**
 - a. Sociālais uzņēmējs (*angļu val. - social entrepreneur*) ir kāds, kurš pamana sociālu problēmu un izmanto uzņēmējdarbības principus, lai organizētu un vadītu uzņēmumu un rada sociālas pārmaiņas šīs problēmas mazināšanā. Parasti biznesā uzņēmuma darbību mēra ar peļņu un kapitāla atdevi, savukārt sociālais uzņēmums iegulda sociālajā kapitālā. Lai arī parasti sociālie uzņēmēji tiek uztverti kā brīvprātīgie un bezpeļņas organizācijas, viņu darbības var tikt savienotas ar peļņas gūšanu, tādējādi paaugstinot arī sociālajā uzņēmējdarbībā iesaistīto labklājības līmeni.
 - b. Ar sociālo uzņēmējdarbību programmā tiek saprastas aktivitātes, kuras organizē pašvaldības, nevalstiskās organizācijas, brīvprātīgie un sabiedriski aktīvi iedzīvotāji, lai mācītu darba iemaņas dažādām sociālā riska grupām un vienlaikus organizētu viņu saražotās produkcijas vai sniegto pakalpojumu pārdošanu. Sociālo uzņēmumu darbība ir balstīta uz biznesa plānu. Ja uzņēmums gūst peļņu, to novirza uzņēmuma paplašināšanai, kopienas un iesaistīto darbinieku sociālo problēmu risināšanai.
 - c. Sociālā uzņēmuma statusu Latvijā var iegūt sabiedrības ar ierobežotu atbildību, kas īsteno radošu saimniecisko darbību ar labvēlīgu sociālo ietekmi, piemēram, sniedz sociālos pakalpojumus, veido iekļaujošu pilsonisko sabiedrību, veicina izglītību, atbalsta zinātni, strādā pie vides aizsardzības un saglabāšanas, nodrošina dzīvnieku aizsardzību vai veicina kultūras daudzveidību.
 - d. Sociālā uzņēmējdarbība ieņem arvien svarīgāku vietu sociāli iekļaujošas vides un labklājības veicināšanā Latvijā, un tai ir liels potenciāls arī reģionu konkurētspējas veicināšanā un sociālās nevienlīdzības mazināšanā. Sociālie uzņēmumi, piemēram, var sniegt būtisku ieguldījumu sociālās atstumtības riska grupu nodarbināšanā un iekļaušanā sabiedrībā, sociālo pakalpojumu sniegšanā, sociālo inovāciju radīšanā, vietējo mazo un vidējo uzņēmumu stiprināšanā, kā arī daudzās citās sabiedrībai būtiskās jomās. Šobrīd vērojama tendence, ka arī reģionos rodas arvien vairāk sociālo uzņēmumu (Labklājības ministrijas Sociālo uzņēmumu reģistrā uz 01.04.2020. 5% sociālie uzņēmumi ir no Latgales reģiona), tomēr vēl arvien trūkst vienota redzējuma un lokālu atbalsta mehānismu sociālās uzņēmējdarbības stiprināšanai un uzsākšanai.
3. **Līdzšinējās darbības:**
 - a. Latvijā ir visai ierobežotā pieredze ar sociālu uzņēmumu atbalstu. Tomēr sociālā uzņēmējdarbība var būt veiksmīgs ceļš riska grupu pārstāvju integrācijai darba tirgū un sabiedrībā, kā arī to socio-ekonomiskās situācijas uzlabošanai un sociālā un ekonomiskā riska mazināšanai.
 - b. Darbojas ALTUM sociālās uzņēmējdarbības atbalsta grantu programma, kā ietvaros līdz 2022.gadam sociālo uzņēmumu attīstībai ir pieejami teju 7 miljoni eiro.
 - c. 2018. gada 1. aprīlī stājās spēkā Sociālā uzņēmuma likums, kā mērķis ir radīt labvēlīgu vidi sociālajai uzņēmējdarbībai. Jaunā likuma mērķis ir veicināt sabiedrības dzīves kvalitāti un sekmēt sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju nodarbinātību. Likums dod tiesisko ietvaru, paredzot gan kritērijus sociālā uzņēmuma statusa iegūšanai, gan kārtību, kā valsts atbalstīs šāda veida uzņēmējdarbību. Likuma darbības rezultātā ir reģistrēti aptuveni 100 sociālie uzņēmumi.
 - d. Likums sociālajiem uzņēmumiem paredz vairākus atbalsta pasākumus. Šo statusu ieguvīs uzņēmums var ar uzņēmuma ienākuma nodokli apliekamajā bāzē neietvert virkni izdevumu, piemēram, darbinieku rehabilitācijas un sociālās iekļaušanas pasākumu izmaksas, izdevumus personu integrācijai darba tirgū, tādu aktīvu iegādei, kas kalpo statūtos noteikto mērķu sasniegšanai, kā arī ziedojumus sabiedriskā labuma organizācijām. Otra daļa atbalsta instrumentu formulēti kā valsts un pašvaldību tiesības piešķirt noteiktus atvieglojumus un atbalstu – tiesības dāvināt (ziedot) kustamu mantu, piešķirt nekustamā īpašuma nodokļa

atlaides, nodot piederošo mantu bezatlīdzības lietošanā, piemērot publiskos iepirkumos sociāli atbildīgus kritērijus.

- e.
- f. Par sociālās uzņēmējdarbības veicināšanu un attīstību Latvijā ir atbildīga Labklājības ministrija. Sociālā uzņēmuma statusu piešķir Labklājības ministrija, balstoties uz īpaši izveidotas Sociālo uzņēmumu komisijas izvērtējumu. Ministrija uztur arī Sociālo uzņēmumu reģistru, publicējot to savā mājaslapā.
- g. Sociālā uzņēmējdarbība kā atbalstāmā aktivitāte ir iekļauta arī Nacionālajā Attīstības Plānā 2021. - 2027.gadam. Prioritātes "Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība", rīcības virziens "Darbs un ienākumi" iekļauj atbalstu sociālajai uzņēmējdarbībai: "Kvalitatīvu (t. sk. drošu) darba vietu izveide un uzturēšana, sociāli atbildīgas uzņēmējdarbības sekmēšana un atbalsts sociālās uzņēmējdarbības attīstībai".

4. Ieviesēji:

- a. LUC
- b. Altum
- c. LM
- d. VID
- e. CFLA
- f. Reģiona pašvaldības

5. Sadarbības partneri:

- a. LPR administrācija
- b. LPR pašvaldības
- c. Valsts iestādes
- d. NVO

6. Ieguvumi:

- a. Veicināta jaunu sociālo uzņēmumu rašanās un attīstība
- b. Mazināta sociālā spriedze nelabvēlīgā situācijā esošām sociālā mērķa grupām
- c. Veicināta pakalpojumu pieejamība reģiona lauku teritoriju iedzīvotājiem ilgtermiņā
- d. veicināta nodarbinātība
- e. Veicināta zināšanu, prasmju un pieredžu apmaiņu starp sociālajiem uzņēmumiem un citiem uzņēmējdarbības un pilsoniskās sabiedrības sektoriem
- f. Radīta labvēlīga vide sociālo uzņēmumu un vietējo pašvaldību mijiedarbībai, sadarbībai un atbalsta saņemšanai
- g.

7. Telpiskā piesaiste: Latgales plānošanas reģiona teritorija

8. Uzdevumi:

- a. Informācijas kampaņas par sociālās uzņēmējdarbības nozīmi un saturu, ieguvumiem uzņēmējiem
- b. Inkubācijas un konsultatīvs atbalsts sociālās uzņēmējdarbības iesācējiem
- c. Granti dzīvotspējīgu sociālās uzņēmējdarbības projektu īstenošanai, sociālā mērķa sasniegšanai: biznesa idejai jābūt dzīvotspējīgai, ar būtisku sociālo ietekmi ilgtermiņā
- d. Pašvaldību iesaiste atbalsta paplašināšanā sociāliem uzņēmumiem
- e. NVO aktivitātes dzīves kvalitātes uzlabošanai un pilsoniskās līdzdalības veicināšanai, sevišķi pēc Covid-19

9. Finansējuma avoti:

- a. ES fondi
- b. Pašvaldību budžets
- c. Valsts nodokļu atvieglojumi

10. Novērtēšanas rādītāji:

- a. Izveidoti sociālie uzņēmumi (skaits)
- b. Atstumības riskam pakļauto iedzīvotāju skaits samazinās (%)

Saīsinājumu saraksts

ALTUM – AS Attīstības finanšu institūcija ALTUM
CFLA – Centrālā finanšu un līgumu aģentūra
DU – Daugavpils Universitāte
EM – Ekonomikas ministrija
ERAF – Eiropas Reģionālās attīstības fonds
ES – Eiropas Savienība
IIN - Iedzīvotāju ienākuma nodoklis
IKP – Iekšzemes kopprodukts
IKT – Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas
IZM – Izglītības un zinātnes ministrija
ĪADT – Īpaši aizsargājamas dabas teritorijas
LIAA – Latvijas Investīciju un attīstības aģentūra
LLKC – SIA Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs
LM – Labklājības ministrija
LPR – Latgales plānošanas reģions
LTRK – Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera
LVRTC – Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs
MVK – Mazie, vidējie komersanti
NĪN – Nekustāmā īpašuma nodoklis
NVO – Nevalstiskās organizācijas
NVS – Neatkarīgo valstu savienība
RIS3 – [Viedās specializācijas stratēģija](#) (*Research and Innovation strategy for smart specialization*)
RTA – Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmija
SEZ – Speciālā ekonomiskā zona,
STEM – Zinātne, tehnoloģijas, inženierzinātnes un matemātika (no angļu val. *science, technology, engineering and mathematics*)
TEN-T – Trans-Eiropas Transporta Tīkls
VARAM – Vides aizsardzības un reģionālās attīstības aģentūra
VID – Valsts ieņēmumu dienests
VSAA – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra